

Miika Kumara

SEURAA SEURAKUNNASTA

Tutkimus 7.-8.- luokkalaisten yksinäisyyden kokemuksista ja seurakuntayhteyden vahvistamisesta Haukiputaalla

Opinnäytetyö

CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö

Joulukuu 2018

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2018	Tekijä/tekijät Miika Kumara
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi SEURAA SEURAKUNNASTA. Tutkimus 7.-8.- luokkalaisten yksinäisyyden kokemuksista ja seurakuntayhteyden vahvistamisesta Haukiputaalla		
Työn ohjaaja KM Sari Virkkala		Sivumäärä 87+8
Työelämäohjaaja Nuorisotyöohjaaja Tarja Kainulainen, Oulun evankelis-luterilainen seurakuntayhtymä, Haukiputaan seurakunta		
<p>Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää, miten Haukiputaan seurakunta voisi saada etenkin nuoria poikia mukaan seurakunnan toimintaan. Lähtökohtana opinnäytetyölle oli Haukiputaan seurakunnan nuorisotyön idea sekä kouluterveyskyselyn tulokset. Kouluterveyskyselyn mukaan etenkin kahdeksaluokkalaiset pojat kokivat henkistä pahoinvointia, mikä oli johtanut myös syrjäytymiseen. Poikien yksinäisyys ja irrallisuuden kokemukset liittyivät myös olennaisesti aihealueeseen. Opinnäytetyö hankkeistettiin Haukiputaan seurakunnalle.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosassa käsiteltiin nuoruuden sosiaalisen kehityksen vaikutusta. Ystävät ja perhe liittyivät olennaisesti nuoren identiteetin, minäkäsityksen ja itsetunnon kehitykseen. Sosiaalinen kehitys vaikutti myös nuoren yksinäisyyden kokemuksiin. Teoriaosassa käsiteltiin yksinäisyyttä, yksinäisyyden seurauksia sekä nuorten omia yksinäisyyden kokemuksia. Työssä tarkasteltiin myös sitä, miten nuorten yksinäisyyttä voitaisiin ennaltaehkäistä paremmin. Ennaltaehkäisy ja kohtaaminen olivat tärkeitä myös seurakunnan näkökulmasta katsottuna. Lisäksi opinnäytetyössä tuotiin esille seurakuntayhteys ja Haukiputaan seurakunnan nuorten toiminta, sillä opinnäytetyön toimintaympäristö pohjautui Haukiputaan seurakuntaan.</p> <p>Opinnäytetyöni oli tutkimuslähtöinen. Tutkimukseni perustui Webropol- kyselyyn, joka laadittiin 7.-8.- luokkaisille. Kyselyyn vastasi 214 nuorta kolmesta eri Haukiputaan yläkoulusta. Kyselyn perusteella nuoret kokivat kuuluvansa eniten kaverei- tai ystäväporukkaan ja vähiten harrastusporukkaan. Tytöt kokivat saavansa enemmän tukea ystäviltaan kuin pojat. Kuitenkin pojat kokivat saavansa enemmän tukea aikuisilta kuin tytöt. Tytöt kuvailivat yksinäisyyttä runsassanaisesti ja kokivat yksinäisyyttä enemmän kuin pojat. Kyselyn perusteella voikin todeta, että vaikka tytöt kokivat saavansa poikia enemmän tukea ystäviltaan, niin tytöt kuitenkin kokivat itsensä yksinäisemmiksi kuin pojat.</p>		
Asiasanat nuoret, seurakuntayhteys, kohtaaminen, pojat, yksinäisyys		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date December 2018	Author Miika Kumara
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis COMPANY FROM THE PARISH. A Study of 7th and 8th graders' experiences of loneliness and strengthening communion in Haukipudas parish		
Instructor M.Ed Sari Virkkala		Pages 87+8
Supervisor Youth leader Tarja Kainulainen, Evangelical Lutheran parish union of Oulu, parish of Haukipudas		
<p>The purpose of this thesis was to find out how to get especially young boys involved in the activity of parish of the Haukipudas. The thesis was based on the idea initiated by the parish youth work of Haukipudas and on the results of the School Health Promotion study. According to the School Health Promotion study especially boys on the 8th grade had mental health concerns, which had lead to social exclusion. The loneliness of boys and their experiences of detachment were closely related to the subject area. This thesis was commissioned by the parish of Haukipudas.</p> <p>The theory part of the thesis discusses the effect of social development in youth. Friends and family have a major role in the development of a youth's identity, self-image, self-esteem. Social development also affects a youth's experiences of loneliness. In the theory part of thesis discusses loneliness, the consequences of loneliness and the youth's own experiences of loneliness. The thesis how the youth's loneliness could be prevented better. Preventive work and encountering the youth were important also from the perspective of the parish. Moreover, this thesis discussed communion and the activities organized for the youths in the parish of the Haukipudas because the operational environment was the parish of Haukipudas.</p> <p>This thesis was scientifically based. This study was based on a Webropol-questionnaire that was drawn for the 7th and 8th graders. A total of 214 youths filled in the questionnaire in three several upper comprehensive schools in Haukipudas. Based on the results of the questionnaire the youths felt they belonged most to the friend group and least to the hobby group. Girls seemed to get more support from their friends than boys. However boys experienced more often that they get more support from adults than girls. Girls described loneliness in more detail and they suffered from loneliness more often than boys. Based on the questionnaire it could to stated that even if girls said that they get support more from friends more often than boys they felt lonely more often than boys.</p>		
Key words encountering, youths, boys, communion, loneliness		

ABSTRACT

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Katutyö

Katutyöllä tarkoitetaan riippumatonta etsivää työtä. Toisin sanoen etsivä nuorisotyönohjaajan työympäristö perustuu julkisiin alueisiin. Kyseisillä alueilla etsivä nuorisotyönohjaaja luo keskusteluyhteyden alueella olevien nuorten kanssa. (Puuronen 2014, 13.)

Kiertävä etsivä työ

Kiertävällä etsivällä työllä tarkoitetaan työtä, jonka pääpainona ovat instituutiot yksilöiden sijasta. Instituutioissa, kuten koulussa nuoret ovat työntekijän tavattavissa. (Puuronen 2014, 13.)

Kohderyhmän kotona tehtävä etsivä työ

Kohderyhmän kotona tehtävällä etsivällä työllä tarkoitetaan etsivää työtä, joka tapahtuu nuorten kotioloissa. Toisin sanoen työntekijä luo keskusteluyhteyden nuoriin nuorten omassa kodissa. (Puuronen 2014, 13.)

Nuorilähtöisyys

Uuden rippikoulusuunnitelman RKS [2017] määrittelee nuorilähtöisyyden siten että nuorten rooli on olla aktiivisia toimijoita passiivisten osallistujien sijasta. Nuorilähtöisyys tarkoittaa myös sitä, että asioita tarkastellaan nuorten näkökulmista käsin. (Huikko & Turunen 2018.)

Stigma

Stigmaa eli häpeäleimaa pidetään sosiaalisena leimana, jota ei toivota itselle. Stigman seurauksia ovatkin mm. häpeä, kärsimys ja itsearvostuksen väheneminen. Stigmalla onkin vaikutuksia syrjimiseen mm. ihmissuhteissa, koulutuksessa ja perhe-elämässä. (Mielenterveystalo 2018.)

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 KOULUTERVEYSKYSELY OPINNÄYTETYÖN TAUSTALLA	3
3 KEHITYS NUORUUDESSA.....	6
3.1 Sosiaalinen kehitys nuoruudessa	6
3.1.1 Toverisuhteiden ja perheen merkitys	7
3.2 Psykkinen kehitys nuoruudessa	8
3.2.1 Minäkäsitys	9
3.2.2 Itsetunto	11
3.2.3 Identiteetti	13
4 YKSINÄISYYS ILMIÖNÄ	16
4.1 Yksinäisyys käsitteenä	16
4.1.1 Sosiaalinen yksinäisyys.....	18
4.1.2 Emotionaalinen yksinäisyys	19
4.2 Yksinäisyyden vaikuttavia tekijöitä.....	19
4.3 Yksinäisyyden seuraukset.....	23
4.4 Yksinäisyyden ennaltaehkäisy	26
4.4.1 Seurakunnan rooli yksinäisyyden ennaltaehkäisyssä	27
5 KOHTAAMINEN	30
5.1 Kiinnostuminen.....	30
5.2 Kuunteleminen.....	31
6 SEURAKUNTA MUKANA NUORTEN ARJESSA.....	33
6.1 Haukiputaan seurakunnan nuorten toiminta.....	34
6.2 Seurakuntayhteys.....	36
7 TUTKIMUSONGELMAT	38
8 TUTKIMUS 7.-8.- LUOKKALAISILLE.....	39
8.1 Tutkimuksen muotoutuminen, tutkimus- ja analysointimenetelmät.....	39
8.2 Tutkimuksen luotettavuus	42
8.3 Tutkimuksen tulokset	43

8.3.1 Nuorten sosiaalisen median käyttö ja - vapaa-ajan harrastukset	44
8.3.2 Nuorten ryhmään kuulumisen ja tuen saamisen kokemukset	51
8.3.3 Nuorten yksinäisyyden kokemukset	54
8.3.4 Nuorten kokemukset seurakunnasta ja toiveet uutta toimintaa varten.....	61
8.3.5 Nuorten kirkkoon kuuluminen ja rippikouluun osallistuminen	72
9 JOHTOPÄÄTÖKSET	73
10 POHDINTA.....	80
LÄHTEET.....	83
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Oulun kaupungin 8.-9.- luokkalaiset nuoret, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää	3
KUVIO 2. Oulun kaupungin 8.-9.- luokkalaisista nuorista kokee itsensä yksinäiseksi.....	4
KUVIO 3. Oululaisista 7.-8.- luokkalaisista nuorista kokee, että asuinalueella järjestetään kiin- nostavaa vapaa-ajantoimintaa.....	4
KUVIO 4 Kehityshaasteet minäkuvan muokkaajana.....	10
KUVIO 5. Marcian käsitys identiteetistä.....	15
KUVIO 6. Yksinäistymisen syyt.....	21
KUVIO 7. Yksinäisyyden kierre.....	25
KUVIO 8. Tyttöjen ja poikien koulu ja luokka.....	43
KUVIO 9. Mitä somekanavia käytät? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.....	45
KUVIO 10. Mitä harrastat ja/tai tykkäät tehdä vapaa-ajalla? Valitse yksi tai useampi vaihto- ehto.....	47
KUVIO 11. Oletko harrastanut jotakin ja lopettanut harrastuksen kokonaan viimeisen vuoden aikana? Jos vastasit kyllä, niin mitä harrastit?.....	49
KUVIO 12. Koetko kuuluvasi johonkin porukkaan? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.....	52
KUVIO 13. Onko sinulla ystäviä, joilta saat tukea tarvittaessa.....	53
KUVIO 14. Onko elämässäsi aikuisia, joilta saat tukea tarvittaessa?.....	54
KUVIO 15 Tyttöjen omin sanoin kuvailema yksinäisyys tiivistettynä.....	56
KUVIO 16. Poikien omin sanoin kuvailema yksinäisyys tiivistettynä.....	58
KUVIO 17. Kokevatko nuoret mielestäsi Haukiputaalla itsensä yksinäisiksi?.....	59
KUVIO 18. Koetko itsesi yksinäiseksi.....	59
KUVIO 19. Onko sinulla kokemusta seurakunnan toiminnasta? Jos on niin, mihin seurakun- nan toimintaan olet osallistunut elämäsi aikana? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.....	62
KUVIO 20. Millainen kokemus sinulle jäi seurakunnan toiminnasta? Kuvaile kokemustasi ad- jektiivilla. Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.....	64

KUVIO 21. Mitä toimintaa toivoisit seurakunnan järjestävän? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.....	66
KUVIO 22. Jos toimintaa järjestettäisiin Haukiputaalla, niin missä toivoisit sitä järjestettävän? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.....	68
KUVIO 23. Jos toimintaa järjestettäisiin muualla, niin missä toivoisit sitä järjestettävän? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.....	69
KUVIO 24. Kuinka usein ja mihin vuodenaikaan toivoisit toimintaa järjestettävän.....	71
KUVIO 25. Oletko seurakunnan jäsen eli kuulutko kirkkoon?.....	72
KUVIO 26. Oletko tulossa rippikouluun?.....	72

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Muut nuorten käyttämät somekanavat.....	45
TAULUKKO 2. Nuorten muut vapaa-ajan harrastukset.....	47
TAULUKKO 3. Viimeisen vuoden aikana kokonaan lopetetut harrastukset.....	49
TAULUKKO 4. Muut porukat, joihin nuoret kokevat kuuluvansa.....	52
TAULUKKO 5. Nuorten osallistuminen muuhun seurakunnan toimintaan.....	62
TAULUKKO 6. Nuorten muut kokemukset seurakunnan toiminnasta.....	64
TAULUKKO 7. Nuorten muut toiveet seurakunnan toimintaa koskien.....	66
TAULUKKO 8. Nuorten muut toiminnan järjestämipaikkatoiveet Haukiputaalla.....	68
TAULUKKO 9. Nuorten muut toiminnan järjestämipaikkatoiveet muualla ja Suomen rajojen ulkopuolella.....	69
TAULUKKO 10. Nuorten toiminnan ajankohdan muut toiveet.....	71

1 JOHDANTO

Hei sinulle, joka luet opinnäytetyötäni. Mitä sinulle kuuluu? Liian monesti, kun kohtaamme toinen toisiamme, tämä kysymys jää kysymättä, koska se tuntuu liian tavalliselta. Onkin tärkeää, että olemme aidosti kiinnostuneita toinen toisistamme. Tällä hetkellä liian moni nuori kokee olevansa yksinäinen. Tutkimukset ja puheet mediassa kielivät siitä, että yksinäisyyteen on pikku hiljaa alettu heräämään. Yksinäisyys ei ole siis kouluterveyskyselyn mukaan ilmiö ainoastaan Haukiputaalla. Se on ilmiö koko Suomen laajuisesti. Ennaltaehkäisyyn on ennen kaikkea panostettava, koska jo alle 5- vuotiaista noin 10 prosenttia kokee itsensä yksinäiseksi. (THL 2017; Pantsu 2015.) Voimme yhdessä olla mukana omalla toiminnallamme ennaltaehkäisemässä tämän ilmiön kasvamista. Näin ennaltaehkäisemme jo hyvissä ajoin nuoruuden yksinäisyyttä. Onkin tärkeää huomata, että nuoruuden yksinäisyys saattaa alkaa jo varhaisesta lapsuudesta.

Opinnäytetyöni taustalla on kouluterveyskysely. Se on paljastanut ikävän kehityskäyrän. Sen mukaan yläasteikäisten ja varsinkin kahdeksaluokkalaisten poikien yksinäisyys ja irrallisuuden kokemukset ovat lisääntyneet. Yksinäisyyden ja irrallisuuden kokemusten lisäksi pojilla on esiintynyt henkistä pahoinvointia. Nämä osatekijät ovat taas johtaneet syrjäytymiseen. (THL 2017). Kouluterveyskyselyn huolestuttavat tulokset on huomioitu hyvin myös Haukiputaan seurakunnan nuorisotyön tiimissä. Kouluterveyskyselyn tuloksien lisäksi opinnäytetyöni pohjautuu myös Haukiputaan seurakunnan nuorisotiimin ideaan. Mielestäni on harmillista, että monet nuoret kokevat itsensä yksinäiseksi. Haukiputaan seurakunta haluaakin olla mukana ennaltaehkäisemässä nuorten ja ennen kaikkea poikien yksinäisyyden kokemuksia. Opinnäytetyöni hankkeistettiin siis Haukiputaan seurakunnalle, joka kuuluu Oulun evankelis-luterilaiseen seurakuntayhtymään. Tarkoituksena on tämän opinnäytetyön kautta parantaa nuorten ja etenkin poikien seurakuntayhteyttä ja sitoutumista Haukiputaan seurakunnan toimintaan. Vaikka pureudunkin poikien seurakuntayhteyden vahvistamiseen, niin otan tutkimuksessani huomioon myös tyttöjen vastaukset. Näin ollen minulla on vertailupohja sille,

miten tytöt kokevat yksinäisyyden poikiin verrattuna ja, esiintyykö tutkimuksessa kenties jostain yllättävää. Tutkimuksen oletuksena on siis se, että pojat kokevat tyttöjä enemmän yksinäisyyttä, irrallisuutta ja heidän pahoinvointinsa on lisääntynyt.

Tutkinkin keväällä 2018 viimeisessä harjoittelussani Haukiputaan seurakunnassa koulutyön avulla mm. 7.- 8.- luokkalaisten kokemuksia seurakunnasta ja sitä, millaisia toiveita heillä olisi liittyen seurakunnan toimintaan. Lisäksi perehdyn yksinäisyyteen laajemmin ilmiönä ja myös paikallistasolla Haukiputaalla. Otin huomioon nuorten näkökulmat yksinäisyyden määrittelyssä. Mielestäni tämä on inspiroiva, mielenkiintoinen ja tärkeä näkökulma, jonka kautta lähdän tutkimaan kyseistä aihetta. Ovathan nuoret itse yksinäisyytensä asiantuntijoita. Näin ainakin oletan mutta tutkimus näyttää, miten asian laita on.

Opinnäytetyöni alkaa teorian käsittelyllä. Ensimmäiseksi perehdyn nuoren sosiaaliseen kehitykseen toverisuhteiden ja perheen merkityksien kautta. Lisäksi keskityn nuoren kehityksen tarkastelussa nuoren psyykkiseen kehitykseen minäkäsityksen, itsetunnon ja identiteetin näkökulmista. Tämän jälkeen tuon esille yksinäisyyden ilmiönä, johon kuuluvat yksinäisyyden syiden ja seurausten pohdinta. Lisäksi opinnäytetyössäni käsitellään yksinäisyyden ennaltaehkäisemistä ja sitä, millainen rooli seurakunnalla on ennaltaehkäisyssä. Myös kohtaamisen merkitystä käsitellään teoriaosassa. Seurakunnalle on annettu täysin oma otsikko, koska opinnäytetyön toimintaympäristö, sijoittuu Haukiputaan seurakunnan alueelle. Lopuksi käsittelen tutkimusta prosessina sen alusta, toteuttamiseen ja lopulta sen tuloksiin ja johtopäätöksiin.

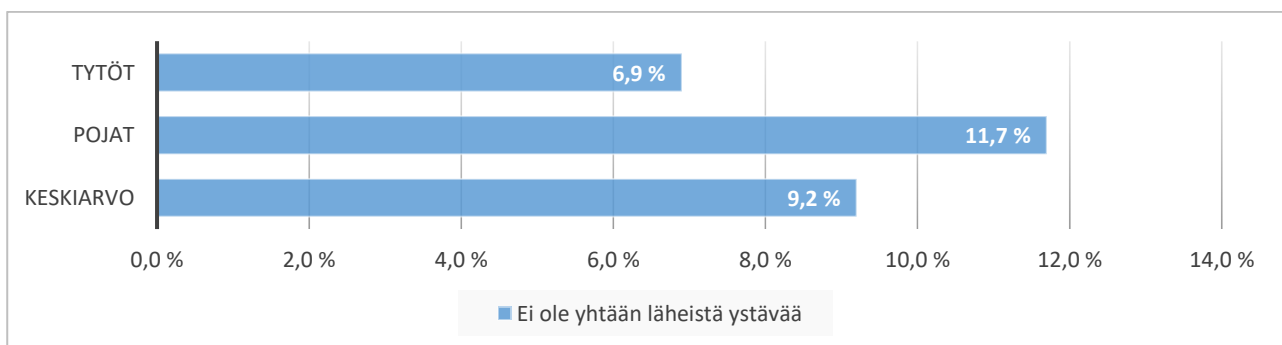
Yksinäisyys on Suomen suurin kansantauti, mutta sille ei ole tilaa yhteiskunnassamme, sitä ei oteta huomioon politiikassa, ja se saa osakseen vain vaikenemista, vain tyhjyyttä-vain kuopan. (Donner 2018, 47.)

Pidetään huoli yhdessä, että seurakunta on jokaiselle nuorelle paikka, jossa voi kokea itsensä arvokkaana juuri omana itsenään. Onhan jokainen nuori suuri ihme. Lisäksi yksi kirkon perustehtävistä liittyy lähimmäisen rakkauden toteuttamiseen. (Suuri ihme 2017, 8; Sakasti 2018.)

2 KOULUTERVEYSKYSELY OPINNÄYTETYÖN TAUSTALLA

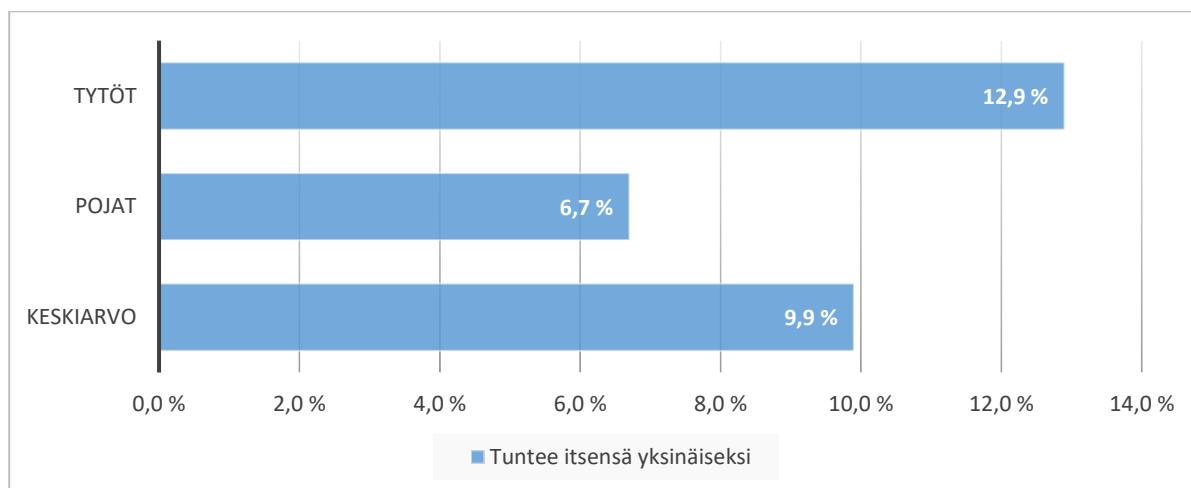
Vuonna 2017 julkaistu kouluterveyskysely kertoo sen, että 8.-9- luokkalaiset ovat vähemmän tyytyväisiä terveydentilaansa ja kokevat itsensä yksinäisemmiksi verrattuna 4.-5. luokkalaisiin oppilaisiin. Positiivinen asia kyselyn tuloksissa on nuorten humalahakuisen juomisen väheneminen ja se että jopa yli 60 prosenttia nuorista ilmoittivat olevansa kokonaan ilman alkoholia. Syrjivä kiusaaminen on korkeimmillaan yläluokkalaisten keskuudessa. Jopa 24 prosenttia ilmoitti kokevansa kiusaamista, joko ulkonäkönsä, sukupuolensa, ihonväriä, kieltä, vammaisuuden, perheensä tai uskontonsa vuoksi joko kouluaihana tai vapaa-aikana. Yleisintä syrjivä kiusaaminen on niillä nuorista, jotka ovat toimintarajoitteisia, sijoitettu kodin ulkopuolelle tai ulkomaalaistaustaisia. Näillä nuorilla esiintyy yleisesti yksinäisyyden ja irrallisuuden kokemuksia omasta koululuokastaan. Haukipudas liittyi Oulun kaupunkiin vuonna 2013. (THL 2017; Oulun kaupunki 2018.) Tämän vuoksi tarkastelenkin kouluterveyskyselyn tuloksia Oulun kaupungin alueella, koska en saanut käyttööni Haukiputaan erillisiä tarkempia tuloksia. Kouluterveyskysely rakentui monesta eri kysymyksestä, joista valitsin mielestäni kolme opinnäytetyöni kannalta olennaisinta kysymystä tarkasteltavaksi tarkemmin.

Kouluterveyskyselyyn vastanneista tytöistä 6,9 prosenttia koki, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää. Pojista 11,7 prosenttia vastasi, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää. Keskimäärin 9,2 prosenttia siis koki, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää. (KUVIO 1.)

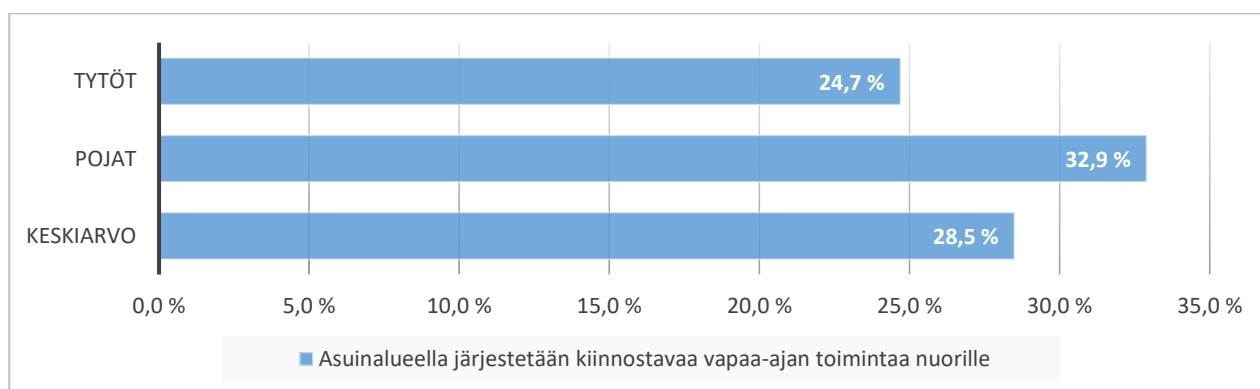
KUVIO 1. Oulun kaupungin 8.-9.- luokkalaiset nuoret, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää

Kouluterveyskyselyyn vastanneista tytöistä 12,9 prosenttia koki itsensä yksinäiseksi. Pojista itsensä yksinäiseksi koki 6,7 prosenttia. Keskimäärin itsensä yksinäiseksi koki 9,9 prosenttia Oulun alueen nuorista. (KUVIO 2.)

KUVIO 2. Oulun kaupungin 8.-9.- luokkalaisista nuorista kokee itsensä yksinäiseksi

Kouluterveyskyselyyn vastanneista tytöistä 24,7 prosenttia koki, että asuinalueella on kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa. Pojista 32,9 prosenttia ovat sitä mieltä, että alueella järjestettävä toiminta on kiinnostavaa. Keskimäärin siis 28,5 prosenttia nuorista koki, että Oulun alueella on kiinnostavaa vapaa-ajantoimintaa nuorille. (KUVIO 3.)

KUVIO 3. Oululaisista 7.-8.- luokkalaisista nuorista kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajantoimintaa

Lapsiaasiavaltuutettu Tuomas Kurttila on myös huolissaan. 25.11.2018 Kurttila oli puhumassa Oulun keskustan seurakuntatalolla oululaisten lasten ja nuorten tilanteesta. Kouluterveyskyselyn perusteella suurimmat ongelmat Oulun alueella ovat lasten ja nuorten keskuudessa yksinäisyys ja huumeet. Toisin sanoen vaikka alkoholin käyttö on keskimäärin vähentynyt nuorten keskuudessa, niin tilalle ovat astuneet huumeet. Lisäksi on syytä kiinnittää huomiota siihen tosiasiaan, että nuorten keskimääräisestä alkoholinkäytön vähenemisestä huolimatta, alkoholinkäyttö on peräti lisääntynyt huono-osaisten nuorten keskuudessa. (THL 2017; Oulun ev.-lut. seurakunnat 2018; Kalliosaari 2018.)

Opinnäytetyöni pohjautuu siis kouluterveyskyselyn tulosten lisäksi myös Haukiputaan seurakunnan nuorisotyön tiimin ideaan, joka on noussut esille edellä mainittujen tulosten johdosta. Yksinäisyys nuorten keskuudessa näkyy läheisten ystävien puuttumisena kokonaan ja yksinäisyyden kokemuksina. Kiinnostavien harrastusten vähäisyys myös vaikuttaa yksinäisyyden kokemusten määrään. Tämä onkin huolestuttavaa sillä [Pulkinen & Metsäpelto 2014] mukaan harrastuksilla on todettu tukevan kehitystä, kouluviihtyvyyttä ja yhteistyötä kodin ja koulun välillä. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkinen & Ruoppila 2015, 127.) Yksinäisyys ilmenee poikien ja tyttöjen keskuudessa eri tavoilla. Yksinäisyyteen vaikuttavat myös monet lukuisat muut tekijät, joita käsittelen seuraavaksi.

3 KEHITYS NUORUUDESSA

Seuraavassa luvussa tulen käsittelemään toverisuhteiden ja perheen merkitystä nuoruuden kehitysvaiheessa. Lisäksi kerron itsetunnosta, minäkäsityksestä ja identiteetistä. Kyseinen kehitys vaikuttaa myös nuoren yksinäisyyden kokemuksiin. Syitä sille, miksi käsittelen kyseisiä aiheita opinnäytetyössäni, on monia. Yksi syy on se, että tutkimuksessani yksinäisyyden määritelmään iso osa Haukiputaan nuorista vastasi, että ei ole ketään ihmistä. Osassa vastauksissa tuli esille, ettei heillä ole yhtään ystävää. Joissakin vastauksia mainittiin, ettei perhe välttämättä hyväksy nuorta omana itsenään. Joku kertoi, ettei ole ylipäättänsä ketään ihmistä jolle puhua. (KUVIO 15.)

Seuraavassa luvussa kerronkin siis, mikä merkitys sosiaalisilla suhteilla on nuoruudessa. Lisäksi tuon esille, mikä yhteys niillä on nuoren itsetunnon, minäkäsityksen ja identiteetin kehittymisessä. Aiheita käsitellessäni otan mukaan myös lapsuuden kehitystä, koska jokaisella nuorella on takana lapsuus. Kaikki aiemmat kokemukset vaikuttavat olennaisesti nykyhetkeen ja tulevaan hetkeen nuoren elämässä. Nuoruutta voidaankin pitää ns. siirtymänä lapsuuden ja aikuisuuden välillä. Uudet vaatimukset muuttuvassa yhteiskunnassa vaikuttavat olennaisesti kehitykseen nuoruudessa. (Nurmi ym. 2015, 142- 143.)

3.1 Sosiaalinen kehitys nuoruudessa

Jos emme olisi sosiaalisia olentoja, ei olisi yksinäisyyttäkään (Svendsen 2017, 9).

Sosiaalisen kehityksen ja myöhempien ihmissuhteiden perusta luodaan jo lapsuudessa. Vanhempien rooli vuorovaikutuksen näkökulmasta onkin tärkeä. Toisten ihmisten ja vuorovaikutuksen merkitys on tärkeässä asemassa nuoruudessa. Kyseiset tekijät mahdollistavat nuoren kasvuprosessin. Osa nuorista viihtyy mieluummin isommissa ryhmissä, kun taas jollekin pienempi ryhmä tuntuu turvalliselta. Kuitenkin kaiken sosiaalisen kanssakäymisen lähtökohtana

on ymmärtää se, että meillä jokaisella on oma persoonamme. Nuorella on ns. kaksi sosiaalista ympäristöä, joissa hän viettää suurimman osan ajastaan. Nämä kaksi sosiaalista ympäristöä ovat nuoren perhe ja kaveripiiri. (Keltikangas- Järvinen 2010, 178; Nuoret seurakuntalaisina 2012, 58; Nurmi ym. 2015, 148.)

3.1.1 Toverisuhteiden ja perheen merkitys

Vaikka nuoruudessa suhde vanhempiin muuttuukin nuoren itsenäistymisen lisääntymisellä ja kavereiden kanssa vietetyn ajan kasvamisella, niin vanhemmilla on siitä huolimatta iso merkitys. Vanhempien merkitys ei katoa vaikka lapsesta tuleekin nuori. Vanhemmilla on olennainen rooli siinä, että lapsi oppii sosiaalisia taitoja. Toveriporukka mahdollistaakin nuorelle myönteisten sosiaalisten taitojen harjoittamisen joiden perustana ovat vanhemmilta opitut sosiaalisten taitojen mallit. Toisin sanoen sosiaalisia taitoja voi oppia, eivätkä ne muodostu itsestään. Sosiaalisuus ei olekaan sama asia kuin sosiaaliset taidot. Sosiaalisuus merkitseekin synnynäistä temperamenttipiirrettä, joka kertoo ihmisen omaa kiinnostuksen määrän muista ihmisistä. Sosiaaliset taidot taas määrittävät ihmisen kyvyksi olla toisten ihmisten seurassa. Sosiaaliset taidot ja sosiaalisuus eivät välttämättä liity keskenään toisiinsa. Esimerkiksi nuori, joka nauttii toisten kanssa olemisesta, voi aiheuttaa ristiriitoja vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa, koska hänellä ei ole hyviä sosiaalisia taitoja. Asia voi olla myös esimerkiksi siten, että sosiaalisesti taitavaa nuorta ei kiinnosta muut ihmiset ympärillään. (Nurmi ym. 2015, 148, 167; Keltikangas- Järvinen 2010, 17, 178.)

Lapsuuden samaa sukupuolta olevien kaveriporukaista muodostuu nuoruuden aikana entistä enemmän sekaporukoita, joissa jäsenenä on tyttöjä ja poikia. Tutkimuksissa on oletettu, että nuoret rakentavat ajatteluaan ja toimintatapojaan sekä vanhempiansa että ystäviensä kautta. Asian voi kääntää myös toisin päin. Eli toisin sanoen nuori nähdään aktiivisena toimijana vaikuttamassa omien vanhempien ja kaveriporukan ajatusmaailmoihin. Kyseistä ilmiötä

voikin kuvata tapahtumasarjana. Siinä nuori saa erilaisia malleja toimia ystäviltaan ja vanhemmiltaan. Nämä mallit ja nuoren oma toiminta sekä ominaisuudet vaikuttavat nuoren omaan kehitykseen. Tyttöillä ja pojilla on ystäviinsä liittyen erilaisia vaatimuksia. Tytöt odottavat ystävältään samankaltaisia mielipiteitä asioihin. Pojille tärkeämpää taas on oma hyvä asema ystävien kesken, koska pojille on ominaista kilpailuhenkisyys. Tapa luoda ystävyysuhteita myös eroaa tyttöjen ja poikien välillä. Tytöt kertovat enemmän itsestään ja tällä tavalla muodostavat kaverisuhteita, kun taas poikien ystävyystymisen taustalla on yhteinen harrastus. Toverisuhteilla onkin yhdysvaltalaistutkimuksen mukaan isoja vaikutuksia. Jos toverit menestyvät hyvin koulussa, niin se parantaa myös nuoren omaa käytöstä. Kuitenkin jos nuori ei pärjää koulussa ja käyttäytyy huonosti, niin myös yleensä hänen toveriporukkinsa käyttäytyy huonosti. (Nurmi ym. 2015, 148; MacMillan 2006, 152- 153.)

Ihmisellä onkin tarve löytää ympärilleen luotettavia ihmisiä. Kannustamisen merkitys ja kiintyminen läheisiin ihmisiin on tärkeässä roolissa. Hyvien vuorovaikutussuhteiden kautta kasvaminen, identiteetin muodostuminen ja oppiminen mahdollistuvat. (Kirkon 4 vuotiskertomus, 29- 30.) Seuraavaksi käsitelinkin nuoruuden psyykkistä kehitystä minäkäsityksen, itsetunnon ja identiteetin näkökulmasta.

3.2 Psyykkinen kehitys nuoruudessa

Nuori kehittyy psyykkisesti hitaammin esim. nuoren kehon kehittymiseen verrattuna. Tämä lisääkin oman haasteensa nuorelle. Lapsenomaista käytöstä tämä vuoksi voikin pitää normaalina nuoruudessa. Taantumaa voidaankin pitää kehityksen näkökulmasta katsottuna nuorelle välttämättömänä. Myös tunnemyrskyt ja itsekeskeinen ajattelu kuuluvat nuoruuteen. Näiden tekijöiden sekä erilaisten sisäisten vaatimusten että nuoruuden kehitystehtävien pohjalta nuori luo pohjaa omalle psyykkiselle kehitykselleen. (MLL 2018.) Käsitelinkin seuraavaksi psyykkistä kehitystä minäkäsityksen, itsetunnon ja identiteetin näkökulmista katsottuna.

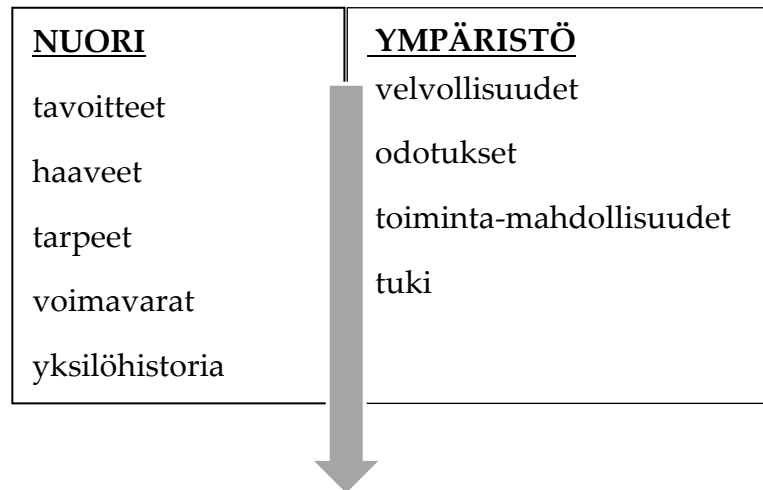
3.2.1 Minäkäsitys

Minäkäsityksellä eli minäkuvalla tarkoitetaan ihmisen käsitystä itsestään, johon kuuluu olennaisesti suhde ympäröivän maailman kanssa. Ihmisten välisen vuorovaikutuksen kautta saatu toisten ihmisten antama palaute omasta persoonasta ja toiminnasta kehittää ja muuttaa ihmisen minäkuvaa läpi ihmisen elämän. (Vernerinet 2014.)

Nuoruudessa minäkuvan rooli muuttuu siten, että sen keskiössä on oman itsen määrittely. Konkreettinen palaute ei toisin sanoen ole enää yhtä minäkuvaa määrittävää, kuin lapsuudessa. Minäkuvalla on sisältöjä ja niistä integroituu nuoruudessa suurempia kokonaisuuksia. Sosiaaliset roolit ja erilaiset ideologiat saavat suuremman merkityksen nuoruuden minäkuvan rakentumisessa. Minäkuvan rakentumisen keskiössä ovat myös palaute muilta ihmisiltä, joka voi liittyä ulkonäköön, saman ikäisten nuorten hyväksyntään ja sekä koulu- että urheilumenestykseen. Erilaiset siirtymät elämässä voivat aiheuttaa minäkäsitykseen negatiivisesti. Kuitenkin ajan kanssa asian on huomattu korjaantuvan. Minäkuvalla on yhteys vaikeisiin ja haastaviin elämäntilanteisiin. Sen avulla nuori luo toimintamalleja kyseisiä tilanteita varten. (Nurmi ym. 2015, 160.)

Kun puhutaan positiivisen minäkuvan muodostamisesta, niin keskiöön asettuvat olennaisesti nuoren omat kehityshaasteet. Kehityshaasteilla tarkoitetaan tavoitteita, joita nuori itse ja hänen ympäristö on nuorelle asettanut. Niiden muodostumiseen ovat yhteydessä myös ympäristöltä saadut odotukset, toimintamahdollisuudet ja tuki. Myös nuoren voimavarat, tarpeet ja valinnat vaikuttavat kehityshaasteiden muodostumiseen. Kehityshaasteissa onnistuminen ja ympäristön positiivinen palaute edesauttavat nuorta positiivisen minäkuvan muodostamisessa. Tämän lisäksi nuori kokee helpommin hallitsevansa omaa elämäänsä. Epäonnistumiset kehityshaasteiden osalta lisäävät riskiä sille, että nuori muodostaa itselle negatiivisen minäkuvan, huonon itsetunnon, eikä koe hallitsevansa elämäänsä. Myös nuorten riski syrjäytyä kasvaa kehityshaasteiden jatkuvien epäonnistumisten seurauksena. Kehityshaasteiden lisäksi myös

nuoren omien tavoitteiden ja ympäristöltä nuorelle annettujen odotusten ristiriitaisuus aiheuttaa edellä mainittuja riskejä.(Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 2007, 82- 84; Virkkala 2015; KUVIO 4.)

KEHITYSHAASTEET

ONNISTUMINEN

- Positiivinen minäkuva
- Tunne elämäntilannasta kasvaa

EPÄONNISTUMINEN

- Negatiivinen minäkuva
- Huono itsetunto ja elämäntilannasta kasvaa
- Syrjäytymisriski

KUVIO 4. Kehityshaasteet minäkuvan muokkaajana (mukaiillen Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 2007, 82)

Nuoruudessa on olemassa paljon yleisiä kehityshaasteita. Niitä voivat olla esimerkiksi uusien ystävyys-suhteiden luominen, tunteidenhallinnan itsenäistyminen, omasta kehosta muodostettu positiivinen näkemys ja nuoren omat hahmotetut arvot. Kuitenkin pahoinvoinnin lisääntyminen nuorten keskuudessa linkittyy juuri arvoihin. Yhteiskunnan odotukset eli tässä tapauksessa ympäristön odotukset nuoren osalta ovat liian vaativia nykyisin. Esimerkiksi jo yläkouluissa nuorilta odotetaan itseohjautuvuutta ja kykyä itsensä markkinoimiseen. Lisäksi nuorilta odotetaan hyviä sosiaalisia taitoja, voimavarojen ja energian runsautta. Tämä aiheut-

taa entisestään nuorten kahtiajakautumista jo varhaisessa vaiheessa onnistujiin ja epäonnistujiin. Tästä seuraakin se, että osa nuorista on todella hyvin menestyviä, kun taas nuoret, jotka tarvitsisivat erityistä, kärsivät entistä enemmän. (Virkkala 2015; Kalliosaari 2018.)

3.2.2 Itsetunto

Itsetunnolla tarkoitetaan omanarvontunnetta. Toisin sanoen se kertoo ihmisen omasta itsearvostuksesta monella tapaa. Itsetuntoa ei voi varsinaisesti mitata. Sen merkitys ihmisen elämään on monella tapaa suuri. Itsetunto vaikuttaa olemuksiimme, ajatuksiimme ja tekoihimme. (Vernerinet 2014; Cacciatore, Korteniemi- Poikela & Huovinen 2009, 12.)

Hyvällä itsetunnolla tarkoitetaan itseen, ympäristöön ja tulevaisuuteen kohdistuvaa toiveikasta ja luottavaista suhtautumista. Sen tunnuspiirteitä ovat omat mielipiteet ja muiden mielipiteiden kuunteleminen ja omana itsenä oleminen. Nuoruudessa se vaikuttaa siihen, että omat tavoitteet ja opiskelu helpottuvat. Hyvä itsetunto on myös yhteydessä siihen, ettei tarvitse kohdella muita huonosti. Totuudenmukaisen minäkuvan hahmottaminen kuuluu myös olennaisesti hyvän itsetunnon tunnuspiirteisiin. Tällä tarkoitetaan sitä, että ihminen tunnistaa sekä omat vahvuudet että heikkoudet. (Cacciatore ym. 2009, 12, 15; Vernerinet 2014.)

Suomalaisten itsetuntoa pidetään yleisesti sanottuna heikkona. Ennen lasten kehumista on pidetty huonona asiana. Suomessa on ollut tapana ajatella, että liika kehuminen aiheuttaa lapsen ylpistymisen. Pelkkä kehuminen ei kuitenkaan johda siihen, että lapselle kehittyisi hyvä itsetunto. Jos kehuja ei todella tarkoita sitä mistä kehuu, niin se menettää merkityksensä. Itsetunnon määritelmä jää monesti häilyväksi ja siitä puhutaan monesti narsismin yhteydessä. Terveellä itsetunnolla tarkoitetaan ihmisen itsensä kokemista eri tilanteissa sekä hyvänä että huonona. Itsetunnon vaihtelua voidaan pitää hyvän itsetunnon pääpiirteenä. Ympäristön antama palaute on meille merkityksellistä. Monesti palautteen vastaanottamisessa tapahtuu kuitenkin palautteen vastaanottajan omia tulkintoja. Toinen vastaanottaja saattaa poimia palautteesta

positiiviset asiat ja toinen taas negatiiviset asiat tai siltä väliltä. Toiselle kriittinen ja suora palaute saattaa olla mielekästä, kun taas toinen voi romahtaa jo lievästäkin kritiikistä. Palautteen sietokyky, onkin kytköksissä itsetuntoon. Aikuisen yhtenä tehtävänä on uskoa lapseen. Tämä tarkoittaa sitä, että osaamista, lapsen hyvyttä ja onnistumista korostetaan. Syynä on se, että se on kymmenen kertaa tehokkaampaa, kuin keskittyä lapsen virheisiin. (Sinkkonen 2012, 170-174; Cacciatore ym. 2009, 264.)

Itsetunnon rakentumisen perustana on kokemus siitä, että lasta rakastetaan ja pidetään hyvänä. Rakastamiseen ja hyvänä pitämiseen ei vaadita lapselta mitään ylimääräisiä suorituksia, joiden avulla lapsi tulisi rakastetuksi. Aikuisen läsnäolo, aito kohtaaminen, tuen antaminen lapselle sekä arjen keskellä iloitseminen ovat tärkeitä asioita itsetunnon tukemisessa. Myös on tärkeää, että lapselta löytyy aikuisen malli ja se, että aikuinen ymmärtää lastaan yksilönä. Aikuisena on myös hyvä pitää huoli omasta jaksamisestaan ja vanhempana kehittymisestään. Näin lapselle mahdollistuu paremmat lähtökohdat saada parempaa tukea omaa itsetuntonsa kehittymistä varten. Kuitenkin nykyinen suoritusyhteiskunta sysää paineita ihmisille suorittaa. Paljon puhutaan siitä, että suoritusyhteiskunnassa herkäät eivät selviä. Ihmiset ihannoivat erilaisia saavutuksia. (Sinkkonen 2012, 207; Cacciatore ym. 2009, 264- 267; HS Kolumni 2014.)

Toisin sanoen lapsen vanhemmat siis tietävät, millainen maailma tulevaa nuorta/ aikuista odottaa. Mielestäni on ehdottoman tärkeää, että vanhemmat jaksavat rakastaa nuorta jo lapsuudesta asti hänen persoonallisuudestaan riippumatta vaikka tiedostavat, mitä yhteiskunta odottaa. Olisiko yhteiskunnalla paikka pysähtyä ja muuttua? Miten tämä muutos mahdollistuisi? Mielestäni se mahdollistuisi siten, että lapset, jotka tiedostavat kelpaavansa vanhemmilleen ilman ylimääräisiä suorituksia välittäisivät samaa ajatusta myös muille ihmisille ketjureaktionä. Asia ei ole näin yksinkertainen mutta mielestäni meillä jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa siihen, miten yhteiskunta muuttuu ympärillämme.

Sen lisäksi, että vanhemmat rakastavat lasta, tulisi vanhempien tukea lapsen omaa positiivista käsitystä kehostaan. Myös nonverbaalinen viestintä eli ei- kielellinen viestintä, katseet ja äänenpainot vaikuttavat lapsen itsetunnon kehitykseen. Häpeällisiä ja nöyryyttäviä tilanteita kuuluu ihmisen elämään mutta ne tulisi minimoida. Sen lisäksi lapsuudessa olisi hyvä opettaa tapa selviytyä kyseisistä tilanteista eteenpäin. Itsetunto ei ole lapsuudessa stabiili eli vakaa ja se vaihtelee riippuen lapsen ikäkaudesta. Hyvän itsetunnon rakentamista lapselle ei auta vanhemman antama ihannointi tai epärealistinen kehuminen. Lasta tulee kiittää ja kannustaa asioista, joista on aiheellista kiittää ja kannustaa. (Sinkkonen 2012, 207.)

3.2.3 Identiteetti

Eriksonin mukaan lapsuudella on suuri merkitys identiteetin muodostumisessa. Identiteetti on ihmisen yksilöllinen käsitys itsestään. Identiteetti rakentuu ihmisen persoonallisten ominaisuuksien pohjalle, joita toisten ihmisten välillä käyty vuorovaikutus voi muuttaa tai kehittää. Identiteetti tarvitsee kehittyäkseen mahdollisuuksia erilaisten asioiden kokeilemiseen ja näkemiseen. Lisäksi erilaiset ajatukset ja ajatusmaailmat pohdintoineen ovat identiteetin kehittymisen kulmakiviä. Tärkeää on myös, että nuorella on mahdollisuus itse tehdä valintoja kyseisistä asioista. (Aaltonen ym. 2007, 80; Vernerin.net 2014.)

Vaikka ihmisen identiteetti rakentuu läpi ihmisen elämän, niin nuoruutta voidaan pitää ikään kuin kriisinä lapsena muodostetulle identiteetille. Nuoria kiinnostaakin pohtia maailmaa laajemmassa mittakaavassa. Erilaisten ihanteiden, roolien ja tavoitteiden etsiminen kuuluu nuoruuteen. Kulttuurilla on vaikutusta nuoren ihanteisiin, rooleihin sekä tavoitteisiin. Myös nuoren sukupuolella on vaikutusta ihanteisiin. Toverisuhteita tutkimalla on havaittu, että pojat ihannoivat ns. kovan jätkän asemaa. Kovan jätkän tunnuspiirteitä ovat mm. lihaksikkuus, itsevarmuus ja se ettei ole itse lyhytkasvuinen muihin nuoriin verrattuna. Tärkeitä asioita ovat myös pärjääminen liikunnassa ja tyttöjen miellyttäminen. Poikien ihannekuvan vastakohta on ns. naismaisuus. Lisäksi pitää tehdä ns. isä- poika juttuja ja ei saa olla ns. äidin kultapoika.

Poikien arvomaailmassa kouluahkeruutta ei arvosteta. Tyttöjen ihanteita taas ovat koulumestys, hyvännäköisyys ja toveripiirin suosio. (Aaltonen ym. 2007, 80; MacMillan 2006, 152.)

Nuoruuteen kuuluvan identiteetin etsimisen varjopuolena Erikson pitää roolidiffuusiota eli roolien hajaantumista. Identiteetin integraatiot eli yhtenäisen ja tasapainoisen minän löytäminen onkin tässä tilanteessa nuorelle yksi iso riskitekijä. Itseluottamus ja identiteetti ovat yhteydessä siihen, että nuorella on kyky solmia luottamuksellinen suhde toisen ihmisen kanssa. Tarve läheisyydelle on kuitenkin yksilöllinen. Erikson korostaa, että myöhäisnuoruuteen kuuluu myös osana se, että nuori selvittää omat tarpeensa läheisyydelle ja eristyneisyydelle. Eristyneisyyteen kuuluu satunnaisesti myös pelkoa. Nuori saattaa pelätä haavoittuvansa ja tästä seuraakin muiden ihmisten jättäminen ulkopuolisiksi oman tunne-elämän osalta. Tämä tarkoittaa sitä, että nuori saattaa varoa toisen ihmisen päästämistä todella lähelle itseään. Syynä tälle on yleensä se, ettei nuori halua kokea pettymystä ja näin ollen loukata itseään. (Aaltonen ym. 2007, 80.)

Marcia jakaa identiteetin neljään eri identiteettistatukseen. Ensimmäisenä hän mainitsee identiteetidiffuusion, joka on toiselta nimeltä myös selkiytymätön. Tässä vaiheessa nuorta on kohdannut kriisi. Kuitenkaan etsintävaihetta erilaisista vaihtoehdoista ei ole suoritettu, eikä mihinkään vaihtoehdoista ole sitouduttu. Yleensä kyseinen identiteetti on valloillaan, jos nuori on kokenut jonkin uhkaavan tilanteen, kuten itsemurhayrityksen, syömishäiriöitä tai huume- ja päihdekokeiluita. Toisena identiteettistatuksena Marcia määrittelee ajautuneen identiteetin. Siinä nuori omaksuu yleensä läheisen aikuisen roolimallin omaksi identiteetikseen. Kuitenkaan nuori on unohtanut itse etsiä aktiivisesti erilaisia vaihtoehtoja identiteetin muodostamiseksi. Uudet elämäntilanteet ovatkin tämän vuoksi hankalia kyseisen identiteetin omaavalla nuorelle. Elämänmuutoksiin ei siis meinaakaan löytyä hyviä sopeutumiskeinoja, vaan esim. kotoa muuttaminen, ammattiin valmistuminen ja työnteko aiheuttavat ongelmia. Kolmantena identiteettistatuksena Marcia määrittelee moratorio eli ns. selvittelyvaiheen. Tämän statuksen omaava nuori voi nähdä tilanteensa hyvin ristiriitaisena. Erilaisten vaihtoehtojen pohtiminen

nuorelta kyllä onnistuu mutta niihin sitoutuminen ei vielä kuitenkaan onnistu. Tähän vaiheeseen onkin tyypillistä se, että nuori kokeilee erilaisia asioita. Nuori tiedostaa mm. vanhempien toiveet mutta pyrkii tekemään omia päätöksiä. Viimeisenä vaiheena on identiteetin saavuttaminen eli työskennelty identiteetti. Kyseisessä vaiheessa nuorella on jo kokemusta erilaisista kriiseistä, jotka ovat mahdollistaneet erilaisiin vaihtoehtoihin tutustumisen. Rakentava vaihtoehto onkin nuorelle sitoutumisen kohde ja suhtautuminen ympäröivään maailmaan on realistinen. Lisäksi nuorella on elämän muutoksien varalle erilaisia käsittelykeinoja. (Virkkala, S. 2015; KUVIO 5.)

	ei sitoutumista	sitoutuminen keskeisiin ratkaisuihin
ei etsintä- vaihetta	IDENTITEETTIDIFFUUSIO	AJAUTUNUT IDENTITEETTI
etsintävaihe läpikäyty tai käynnissä	MORATORIO	IDENTITEETIN SAAVUTTAMINEN

KUVIO 5. Marcian käsitys identiteetistä (mukaillen Virkkala 2015)

4 YKSINÄISYYS ILMIÖNÄ

Käsittelen seuraavassa luvussa yksinäisyyttä. Aluksi määrittelen, mitä on yksinäisyys käsitteenä. Tämän jälkeen pohdin erilaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat yksinäisyyteen. Etenen loogisesti syiden jälkeen tarkastelemaan yksinäisyyden seurauksia. Tämän jälkeen käsittelen poikien ja tyttöjen kokemuksia yksinäisyydestä. Lopuksi tuon esille yksinäisyyden ennaltaehkäisyn ja sen, mikä on seurakunnan rooli kyseisessä asiassa.

4.1 Yksinäisyys käsitteenä

Ihminen voi kokea yksinäisyyttä, oli sitten kyseessä yksin oleminen tai suuri ihmisjoukko.

(Svendsen 2017,9.)

Yksinäisyys on nykyisin yleinen puheenaihe. Tutkijoilla ja muilla alan ammattilaisilla on kyllä olemassa näkemys, mitä on yksinäisyys. Yleensä kuitenkin unohdetaan kysyä yksinäisyydestä lapsilta ja nuorilta itseltään, jotka ovat yksinäisiä. Myös opinnäytetyöni yksi kysymyksistäni perustuu tähän näkökulmaan. Sen tavoitteena on tuoda nuorten oma ääni kuuluviin. He saavatkin kuvailla omin sanoin sitä, mitä on yksinäisyys. (Junttila 2015, 10.; KUVIO 15.)

Yksinäisyyden katsotaan olevan sekä kulttuuri- että aikasidonnaista. Yksinäisyys mielletään monesti tilanteeksi, jossa läheisten ihmisten määrä on olematon eli ihminen kokee, ettei niitä ole tarpeeksi. Yhteiskunta on muuttunut suuntaan, jossa suvun merkityksen väheneminen on aiheuttanut yksinäisyyttä. Kuitenkin täytyy ymmärtää, että asia ei ole näin mustavalkoinen vaan myös monissa sukuyhteyksiltään vahvemmissa maissa kuin nyky-Suomi, koetaan myös yksinäisyyttä. (Nevalainen 2009, 10.)

Yksinäisyys voidaan määritellä subjektiiviseksi eli henkilökohtaiseksi negatiiviseksi psyykkiseksi olotilaksi, johon liittyy ahdistuksen tunne siitä, että omat ihmissuhteet ovat määrällisesti tai laadullisesti puutteellisia. Yksinäisyys lamaannuttaa ihmisen ja siitä kärsivän tunne on, ettei ole yhtään ihmistä, jonka kanssa puhuisi, joka ymmärtäisi. Yksinäisyys ei ole ainoastaan yksin olemista. Sitä voi tuntea myös ihmisjoukon keskellä. Ulkopuolisuuden, kelpaamattomuuden ja kuulumattomuuden tunne kyseiseen porukkaan voi olla läsnä. On todettu, että ihmisen yhteiskunnallisella statuksella eli asemalla on yhteys yksinäisyyden kokemiseen. Toisin sanoen hyvä yhteiskunnallinen status vähentää ihmisen kokemaa yksinäisyyttä, kun taas huono status lisää ihmisen kokemaa yksinäisyyttä. (Junttila 2015, 13, 48; Saari 2016, 38.)

*... ihmistä pitkin sä et ikinä voi itseesi matkustaa
-Apulanta- Valot pimeyksien reunoilla-*

Täytyy kuitenkin muistaa, että yksin olemista voi kaivata ja se tekee myös hyvää ihan meille jokaiselle. Se on keino tutustua itseensä ja tämän avulla ihmisen on helpompi hahmottaa, miten olla paremmin ystävä toiselle. Vaikka yksinäisyydestä puhutaankin nykyisin enemmän, niin täytyy muistaa, ettei välttämättä yksinäisyys ole kasvanut. Elämänlaatu sekä fyysinen että psyykkinen terveys ovat kytköksissä yksinäisyyden kanssa ja monesti se koetaan häpeälliseksi puheenaiheeksi. Olisi hyvä muistaa kuitenkin, että monet parhaimmista hetkistä voimme kokea myös yksin ollessamme. On eri asia olla yksin kuin olla yksinäinen. Yksinäisyys nähdäänkin psyykkisenä erillisyytenä ja välimatkana toisiin ihmisiin. Yksin olemista voidaan taas pitää fyysisenä. Tämä lisääkin haastetta ammattilaisille tunnistaa yksinäisyyttä sillä nuori, joka on fyysisesti yksin voi ollakin hyvin tyytyväinen tilanteeseensa. Kun taas nuori, joka on fyysisesti kavereidensa kanssa voi kokea järkyttäviä yksinäisyyden kokemuksia. Ihminen itse asettaa itselle toivotun tavoitteen sosiaalisista suhteista. Jos tähän tavoitteeseen ei päästä, niin seurauksena on tyytymättömyys, epäonnistuminen ja yksinäisyys. Monesti ystävien määrää arvostetaan vaikka yhdellä hyvällä ystävällä on enemmän painoarvoa kuin kymmenellä hyvän päivän tutulla. Tämä näkyy nykyään myös siinä, että ihmisillä on tavoitteena ja varsinkin nuo-

rilla saada mahdollisimman paljon seuraajia itselle sosiaalisessa mediassa. Ja jotta yksinäisyyden tunnistaminen ei olisi jo liian vaikeaa muutenkin, niin täytyy muistaa, että suurin osa nuorista ei tule koskaan kertomaan omasta yksinäisyydestään taustalla vaikuttavan häpeän tunteen vuoksi. Ainoastaan murto-osa uskaltaa kertoa kokevansa yksinäisyyttä. (Nevalainen 2009, 8; Svendsen 2017, 8; Junttila 2015, 14- 15, 19- 20.)

Yksinäisyys voidaan jakaa sekä sosiaaliseen että emotionaaliseen yksinäisyyteen. Sosiaalisen ja emotionaalisen yksinäisyyden kokemukset eroavat toisistaan. Myös syitä kyseisten yksinäisyyden muotojen taustalla on lukuisia. Omat odotukset ja riippuen, mikä tilanne on kyseessä, vaikuttavat siihen, tuntuuko sosiaalinen vai emotionaalinen yksinäisyys satuttavammalta kokemukselta. Pitkäaikaiset vaikutukset kyseisten yksinäisyyden muotojen välillä myös eroavat toisistaan. (Junttila 2015, 22, 33) Kerronkin näiden yksinäisyyden määritelmien eroista seuraavissa alaluvuissa.

4.1.1 Sosiaalinen yksinäisyys

Sosiaalisella yksinäisyydellä tarkoitetaan sitä, ettei nuorella ole sosiaalista vuorovaikutusverkostoa. Sosiaaliseen yksinäisyyteen kuuluu olennaisena osana tunne siitä, että on poissuljettu ja ulkopuolinen. Ulkopuolisuudella tarkoitetaan kokemusta siitä, ettei kuulu johonkin ryhmään. Sillä voidaan myös tarkoittaa tilannetta, jossa nuori kuuluu johonkin ryhmään, mikä ei ole hänelle itselle mieluinen tapa kasvaa ja täyttää yhteiskunnan odotuksia. (Junttila 2015, 34.)

Osan sosiaalisesti yksinäisistä voi tunnistaa siitä, ettei heillä ole kaveriporukkaa ympärillään. Sosiaalista yksinäisyyttä on kuitenkin vaikeampi tunnistaa, kuin voisi kuvitella. Syynä on se, että osa nuorista kuuluu johonkin ryhmään vain sen takia, että olisi joku ryhmä, johon kuulua. Osa ryhmään kuuluvistakin saattaa kokea yksinäisyyttä todella voimakkaasti. Syy siihen, miksi osa nuorista haluaa kuulua johonkin porukkaan vaikka väkisin, on se, että yksinäisyyttä pidetään ikävänä asiana. Yleensä yksinäisyydestä voi seurata vielä ikävämpiä asioita, kuten

kaveriporukoista ulosjättämistä ja sosiaalista stigmaa. Tämä taas johtaa itsearvostuksen vähenemiseen. Tunne vieraantumisen ja pikku hiljaa muodostunut kehäprosessi lisäävät entisestään nuoren mainetta ulkopuolisena, vähempiarvoisena ja epäonnistuneempana. Sosiaalista yksinäisyyttä voidaan pitää myös masennuksen aiheuttajana mutta myös masennuksen jälkeisenä tilana. (Junttila 2015, 34- 36, 39.)

4.1.2 Emotionaalinen yksinäisyys

Emotionaalisella yksinäisyydellä tarkoitetaan sitä, ettei nuorella ole yhtään läheistä ystävyys-suhdetta. Sen tunnuspiirteitä ovat voimakkaammat tunnereaktiot. Kyseisiä tunnereaktioita voivat olla levottomuus, ahdistus ja toivottomuus. Emotionaalista yksinäisyyttä kokevalla nuorella voi olla siis laaja sosiaalinen verkosto mutta ns. todellinen ystävä puuttuu häneltä kokonaan. Tyttöillä on yleensä yksi hyvä ystävä, kun taas pojat saattavat viettää aikaansa isommissa porukoissa. (Junttila 2015, 34; MacMillan 2006, 152.)

Isommat porukat saattavatkin aiheuttaa pojille helpommin emotionaalista yksinäisyyttä. Tämä ilmenee tunteella siitä, ettei kukaan ole aidosti läsnä. Myös luokkakokojen suureneminen kouluissa ei varmasti helpota emotionaalisen yksinäisyyden kokemista. Sosiologian dosentti Sari Näreen mukaan suuria luokkakokoja voikin pitää ongelmallisena nykyisen koulujärjestelmän kannalta. Luokkakokojen pienentäminen 10- 20 oppilaaseen olisi Näreen mukaan ihanteellista ja takaisi jokaiselle yksilöllisen opetuksen mahdollisuuden. (Lahtimaa 2013.)

4.2 Yksinäisyyteen vaikuttavia tekijöitä

Yksinäisyyden rooli merkittävänä sosiaalisena kysymyksenä on kasvanut. Samalla yhteiskunnassa tapahtuvilla muutoksilla on keskeinen rooli yksinäisyydestä puhuttaessa. Elintason nousu, muutokset perherakenteissa ja ystävyysuhteiden tärkeyden korostuminen ovatkin li-

sänneet riskiä yksinäisyyden kokemuksille ihmisten keskuudessa. Sosiaalisilla suhteilla on nykyisin merkittävämpi vaikutus ihmisen onnellisuuden kokemiseen. Voisikin sanoa, että ilman sosiaalisia suhteita, ihminen voi kärsiä ns. hyvinvointivajeesta. Tällä tarkoitetaan sitä, että ihmisen yksinäisyydestä on syntynyt keskeinen vaikuttava tekijä puhuttaessa ihmisen hyvinvoinnista. Taustalla kyseiseen asiaan vaikuttaa materiaallinen elintaso, joka on kasvanut viime vuosina. Muina vaikuttavina tekijöinä yksinäisyydelle voidaan pitää yhteiskunnan arvojen perustumista rahan pohjalle ja sitä, että ihmisen korostetaan olevan yksilö. Toisin sanoen yksilöllisyys korostuu ja se on osana lisäämässä ihmisten kokemuksia yksinäisyydestä. Syynä on se, että tämä on johtanut yhä lisääntyneeseen kilpailuun, jonka seurauksena yhteiskuntaan muodostuvat ns. häviäjien ja voittajien ryhmät. Belgialainen psykologi ja psykoanalyttikko Paul Verhaeghen toteaaakin, että ennen länsimainen kulttuuri koostui uskonnollisesta, poliittisesta, kulttuurisesta sekä taloudellisesta osasta. Kuitenkin nykyään rahasta on tullut kaikista merkittävin osa yhteiskuntaa. Lisäksi ihmisen menestymistä pidetään nykyään ns. ihmisarvon mittarina. Verhaeghenin mukaan menestyvää ihmistä pidetään tuotteliaana ja paljon kuluttavana, kun taas ahdistuneet ja masentuneet ihmiset leimataan helposti luusereiksi. Yksinäisyyttä voidaankin pitää tämän ajan surullisimpana seurauksena ja yhteisenä nimittäjänä kärsimykselle. Englantilaisen Sue Gerhardtin mukaan kyse on ilmiöstä, johon liittyvät olennaisesti tyhjyyden, yksinäisyyden ja kaipauksen tunteet ihmisten keskuudessa. Näitä tunteita pyritään estämään ympärillä olevan materian, nautinnon ja kuluttamisen avulla. (Kirkon nelivuotiskertomus 2012- 2015 2016, 27- 28.)

Vaikka rahasta onkin tullut keskeinen osa yhteiskuntaa, niin on tärkeää muistaa, että se ei tarkoita automaattisesti sitä, etteivätkö rikkaatkin voisi olla yksinäisiä. Ero köyhän yksinäisen ja rikkaan yksinäisen välillä on se, että ulkopuolisen on vaikeampi havaita rikkaan yksinäisyyttä. Tutkija Niina Junntila korostaakin, että taloudellinen vauraus saattaa aiheuttaa epäluuloisuutta ystävyysuhteiden motiiveista. Taloudellisesti vauraan saattaakin olla vaikea uskoa, että joku ihminen haluaisi ystävystyä hänen kanssaan muunkin kuin rahan takia. Tämä voikin johtaa pahimmanlaatuisen yksinäisyyteen. (Welling 2018.)

KUVIO 6. Yksinäistymisen syyt (mukaillen Saari 2010,168)

Monet kirjoittajat kuvailevat yksinäistymisen olevan asteittain etenevä tapahtumasarja tai prosessi, johon erilaiset asiat ja aiheet liittyvät monimutkaisesti. Yksinäinen itsekään ei ehkä tunnista yksinäisyyden syitä ja sen seurauksia. Yksinäisyyden syitä tarkasteltaessa on havaittavissa kaksi selkeää ryhmää, joita ovat sekä yksilö- että ympäristötekijät. Yksilötekijöihin kuuluvina voidaan pitää esim. ihmisen sairauksia ja piirteitä persoonallisuudesta. Ympäristötekijöinä voidaan taas pitää esim. kiusaamista ja hyljeksintää. On tutkittu, että yksinäiset itse pitävät keskeisimpinä syinä yksinäistymiselle mielenterveysongelmia, persoonallisuutta, puutetta sosiaalisissa taidoissa sekä ujoutta. Suurin osa yksinäisyydestä kärsivistä omaa yleensä huonon itsetunnon tai on sosiaalisesti estynyt. Myös itsensä vähättelyä, kömpelyyttä ja oman ulkonäön inhoamista pidetään yksinäisyyteen johtavina tekijöinä. (Saari 2010, 168, 170; KUVIO 6.)

Tästä huolimatta aina alemmuuden tunne ja vetäytyminen sosiaalisten suhteiden osalta, ei liity yksinäisyyden kokemiseen. Yllättävän useat yksinäisistä selittävät yksinäisyytensä johtuvan omasta paremmuudestaan, älykkyydestään ja hankalasta luonteestaan. Hankalaa luonnetta vastaajat kuvailevatkin sillä, etteivät ole halukkaita tekemään asioita, joita sosiaalinen paine sanelee, kuten esim. käyttää alkoholia runsaasti. Osa yksinäisistä saattaakin pitää alkoholin runsasta käyttöä tyhmänä tai älyttömänä. Jotkut yksinäisistä ajattelevat myös, että toisten ihmisten kateus heidän menestystään kohtaan, on syynä yksinäisyydelle. Osa yksinäisistä jaottelee muita ihmisiä ns. hyviksi ja pahoiksi ja perustelevat tätä kautta omaa yksinäisyyttään. Jotkut yksinäisistä siis ajattelevatkin, että pahojen ihmisten tehtävä on pilkata, vähätellä ja kiusata muita ihmisiä. Yksinäiset ihmiset kokevat itsensä sosiaalisilta taidoiltaan lahjattomiksi. Osa yksinäisistä kuitenkin arvioi sosiaalisten taitojensa olevan parempia mutta he kokevat sosiaaliset tilanteet ahdistavina. Yksinäisistä suurimmalla osalla oli kokemus omasta ujoudestaan. Tämä nähtiin syynä heidän sosiaalisten tilaisuuksien osallistumattomuudelle. (Saari 2010, 170- 172; KUVIO 6.)

Yksinäisistä monet kokevat, että heidän on hankalaa huomata muiden ihmisten odotuksia itseään kohtaan ja tätä kautta toteuttaa niitä. Muiden ihmisten odotuksilla onkin yhteys nuoruuden minäkuvan kehittymisen kannalta. (Saari 2010, 172; KUVIO 4.)

On mielenkiintoista huomata myös, että raittius vaikuttaa kielteisesti ihmisen sosiaalisiin suhteisiin. Varsinkin viikonloppuja pidetään ikävimpinä ajanjaksoina, koska muut kaverit saattavat olla juomassa alkoholia. Kouluterveyskysely osoitti, että yli 60 prosenttia nuorista kertoi olevansa raittiita. Kuitenkin oli huomattavissa, että huono-osaisten nuorten keskuudessa alkoholin käyttö oli jopa kasvanut. Tämä aiheuttaaakin nuorten kahtiajakoa entisestään. Moni kokeekin jäävänsä sosiaalisista suhteista ulkopuoliseksi raittiutensa vuoksi. (Saari 2010, 173; THL 2017; Kalliosaari 2018; KUVIO 6.)

Yksinäisten kannalta nimenomaan yläaste on helvetti, mutta hajamainintoja on myös lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja yliopistoissa tapahtuvasta kiusaamisesta.

Juho Saari 2010, 174

Raittiuden lisäksi hylkäämiskokemukset liittyvät olennaisesti yksinäistymiseen. Koulukiusaamista, väheksyntää ja hylätyksi tulemistä pidetään yleisimpinä hylkäämiskokemuksina. Kyseisiin kokemuksiin vaikuttaa keskeisesti esim. kouluryhmän ryhmädynamiikka. Ulkopuolinen joutuukin helposti kiusatuksi. Yläkoulussa varsinkin yksinäisyydestä seuraakin helposti myös kiusaamista. Muiden oppilaiden kiusaamisen lisäksi myös sekä vanhemmilta saatu väheksyntä että opettajat, jotka luovat eriarvoisuuden tunnetta oppilaiden kesken, aiheuttavat niin ikään yksinäistymistä. Myös parisuhteessa tapahtuva ero vaikuttaa yksinäistymiseen. Eron seurauksena voikin tapahtua vetäytymistä. Ero saattaa joissakin tilanteissa johtaa siihen, että myös muut sosiaaliset suhteet katkeavat. Monesti eron jälkeiseen tilaan liittyvätkin häpeän ja kelpaamattomuuden tunteet. Hylätyksi tulemisen pelko ja siitä aiheutuva kipu ovat syitä sille, miksi yksinäiset tyytyvät olemaan yksin. (Saari 2010 173- 175; KUVIO 6.)

4.3 Yksinäisyyden seuraukset

Me aliarvioimme yksinäisyyttä, emme pelkää sitä tarpeeksi. Taudit voivat viedä meiltä hengen, mutta yksinäisyys pilaa koko elämän ja toimii kasvualustana onnettomalle ole-massaololle. (Donner 2018, 39.)

On todettu, että subjektiivista ja ahdistavalta tuntuvaa yksinäisyyttä pidetään terveyden kannalta suurimpana riskinä. Sosiaalisen ja emotionaalisen yksinäisyyden haittatekijät voivat vaikuttaa välittömästi lapsiin ja nuoriin. Sen lisäksi seuraukset voivat olla pitkäkestoiset ja lähtemättömät. Seurauksia voivatkin olla ulkopuolisuuden kokemus, lamautuminen toimintakyvyssä ja syrjäytetty olo. Ulkopuolisuuden ja yksinäisyyden kokemukset taas saattavat johtaa tuntemuksiin eriarvoisuudesta, näköalattomuuteen sekä toivottomuuden tunteeseen. Ääritapauksissa kyseiset asiat voivat olla syitä lisääntyneelle suvaitsemattomuudelle, vihanilmauk-

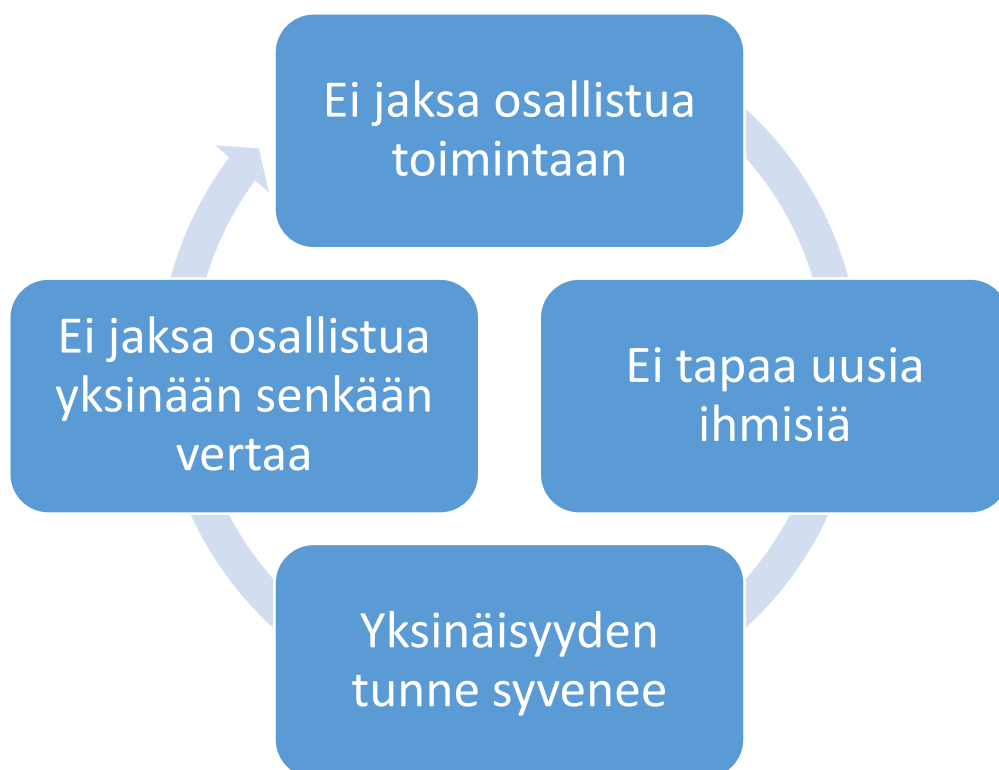
sille sekä radikalisoitumiselle. Sekä entinen Maavoimien komentaja Raimo Jyväsjärvi että aikaisempi Poliisiylijohtaja Mikko Paatero pitävät vastaavanlaista kehitystä huolestuttavana. Molempien mielestä on tärkeää, että syrjäytymistä pyritään ehkäisemään. Paateron mukaan nuorten syrjäytymisen lisäksi järjestyneen rikollisuuden kasvu on toinen tulevaisuuden iso uhkakuva. (Junttila 2015, 49; Kirkon nelivuotiskertomus 2012- 2015 2016, 28; Hämäläinen 2012.)

Sosiaalinen vuorovaikutus on yksi ihmisen perustarpeista. Tämän vuoksi ihmiset saattavat hakeutua myös seuraan, joka saattaa olla ristiriidassa kyseisten ihmisten arvojen kanssa. Jotta ääriajattelua voitaisiin ennaltaehkäistä, on tärkeää panostaa siihen, että yksinäisyyttä torjutaan ja sekä osallisuutta että yhteisöllisyyttä vahvistetaan. Myös eri toimijoiden välistä yhteistyötä korostetaan radikalisoitumisen ennaltaehkäisyssä. Toimintamallien keskiössä on painotettu, että yksinäisyyttä ja syrjäytymistä tulisi ehkäistä ja perheiden vanhempia tulisi tukea enemmän. Myös kirkko korostaa toimintojensa keskiössä samaa päämäärää. (Kirkon nelivuotiskertomus 2012- 2015 2016, 28- 29.)

Yksinäisyydellä voi olla vaikutuksia myös masennuksen ja itsetuhoisten ajatusten syntymiseen. Yläkoululaisten keskuudessa joka viides tyttö on ajatellut kuluvan vuoden aikana itsemurhaa ja pojista noin 15 prosenttia eli melkein myös joka viides. Itsemurhayrityksiä tytöillä on 4- 8 prosentilla ja pojilla 2-4 prosentilla. Toisaalta on huomattavaa, että toteutuneista itsemurhista poikien tekemiä on jopa 75- 80 prosenttia. Myös riskialttiimmat päihdekokeilut ovat mahdollisia. Näiden asioiden lisäksi yksinäisyydestä seuraa monesti fysiologiset muutokset, joita ovat mm. unen laadun heikkeneminen, stressin määrän lisääntyminen ja verenpaineen nousu. Heikentynyt unenlaatu ja stressin ylikuormitus voikin altistaa myös koulu-uupumukselle. Sosiaalisella asemalla nähdään olevan merkitystä nuorten hyvinvoinnin kannalta. Nuoret, jotka ovat suosittuja, kokevat vähemmän ahdistuneisuutta ja masentuneisuutta kuin nuoret, jotka ovat torjuttuja. (Nevalainen 2009, 8; Marttunen 2013, 11; Junttila 2015, 88; Nurmi ym. 2015, 166.)

Yksinäisillä on monesti epämiellyttäviä kokemuksia edellisistä sosiaalisista tilanteista. Tämän vuoksi yksinäisten on vaikea nähdä mitään positiivista uusissa ihmissuhteissa. He yleensä tahdomattaan kiinnittävät huomiota siihen, mikä kenties voi mennä pieleen tässä ihmissuhteessa. Tämä taas aiheuttaa ketjureaktion siitä, että muut ihmiset yleensä vetäytyvät yksinäisistä kauemmas. Tämä on osana ruokkimassa entistä suurempaa ja inhottavampaa yksinäisyyden kokemusta. Yksinäisyyden noidankehä onkin näin ollen valmis. Yksinäisyyden seuraukseksi voikin muodostua näin ollen harrastusten vähäisyyden kokeminen. Toisin sanoen voisi todeta, että Oululaisten nuorten mielekkäiden harrastusten kokemisen vähäisyys omalla alueella voi olla yhteydessä yksinäisyyteen (KUVIO 3.) Lisäksi sosiaalinen ahdistuneisuus ja sosiaalinen fobia, voivat ruokkia yksinäisyyttä entisestään. Yksinäisyydellä on todettu olevan yleensä vaikutusta siihen, miten ihminen osallistuu järjestettyyn toimintaan. Tätä yksinäisyyden noidankehää, voidaan kuvata myös yksinäisyyden kierteksi. (Junttila 2015, 16- 17, 88; Nevalainen 2009, 66- 67; KUVIO 7.)

KUVIO 7. Yksinäisyyden kierre (mukaillen Nevalainen 2009, 66)

Yleensä ystäväsuhteita ei muodosteta omalta kotisohvalta käsin vaan täytyy lähteä kodin ulkopuolelle. Yleinen neuvo, joka yksinäisille monesti annetaan, on uuden harrastuksen hankkiminen. Toisin sanoen ihmiset ajattelevat monesti, että ystävyysuhteet syntyvät automaattisesti harrastuksen parista. Vaikka harrastuksia on lukuisia, niin ystävien saaminen ei ole automaattista harrastuksen kautta. Toisaalta uusien ystävien saaminen ei myöskään ole mahdollista harrastuksen kautta. Toisin sanoen harrastuksen tulee olla itseä kiinnostava. Ystävien saaminen harrastuksen kautta on sitten toissijainen asia harrastuksen kiinnostavuuteen nähden. Yleensä harrastuksen miellyttävyyteen vaikuttaa se, millainen ihmisryhmä sitä harrastaa. Myös kynnys tulla, johonkin ryhmään vaihtelee. Kuitenkin ryhmässä pysyminen pidempään on jo toinen asia. Ryhmässä pysymiseen vaikuttaakin olennaisesti ryhmän jäsenten sitouttaminen ja se kuinka helposti ryhmässä voi tutustumalla saada uusia ystäviä. (Nevalainen 2009, 67- 69.)

4.4 Yksinäisyyden ennaltaehkäisy

Yksinäisten mukaan yksinäisyyttä lievittävät keinot muodostuvat neljästä laajemmasta eri kategoriasta. Ne koostuvat ihmissuhteiden luomisesta, erilaisista toiminnoista, lääkkeistä ja terapiasta ja ihmisen sopeutumisesta omaan yksinäisyyteensä. Yksinäisten auttaminen vaatii muilta ihmisiltä toimia, että yksinäinen aktivoituu. Jos yksinäinen ei valitse aktivoitumista ratkaisuksi, voi seurauksena olla päihde- ja lääkesekoilut, jotka ovatkin ns. passiivisia ratkaisumalleja yksinäisyydelle. (Saari 2010, 185, 186.)

Tämän vuoksi, eri toimijoiden avulla tehtävää työtä yksinäisyyden ennaltaehkäisyn hyväksi, ei tulisi vähätellä. Moni yksinäisistä ei pysty omin voimin aktivoitumaan ja tämän vuoksi onkin tärkeää kohdata ihminen yksilöllisesti. Yksinäisyyden ennaltaehkäisyllä onkin siis tärkeä merkitys osana yhteiskuntaa. Tästä on osoituksena se, että Suomen presidentti Sauli Niinistön vaalikampanjan ylijääneistä rahoista 280 000 euroa annettiin ennaltaehkäisemään nuorten yk-

sinäisyyttä. On tärkeää, että auttaminen on kokonaisvaltaista ja. Tämän lisäksi on tärkeää tunnistaa se, että hädällä on monia kasvoja. On huomattavaa, että kirkon diakoniarahasto sai 280 000 eurosta itselle 200 000 euroa yksinäisyyden ennaltaehkäisyä varten. Tämä onkin mielestäni osoitus siitä, että kirkolla on merkittävä rooli yhteiskunnassa tehtävässä yksinäisyyden ennaltaehkäisyssä, josta kerron seuraavaksi. Täytyy kuitenkin muistaa, että kirkolla on tämän lahjoituksen lisäksi yli seitsemän miljoonaa euroa käytettävänä kirkon diakoniarahastossa. (Juusela 2018.; STT & Kuukkanen 2018.)

4.4.1 Seurakunnan rooli yksinäisyyden ennaltaehkäisyssä

Seurakunnilla onkin merkittävä rooli yksinäisyyden lievittämisessä. Seurakunnat on yhteisö, joka tarjoaa käytännön tukea ja apua sekä henkistä ja hengellistä evästä ihmisille. ...Jokainen voi lievittää lähimmäisen yksinäisyyttä.

Kirsi Airikka, Siltalehden päätoimittaja

Seurakunnan puolella on myös otettu kasvava nuorten yksinäisyys vakavasti. Jos verrataan yksinäisyyden määrää toisten Euroopan maiden kanssa, niin Suomessa koettu yksinäisyys ei ole yhtä yleistä. Kuitenkin on huomioitava se tosiasia, että yli 15- vuotiaiden nuorien joukosta suunnilleen viidesosa on yksinäisyyttä kokevia tasaisin väliajoin. Noin kymmenesosa on ker-tonut, että yksinäisyyttä on jatkunut kauemmin kuin vuoden verran. Pysyvyys ja periytyvyys ovat yksinäisyyden piirteitä. Tutkimukset osoittavat, että miehillä on todettu olevan naisia enemmän yksinäisyyden kokemuksia. Naimisissa olevat ja perheelliset kokevat vähemmän yksinäisyyttä, kuin ne ihmiset, jotka eivät ole naimisissa tai heillä ei ole perhettä. Lisäksi nuorten ja vanhojen on tutkittu kokevan enemmän yksinäisyyttä muihin ikäryhmiin verrattuna. Lapset ja nuoret ovat isoin kohderyhmä sekä todella pitkään että - paljon yksinäisyydestä kärsineistä ihmisistä. Yksinäisyyden kokemus on mahdollista myös muiden kanssa asuville mutta, jos asuu yksin, niin on todennäköisempää kokea itsensä yksinäiseksi. Nykyisin suunnilleen 40 prosenttia ihmisistä elää ilman muita ihmisiä. Yksinäisyys koskettaa kaikkia ikäryhmiä. Yksinäisyys ei ole syntynyt lyhyen ajan sisällä vaan se on ollut läsnä ihmisten elämässä jo

kauan. Yksinäisyystutkijoiden mukaan kukaan ei synny tähän maailmaan yksinäisenä. Yksinäisyydellä on yhteys ihmisten välisen kohtaamisen kanssa ja se on pikku hiljaa muodostuva tilanne ihmisen elämässä. Jos ihmiseltä puuttuu määrälliset ja laadulliset ihmissuhteet, niin tilanne aiheuttaa negatiivisen psyykkisen olotilan, jossa ahdistuksen kokemus on voimakkaasti läsnä. (Kirkon nelivuotiskertomus 2012- 2015 2016, 27.)

Yksinäisyyttä voidaankin pitää ongelmana sekä yksilön että yhteiskunnan näkökulmasta. Onhan sen kuitenkin todettu vähentävän hyvinvoinnin, onnellisuuden määrää ihmisellä. Toisin sanoen samaan aikaan kun yksilö itse kärsii, niin kärsivät myös resurssit, joita yhteiskunnalla on tarjota. Terveyspalveluiden käyttö yksinäisten keskuudessa onkin runsaampaa kuin muilla. Tämä voi altistaa myös sille, ettei yksinäinen tule aidosti kohdatuksi.

(Kirkon nelivuotiskertomus 2012- 2015 2016, 27.)

Seurakunnilla onkin yksinäisyyden ennaltaehkäisyssä keskeinen rooli. Seurakuntien tulee tarjota ihmisille ryhmätoimintaa, jossa kohtaaminen ja yhteenkuuluvuus ovat läsnä. mahdollisuus kohdata. On todettu, että kyseisestä toiminnasta on ollut apua, jos yksinäisyys on vasta uhan tasolla ihmisen elämässä. Tällöin ihminen kykenee ja haluaa vielä hakeutua erilaiseen ryhmätoimintaan mukaan. Kuitenkin tutkimusten mukaan tästä huolimatta toiminnasta jäävät ulkopuolelle ihmiset, jotka kokevat pahinta yksinäisyyttä. Yksinäisyys aiheuttaa ihmisessä passivoitumisen tunnetta. Tämä lisääkin haastetta itse toiminnan järjestäjille. Etsivän työn merkitys kasvaakin tällaisissa tilanteissa. (Kirkon nelivuotiskertomus 2012- 2015 2016, 29.) Toisin sanoen ei kannata siis olettaa, että yksinäiset tulevat seurakunnan luo. Seurakunnan on tultava yksinäisten luo. Hyviä keinoja seurakunnan näkökulmasta ovatkin katutyö, kiertävä etsivä työ ja kohderyhmän kotona tehtävä etsivä työ (Puuronen 2014, 13.)

Nykyaikana internetin suosio löytää ystäviä ja vertaistukea on kasvanut. Myös kirkko on ollut mukana kehittämässä turvallista keskusteluapua iästä riippumatta. Yhteistyöllä on ollut osansa kyseisen toiminnan kehittämisessä. Yksi kohtaamisen muoto, joka on laajentunut ny-

kyisin myös internettiin, on vuodesta 1964 toiminut Palveleva puhelin. Vapaaehtoiset päivystäjät, joita Palvelevalla puhelimella on 1400 kappaletta, ovatkin tärkeässä asemassa. Yhteensä päivystäjien määrä on reilut 2000 ihmistä. Vuoden aikana yhteydenottoja saattaa tulla jopa 200 000 ihmiseltä. Määrä on niin suuri, että kaikkiin yhteydenottoihin ei ehditä vastaamaan. Kuitenkin suunnilleen 40 prosenttiin puheluista ehditään reagoimaan. Palvelevan puhelimen yhteydenotoista on huomattavissa se, että yleisimpinä ihmisten yhteydenottojen teemoina ovat yksinäisyys ja ihmissuhteet. Ihmisen hyvinvoinnin keskiössä onkin vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa. Vuorovaikutus toisten ihmisten kanssa ei automaattisesti takaa ihmisen hyvinvointia vaan vuorovaikutuksen laadulla on iso merkitys hyvinvoinnin kannalta. Sosiaalisen verkon avulla voidaan korjata muita puutteita ihmisen hyvinvoinnista. (Kirkon nelivuotiskertomus 2012- 2015 2016, 29.)

Yhteisöllisyyttä ja välittämistä voidaan pitää vastavoimana yksinäisyydelle. Yhteisöllisyys ei kuitenkaan ole ainoa vastavoima yksinäisyydelle. Tärkeässä asemassa yksinäisyyttä vastaan onkin jokaisen nuoren kohtaaminen myös yksilöllisellä tasolla, koska esim. uutena nuorena mukaan tuleminen esim. nuorteniltaan jossa yhteisöllinen asetelma voi lisätä yksinäisyyttä ja ulkopuolista tunnetta. Toisin sanoen voisikin todeta, että nuoren saattaa olla vaikea tulla mukaan hyväänkin yhteisöön ellei joku yhteisön jäsenistä ota mukaan. Kohtaamisen haaste onkin monen kirkon haasteen taustalla. (Kirkon nelivuotiskertomus 2012- 2015 2016, 29- 30, Inkinen 2018, Kohtaamisen kirkko 2014, 20.)

Seuraavassa luvussa tulenkin käsittelemään kohtaamista käsitteenä. Tuon esille, mitä se käytännössä pitää sisällään.

5 KOHTAAMINEN

*Parhaimmillaan ihmisten välinen kohtaaminen on terapeutista dialogia.
Lassi Pruuki, 2015.*

Kohtaaminen voidaan määritellä arkiseksi kanssakäymiseksi. Luonnollisen kohtaamisen tunnusmerkkejä ovat aitous, teeskentelemättömyys ja yksinkertaisuus. Ei ole olemassa yhtä oikeaa tyyliä kohdata. Kohtaamisen lähtökohtana on oleminen. (Mattila, 2007, 12, 32- 33.) Haukiputaalla kohtaamisen tärkeys onkin otettu huomioon mm. ennaltaehkäisevillä päihdetyön tunneilla, joita on pidetty 5.-6.- luokkalaisille ja 7.- 8.- luokkalaisille Haukiputaan seurakunnan ja kaupungin nuorisopalveluiden yhteistyön avulla. Päihdetyön tuntien tärkeyden lähtökohtana ovatkin vuonna 2017 julkaistun kouluterveyskyselyn huolestuttavat tulokset, joiden mukaan esim. nuuskan käyttö on lisääntynyt nuorten keskuudessa. Tunneilla on lisäksi puhuttu nuorten vapaa-ajan rutiineista ja kyselty nuorten omia toiveita ja ideoita. Kyselyä ei ole kuitenkaan aiemmin toteutettu järjestelmällisesti, vaan on kysytty satunnaisesti eri yläkoulu- luokilta toiveita. Kyseiset tunnit on rakennettu siten, että niiden keskiössä on nuorten kohtaaminen. (Paananen 2005, 115; Kainulainen 2018.)

5.1 Kiinnostuminen

Tärkeämpää kuin työn muoto on asenne, millä työtä tehdään. Aito kiinnostus nuoriin täytyy säilyttää, samoin ajatus siitä, että työtä tehdään nuorten ehdoilla, ei työntekijän.

Ville Kämäräinen

Nuoren kohtaamiseen liittyy olennaisesti se, että hänestä ollaan aidosti kiinnostuneita. Tämä tarkoittaa esimerkkitilanteessa sitä, että seurakunnan nuorisotyönohjaaja on tarpeeksi läsnä nuoren ihmisen kohtaamisessa. Jokainen kasvatuksen ammattilainen on ollut joskus myös nuori. Jotta voisi aidosti ymmärtää nuorta, on tärkeää, että työntekijä tiedostaa sen, mitä on

olla nuori. Tuomas Keskimäki nostaakin esille mielestäni olennaisen ajatuksen. Hänen mukaansa osa aikuisista on unohtanut jo alle 30- vuotiaina, mitä on olla nuori. Tämä on mielestäni huolestuttavaa sillä nuorisobarometrin määritelmän mukaan nuoret ovat kuitenkin 15- 29 ikävuoden välillä olevia ihmisiä. (Myllyniemi 2015, 13.) Onkin tärkeää muistaa, ketkä ovat kohderyhmä esimerkiksi nuortenillalle. Tämän vuoksi onkin hyvä kysyä, mitkä asiat nuoria kiinnostavat. Lisäksi nuorten maailmaan perehtyminen on arvokas osa nuorisotyötä. Tämän vuoksi on tärkeää osata kiinnostua siitä, mitä nuori kertoo itsestään ja harrastuksistaan. Kuitenkin on hyvä pitää tasapaino siinä, ettei tekemistä ole liikaa. Nuoret kaipaavat myös leppämistä ja rauhoittumista. (Kuvaja 2018; Myllyniemi 2015, 14; Paananen, 114.)

Mielestäni se onkin osoitus aidosta kiinnostumisesta nuorten elämää kohtaan, että tutustuu ja pysyy ajan hermolla siitä, mikä nuoria kiinnostaa. Uudessa rippikoulusuunnitelmassa korostetaan sitä, että oppimissisällöillä on yhteys nuoren omaan elämään. (Suuri ihme 2017, 44.) Tämä on mielestäni hyvä muistutus siitä, että koko seurakunnan nuorten toiminnan tulisi pohjautua tähän suunnitelmaan. Eli toisin sanoen seurakunnan tulisi keskittyä juuri siihen, miten seurakunta koskettaa nuorta nuoren elämän kautta kiinnostavalla tavalla.

5.2 Kuunteleminen

Kuuntelemisessa on tärkeää muistaa se, että kuunteleeko toista osapuolta ainoastaan vain pakon edessä vai, onko aidosti kiinnostunut kuuntelemaan, mitä toisella on asiaa. Monesti ihmisillä on vaikeus kuunnella toista ihmistä pitkään. Tämän sijasta ihmiset tuovat esiin kuuntelemisen sijasta heti omia juttujaan. Kannattaakin mieluummin ensimmäisenä kysyä toiselta ihmiseltä lisää kuulumisia, kuin että heti unohtaisi kuuntelun. (Pelo 2015.)

Lisäksi on todettu, että kun nuoria kuunnellaan, on toiminta nuorilähtöistä ja nuorisotyö voi hyvin. Nuorilähtöisyys ei kuitenkaan ole aina helpointa toteuttaa ja siihen liittyy myös omia haasteitaan. Osa työntekijöistä koki mm. rippikoulua suunnitellessa, että se vie liika aikaa,

koska itse suunnitelmaa täytyy muokata. Osalle se taas ei ollut ongelma vaan työtä oli jo tehty aiemminkin nuorilähtöisesti. (Nuoret seurakuntalaisina 2012 58; Eväkoski & Leinonen 2015, 31- 32.)

Itse tulkitseen, että suunnitelma antaa sekä vapauksia, että tulkinnanvaraa siitä, mitä on nuorilähtöisyys. Yksi työntekijä muistuttaakin, että on silti tärkeää olla yhteinen strategia, josta kaikki ovat perillä. Nuorilähtöisyys koettiin työmotivaatiota ja jaksamista nostavina tekijöinä. (Eväkoski & Leinonen 2015, 32.) Mielestäni nuorilähtöisyyttä ja seurakuntayhteyttä ei kannata käsittää liian monimutkaisesti.

6 SEURAKUNTA MUKANA NUORTEN ARJESSA

*Lapsi ja nuori on Jumalan ja seurakunnan silmäteriä,
myös apua ja tukea tarvitessaan.*

-Läsnäolon nuorisotyö, kirkon erityisnuorisotyön teesit-

Nuoruudessa ihminen etsii omaa identiteettiä yleensä kaikista ikäkausista aktiivisimmin. Senpä vuoksi nuoruuteen kuuluvia identiteettikriisejä ei kannata säikähtää. Keskenäisyys ja epävarmuus ovat olennainen osa nuoruutta, koska se kuuluu normaaliin kehittymiseen. Taivotteena nuorelle on löytää oma identiteettinsä, koska tämä luo tunteen nuorelle siitä, että on aktiivinen ja elävä yhteisön jäsen. Seurakunnan neljänä päätehtävänä pidetään kasvatusta, julistusta, lähetystä ja palvelua. Nuorten parissa tehtävä työ nähdään yleensä kasvatuksena. Sen keskiössä on kristillisen kasvun tukeminen. Nuorisotyö seurakunnassa nojaakin kolmeen pilariin, joihin on pidetty kotien uskonnollista kasvatusta, uskonnonopetusta kouluissa ja kasteopetusta. Tähän nuori on ollut jo osallinen, kun hän on ollut seurakunnassa varhaiskasvatusikäinen ja kouluikäinen. Nuorisotyön avulla voidaankin tukea tätä kristillisen kasvun jatku-
moa. Haasteen tähän luo kuitenkin se, että nuoret jäävät nykyisin lapsuudessa kristillisestä kasvatuksesta kokonaan tai osittain ilman. Kirkon tulisi olla nuorille kotoisa paikka olla. Nuorille on mahdollista luoda turvallinen kasvuympäristö juuri kokoavan toiminnan avulla. On tärkeää, että seurakunnan työntekijät ja vapaaehtoiset kohtaavat nuoria. Kohtaamisen lisäksi nuoret kaipaavat tukea omalle kasvumatkalleen oman itsensä löytämiseksi. On tärkeää, että jokainen nuori kokee olevansa hyväksytty ilman mitään erilisiä vaatimuksia. (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 8, 13- 14.)

Vaikka nuorisotyö nähdäänkin kasvatuksen kautta, niin on hyvä muistaa, että seurakunnan tehtävä on julistaa. Sen vuoksi onkin hyvä opastaa nuoria osaksi eri-ikäisiä seurakuntalaisia, etteivät he jää erillisiksi seurakunnasta. Nuoret tulisi nähdä myös lähetysten näkökulmasta. He voisivatkin olla oman porukkinsa lähetystyöntekijöitä. Nykyään sosiaalisessa mediassa pystytään tuomaan lähetystä esille. (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 14- 15.)

Nuorisotyön voi nähdä myös palvelun näkökulmasta. Syynä on se, että nuorilla on elämässään erilaisia kriisejä. Tuen saaminen seurakunnalta onkin tärkeässä asemassa. Seurakunta voi esimerkiksi perustaa nuorille kriiseihin liittyviä vertaisryhmiä. Lisäksi toiminta internet- ja puhelinpalveluiden avulla on yksi helppo tapa nuorelle lähestyä seurakuntaa. Myös nuoria tulisi kutsua mukaan seurakunnan toimintaan palvelemaan vapaaehtoisina. (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 16.)

6.1 Haukiputaan seurakunnan nuorten toiminta

Seurakunnan nuorten viikkotoiminta koostuu mm. keskiviikkoisin olevasta nuorten bändistä Punaisesta sinivalaasta ja perjantaina olevista nuortenilloista. Lisäksi 6.9.2018 alkaen uutena toimintana on Haukiputaalla käynnistetty Välipalakahvila, jonka ajankohdaksi on päätetty torstai klo 14- 16.30. Välipalakahvila ei rajoitu ainoastaan vain yhteen paikkaan vaan siinä on huomioitu Haukiputaan alueelliset erot. Välipalakahvila onkin tarjolla sekä keskustassa sijaitsevassa Wirkkulassa, Kellossa että Martinniemen seurakuntakodilla. Välipalakahvilan tarkoituksena on toimia nuorille avoimena tilana hengähtämiselle ja hengaamiselle koulupäivän jälkeen. Lisäksi muuta toimintaa nuorille vuonna 2018 ovat veisumessut, joita järjestetään ainakin perjantaina 2.11 ja 14.12. Haukiputaan seurakunta järjestää myös vuosittain retken Turkuun Maata näkyvissä- festareille. Leiritoimintaa järjestettiin kesän rippikoululeirien lisäksi vuonna 2018 myös 7.- luokkalaisille Kiimingin Suvelan leirikeskuksessa. Leiritoimintaa ja erilaisia kerhoja varten Haukiputaan seurakunnassa järjestetään nuorille myös kerhonohjaaja- ja isoskoulutuksia. Lisäksi toimintaan on otettu mukaan 1.12 järjestettävä Nuorten päivä, jonka sisällön ja tapahtumapaikan nuoret saavat itse ideoida. (Kainulainen 2018.)

Nuorille onkin avoimesti annettu mahdollisuus vaikuttaa seurakunnan nuorten toiminnan sisältöön. Kun olin harjoittelussa Haukiputaan seurakunnassa, niin huomasin tämän konkreettisesti siten, että nuorten illassa oli nuoria varten lappu, johon sai kirjoittaa ideoita nuorten

illan sisältöä varten. Lisäksi toiminnan toiveita oli kysytty myös aiemmin nuorilta isoskoulutuksessa. Nuorten hyvistä vaikuttamismahdollisuuksista kertoo myös se, että Haukiputaan seurakunnan nuorisotyön tiimin mielestä oli tärkeää selvittää nuorten kiinnostuksen kohteita ja toiveita nuorten toimintaa kohtaan. Taustalla oli halu saada nuoria sitoutumaan seurakunnan toimintaan.

Pelkästään nuorille suunnatun toiminnan lisäksi nuorilla on tietysti mahdollisuus osallistua myös muuhun seurakunnan toimintaan. Hyvänä esimerkkinä on mielestäni sunnuntaisin klo 16- 18 Olkkari Kellon seurakuntakodilla. Lisäksi Olkkaritoimintaa järjestetään jokaisen kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina Haukiputaan seurakuntakeskuksessa. Jokaisen kuun ensimmäisenä sunnuntaina perinteinen viikkomessu alkaakin Olkkarin vuoksi vasta klo 18. Ohjelmarunkoon Olkkarissa kuuluvat perhejumalanpalvelus, ruokailu ja yhdessäolo. Olkkarin perusideana onkin toimia kohtaamispaikkana, johon on matala kynnys osallistua. Olkkariin kaikki seurakuntalaiset ovat tervetulleita, eikä osallistuminen katsokaan ikää. Mielestäni olisi tärkeää, että toimintaan osallistuvat aikuiset kohtaisivat toimintaan mahdollisesti osallistuvia nuoria ja näin ollen nuoret kokisivat itsensä tervetulleiksi. (Oulun ev.- lut. seurakunnat 2018.)

Kohtaamisen merkitykseen onkin panostettu toiminnan lisäksi Haukiputaan nuorisotiimissä mm. kouluvierailuilla, joka on oiva tapa kohdata nuoria ja samalla mainostaa toimintaa, mihin nuoret voivat osallistua. Kouluvierailut toteutetaan yhteistyössä kaupungin nuorisopalveluiden kanssa. Koulutyö tarjoaa kohtaamisen lisäksi kaikille Haukiputaan kolmen yläkoulun oppilaille kerran kuukaudessa välituntikahvit. Yläkoulujen lisäksi koulutyötä tehdään Haukiputaan lukiolle koeviikoilla ja ylioppilaskirjoitusten aikana. (Kainulainen 2018.)

6.2 Seurakuntayhteys

Seurakuntayhteyden syvin juuri ulottuu ja saa voimansa siitä yhteydestä mikä on täydellistä Isän, Pojan ja Pyhän Hengen välillä

Joh. 17:2

Seurakunnalla tarkoitetaan hengellistä yhteisöä. Se on Suomen evankelis-luterilaisen kirkkoon kuuluva osa. Tämä tarkoittaaakin sitä, että seurakunta ei ole sidottu ainoastaan nuoren kotipaikkakuntaan kuuluvaksi. Seurakuntayhteyttä on mahdollista kokea nuoren uudella kotipaikkakunnalla. Nykyaikana seurakuntayhteyden ylläpitäminen helpottuu sosiaalisen median avulla. Porkka [2008] määrittelee seurakuntayhteyden yhdessä olemisena ja Jumalan seurassa kulkemisena. Seurakuntayhteyden keskiössä ovat erilaiset ihmiset.

(Suuri ihme 2017, 41; Valtari 2017, 16.)

Seurakuntayhteydellä tarkoitetaan yleensä aktiivista osallistumista seurakunnan toimintaan. Kuitenkin se on paljon muutakin. Seurakuntayhteyteen kuuluvatkin olennaisesti kokemus ja tunne yhteenkuuluvuudesta. Uudessa rippikoulusuunnitelmassa seurakuntayhteyden yhdeksi tavoitteeksi on määritelty, että nuorilla tulisi olla mahdollisuus löytää seurakuntayhteys omalla tavallaan. Lisäksi olisi hyvä antaa nuorille mahdollisuus toteuttaa oman elämän ja tämän maailman keskellä tehtävää, jonka Kristus on meille antanut. Oman seurakunnan ja siinä koetun yhteyden merkitys onkin tärkeässä roolissa ja seurakuntaa voikin pitää ihmisen hengellisenä kotina.. Nuoren on mahdollista saada parempi käsitys seurakuntayhteydestä ja sen merkityksen syvyydestä, kun hän oppii käymään ehtoollisella, saa kokemuksia seurakunnan säännöllisestä jumalanpalveluselämästä ja kokee yhteyttä muiden ihmisten kesken. Lisäksi seurakuntayhteydessä on tärkeää, että nuori kokee seurakunnan hengelliseksi kotipaikakseen. Seurakuntayhteyttä voidaankin pitää tärkeänä voimavarana kristitylle. Seurakuntayhteys onkin elämän mittainen matka. Seurakunnan hengellisen kodin roolin lisäksi seurakuntaan on tervetullut kuka tahansa. (Suuri Ihme 2017, 41- 42.)

Köykkä [2014] korostaakin sitä, että kaiken seurakunnassa tapahtuvan nuorten toiminnan tausta-ajatuksena tulisi olla se, millä lailla työn panos vaikuttaa seurakunnan toimintaan sitoutumiseen nuorten parissa. Olisikin tärkeää, että rippikoulun ja seurakunnan nuorten iltojen työntekijöiden lisäksi, nuorten seurakuntayhteyteen kutsumisen tulisi olla jokaisen seurakunnan jäsenen tehtävä. Olisi hyvä, jos nuori kokisi seurakuntayhteyden oman elämän luontevana osana. Tämä edesauttaisi sitä, että seurakuntayhteys ei katkeaisi vaan jatkuisi aina aikuisuuteen asti. Jos nuorelle jää seurakuntayhteydestä kodinomainen kokemus, niin tällöin on saatu aikaan jo jonkin verran. (Valtari, S. 2017, 16.)

7 TUTKIMUSONGELMAT

Tehtäväni oli selvittää, miten Haukiputaan seurakunta voisi saada nuoria ja etenkin poikia mukaan seurakunnan toimintaan. Selvittämisen keinona aionkin käyttää tutkimusta nuorille. Näin ollen opinnäytetyöstäni muodostuu tutkimuslähtöinen opinnäytetyö.

Tutkimusongelmia opinnäytetyössäni olivatkin:

- Miten pojat saataisiin paremmin mukaan Haukiputaan seurakunnan toimintaan eli miten heidän seurakuntayhteyttä vahvistetaan?
- Millaisia ovat poikien kiinnostuksen kohteet ja miten seurakunta voisi olla ennaltaehkäisemässä nuorten ja ennen kaikkea poikien syrjäytymistä Haukiputaalla?
- Kokevatko nuoret itsensä Haukiputaalla yksinäisiksi ja millainen kokemus yksinäisyys on?

Ensimmäisellä tutkimusongelmallani haen sitä, että olisi syytä selvittää, millä keinoilla pojat lähtisivät mukaan seurakunnan toimintaan. Toinen tutkimusongelmani taas keskittyy tarkastelemaan yleisesti nuorten kiinnostuksen kohteita ja onkin siis yhteydessä ensimmäiseen tutkimusongelmaan. Oletankin, että nuorten kiinnostuksen kohteilla on korrelaatiota eli yhteyttä siihen, että nuoret tulevat seurakunnan toimintaan, jos seurakunta järjestää toimintaan nuorten kiinnostuksen kohteista käsin. Tutkinkin siis sitä, toivovatko nuoret seurakunnalta kiinnostuksen kohteisiinsa liittyvää toimintaa, vai voisiko seurakunta tarjota nuorille jotain aivan uutta. Toiseen tutkimusongelmaan liittyy osana myös se, että tutkin, miten seurakunta voisi olla mukana ennaltaehkäisemässä nuorten ja ennen kaikkea poikien syrjäytymistä. Kolmantena tutkimusongelmana tutkin sitä, miten nuoret kokevat itse yksinäisyyden Haukiputaalla ja kokevatko he ylipäättänsä itsensä yksinäisiksi.

8 TUTKIMUS 7.-8.- LUOKKALAISILLE

Seuraavassa luvussa kerron tutkimuksellisen opinnäytetyöni kyselyn muotoutumisesta, tutkimus- ja analysointimenetelmistä. Lisäksi perehdyn tutkimukseni luotettavuuteen ja sen tuloksiin.

8.1 Tutkimuksen muotoutuminen, tutkimus- ja analysointimenetelmät

Kyselyn muotoutuminen lähti käyntiin huhtikuussa 2018, kun sain tietää opinnäytetyöni aiheen Haukiputaan seurakunnalta. Aiheen pohjalta aloinkin laatia tutkimuslähtöistä opinnäytetyötä. Tämän jälkeen pohdin yhdessä seurakunnan kanssa tutkimukseni lähtökohtia ja tutkimusongelmia. Tutkimusongelmien selvittyä aloin miettimään, mikä olisi sopiva tutkimusmenetelmä tutkimusongelmieni ratkaisemiseksi. Lopulta päädyin valitsemaan tutkimusmenetelmäkseni kyselyn, joka on sekä kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen että kvalitatiivisen tutkimuksen primäärinen aineistonkeruumenetelmä. Primäärisellä aineistokeruumenetelmällä kerätäänkin tietoa, jolla pyritään ratkaisemaan käsiteltävä tutkimusilmiö. Aineistonkeruumenetelmien päällekkäisyys on siis mahdollista. Tämä tarkoittaa sitä, että kvantitatiivisesta aineistonkeruumenetelmästä voidaan johtaa myös kvalitatiivisia eli laadullisia elementtejä. Laadullisessa tutkimuksessa tuotetaan sanoja ja lauseita, joiden avulla voidaan kuvata ilmiötä tapahtumineen, tapatumien välisine suhteineen ja vuorovaikutuksineen. Määrällisen tutkimuksen elementtejä ovat aineistojen tulosluvut, ihmisten käyttäytymisen ja mielipiteiden tutkiminen. Määrällisessä tutkimuksessa tekstimuoto on yleinen ilmaisutapa kysymyksille ja vaihtoehdoille. Kuitenkin vastauksia tuodaan julki tuloslukuilla. (Kananen 2015, 81- 82; Kananen 2017, 82- 83.)

Toisin sanoen tutkimuksessani on elementtejä sekä kvantitatiivisesta eli määrällisestä että kvalitatiivisesta eli laadullisesta tutkimuksesta. Hyvä esimerkki tutkimukseni laadullisuudesta on

se, että yhdessä kyselyn kysymyksessä nuoria pyydetään itse omin sanoin kuvailemaan yksinäisyyttä. (KUVIO 15; KUVIO 16.)

Tämän jälkeen aloin miettimään sopivia kysymyksiä kyselyäni varten. Lähtökohtana oli se, että kyselyn kysymykset antaisivat vastauksia tutkimusongelmiini. Samalla mietin myös sitä, että millä tavalla kysymykset kannattaisi muotoilla niin, etteivät ne ohjaisi vastaajaa tietynlaisiin vastauksiin.

Ensimmäinen tutkimusongelmani käsitteli poikien kiinnostuksen kohteita ja sitä, miten seurakunta voisi olla ennaltaehkäisemässä nuorten ja ennen kaikkea poikien syrjäytymistä Haukiputaalla. Tämän pohjalta lähdin rakentamaan kyselyä kysymällä mm. nuorten vapaa-ajan harrastuksista. Oletuksena siis oli, että uusi mielekäs vapaa-ajan toiminta voisi ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä. Syynä oletukselle oli se, että vain noin kolmannes nuorista koki, että Oulun alueella on nuorille mielekästä tekemistä. (KUVIO 3.)

Toinen tutkimusongelmani koski poikien seurakuntayhteyden vahvistamista. Aloinkin tämän vuoksi kartoittamaan nuorten kokemuksia seurakunnasta. Lisäksi ajattelin, että nuorten toiveiden kysyminen kyselyssä edesauttaisi sitä, että seurakunta koettaisiin paikaksi, missä nuorten mielipiteillä on väliä. (KUVIO 20.; KUVIO 21.)

Kolmantena tutkimusongelmani käsitteli sitä, ovatko Haukiputaalla asuvat nuoret yksinäisiä ja miten yksinäisyys koetaan nuorten keskuudessa. Lähdinkin selvittämään yksinäisyyttä siten, että nuoret saivat kuvailla omin sanoin yksinäisyyttä. Lisäksi esitin nuorille sekä laajemman kysymyksen siitä, kokevatko he, että Haukiputaalla nuoret kokevat itsensä yksinäisiksi. Laajensin yksinäisyyden tutkimista myös nuorille yksilöidymmällä kysymyksellä, jossa kysyttiin, kokevatko nuoret itse olevansa yksinäisiä. (KUVIO 15.; KUVIO 16., KUVIO 17.; KUVIO 18.)

Tutkimusongelmien lisäksi halusin selvittää tarkemmin myös, millaisia toiveita Haukiputaan seurakunnan nuorisotyön tiimillä olisi opinnäytetyöni kyselyä varten. Tämän avulla pystyin paremmin miettimään tutkimukseni kysymyksiä. Isoin haaste kuitenkin oli rajata kysymysten määrä siten, ettei niitä ollut liian montaa, jotta nuoret jaksaisivat vastata kyselyyni ja ettei kysely paisuisi liian suureksi. Lopulta kysymyksiä muotoutui opinnäytetyöni kyselyyn 20 kappaletta. Sain nuorisotyön tiimin esimieheltä Tarja Kainulaiselta yläkoulujen rehtorien yhteystietoja. Näin pystyinkin olemaan seurakuntaharjoitteluni aikana yhteydessä Haukiputaan yläkouluihin. Toukokuussa 2018 kyselyyni vastasivat Länsituulen - ja Haukiputaan yläkoulu. Olin yhteydessä myös Kellon kouluun, joka on Haukiputaan kolmas yläkoulu. Sain vastaukseksi sen, että kevät on Kellon koululle kiireistä aikaa, joten pyytäisimme sinua ottamaan yhteyttä tulevana syksynä. Otinkin siis yhteyttä Kellon koulun rehtoriin elokuussa 2018. Hän ohjasi kyseisen asian Kellon koulun opinto-ohjaajalle. Lopulta myös Kellon koulu vastasi kyselyyn syyskuun ja marraskuun 2018 välisenä aikana.

Tutkimuksen teetin siten, että menin paikan päälle Haukiputaan ja Länsituulen kouluille sovittuina aikoina toukokuun aikana. Pidin lyhyen alustuksen tutkimuksen kyselyyn liittyen. Tämän jälkeen otin luokka kerrallaan oppilaita vastaamaan kyselyyni. Kyselyn tekeminen meni suhteellisen vaivattomasti. Ainoastaan pientä harmia aiheuttivat tietotekniset ongelmat. Tämän vuoksi olikin tärkeää, että sekä minä että opettaja olimme paikan päällä auttamassa oppilaita tietoteknisissä ongelmissa. Kellon koululle en päässyt paikan päälle teettämään kyselyä vaan lähetin kyseisen linkin sähköpostilla koululle. Tietotekniset ongelmat aiheuttivatkin aluksi kuitenkin sen, että useamman Kellon koulun oppilaan vastaukset eivät tulleet perille. Lisäksi oppilaiden vanhemmilta oli haastavaa saada nuorille lupia tutkimukseen vastaamista varten. Selvitinkin asiaa ja lopulta sain vastauksia kyselyyni myös Kellon koululta.

Tutkimuksen analysointimenetelminä käytin teemoittelua mm. nuorten yksinäisyyden kuvauksia tarkasteltaessa. (Saaranen- Kauppinen & Puusniekka 2006.) Teemojen avulla olikin helpompi havainnoida ja käsitellä tiivistetysti nuorten yksinäisyyden määritelmiä.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

[Tuomen ja Sarajärven 2008, 135] mukaan kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan moniselitteisesti. Joidenkin koulukuntien mielestä luotettavuustarkastelua ei voi tehdä, jos kyseessä on laadullinen tutkimus. Kuitenkin kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa käytetään tutkimuksen luotettavuuden mittaamiseen voimassa olevaa arviointikriteeristöä. Laadullisessa tutkimuksen luotettavuutta mitattaessa korostuukin perusteluiden merkitys. Laadullista tutkimusta tehdessä on melkein mahdoton saavuttaa objektiivinen luotettavuus. Yleisinä luotettavuusmittareina tieteelliselle tutkimukselle pidetään reliabiliteettiä ja validiteettiä. Reliabiliteetti vastaa kysymykseen, ovatko tulokset pysyviä ja validiteetti vastaa kysymykseen, onko tutkimus tehty oikeiden asioiden perusteella. Toisin sanoen pysyvyyttä arvioidaan siitä lähtökohdasta käsin, että antaisiko uusi mahdollinen tutkimus samankaltaisia tutkimustuloksia ja tällä tavalla toimisi tutkimustulosten vahvistajana. Tutkimuksessa validiteetilla on yhteys siihen, miten tutkimusta suunnitellaan eli tutkimusasetelma asetetaan. Lisäksi validiteetti mittaa vähän myös sitä, että onko aineistoa analysoitu oikealla tavalla. Toisin sanoen validiteetti kertoo, onko syy-seuraussuhteita osattu muodostaa loogisesti. (Kananen 2017, 173, 175- 176.)

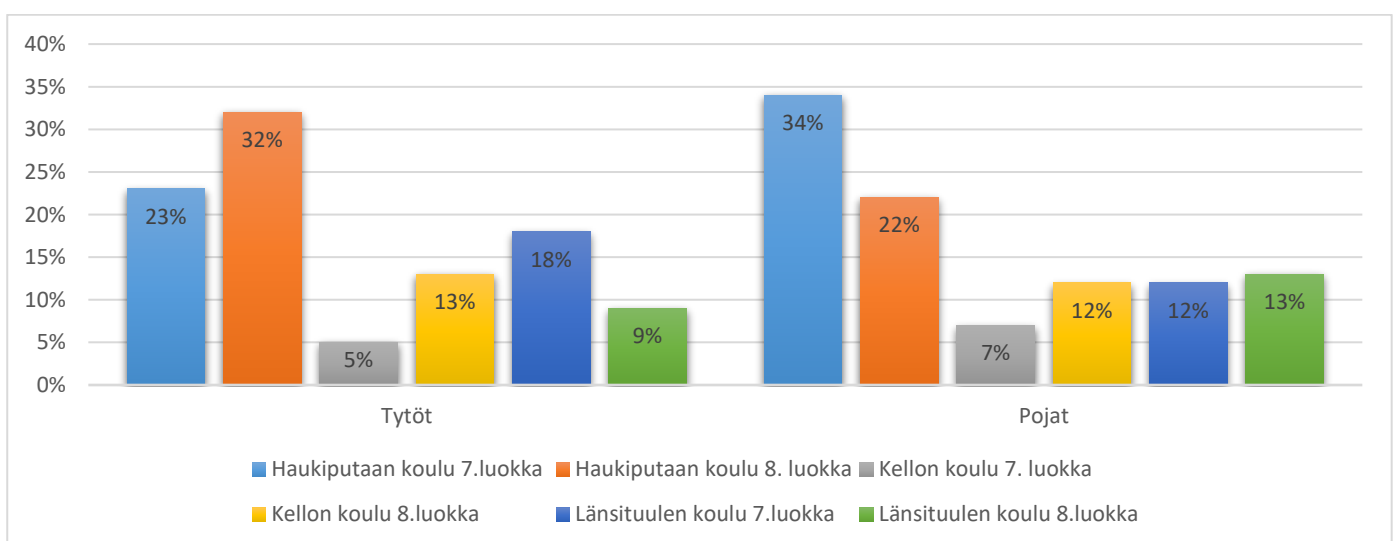
Olen mielestäni perustellut tutkimukseni eri osa-alueita. Toisin sanoen tämä tarkoittaisi sitä, että tutkimukseni luotettavuus olisi hyvä. Toki kuten edellä mainittiin, niin on mahdotonta saavuttaa täysin objektiivista luotettavuutta. Tutkimukseni reliabiliteetti olisi luultavasti melko heikko sillä, jos uusi tutkimus toistettaisiin, niin vastauksiin vaikuttaisi monet tekijät. Tämän lisäksi, jos saisin tehdä uuden kyselyn, niin lisäisin kyselyyn joskus vaihtoehdon, kun kysyn sitä, että kokevatko nuoret itsensä yksinäisiksi. (KUVIO 18.) Tämä näkökulma oli tullut esille kyselyn viimeisessä osiossa, jossa kyselystä sai antaa palautetta. Yksi nuori kertoikin, että olisi ollut helpompi vastata kyseiseen kysymykseen, jos olisi ollut vaihtoehto joskus. Tutkimuksen validiteetin arvioisin olevan hyvä, koska olen osannut muodostaa hyviä syy-seuraus-

suhteita opinnäytetyöni kyselyn ja teorian välille. Lisäksi olen pyrkinyt analysoimaan aineistoa monipuolisesti ja olen tehnyt huolellisen tutkimusasetelman opinnäytetyöni tutkimusta varten.

8.3 Tutkimuksen tulokset

Tutkimuksen kyselyyn, jonka teetin kolmelle koululle vastasi yhteensä 214 oppilasta. Vastaajia kyselyyni tuli melko tasapuolinen määrä sukupuolisesti katsottuna. Kyselyyn vastasi yhteensä 118 poikaa ja 96 tyttöä. Kyselyn prosenttimääriä tarkasteltaessa on huomattavissa se, että eniten vastauksia on saatu Haukiputaan koululta sekä tyttöjen (55%) että poikien (56%) osalta. Toiseksi eniten vastauksia on saatu Länsituulen koulusta sekä tyttöjen (27%) että poikien (25%) osalta. Vähiten vastaajia on saatu Kellon koulusta, jossa tytöistä kyselyyn vastasi 18 prosenttia ja pojista kyselyyn vastasi 19 prosenttia. Kun verrataan 7.- ja 8.-luokkalaisten oppilaiden vastanneiden määriä, niin on huomattavissa, että 7.-luokkalaista tytöistä kyselyyn on vastannut 46 prosenttia tytöistä. Loput 54 prosenttia tytöistä ovat 8. luokkalaisia.

Pojista 53 prosenttia vastanneista ovat 7. -luokkalaisia, kun taas 47 prosenttia poikavastaajista ilmoitti olevansa 8.- luokkalaisia. (KUVIO 8.)

KUVIO 8. Tyttöjen ja poikien koulu ja luokka (N=214)

Seuraavaksi tulen käsittelemään tutkimukseni tuloksia. Olen jaotellut tutkimustulokset pienempiin kokonaisuuksiin, joita ovat nuorten sosiaalisen median käyttö ja vapaa-ajan harrastukset, nuorten ryhmään kuulumisen ja tuen saamisen kokemukset, nuorten yksinäisyyden kokemukset, nuorten kokemukset seurakunnasta ja toiveet uutta toimintaa varten sekä nuorten kirkkoon kuulumisen ja rippikouluun osallistuminen. Näiden teemojeni pohjalta lähdessä kuvaamaan tutkimukseni avulla saatuja tuloksia.

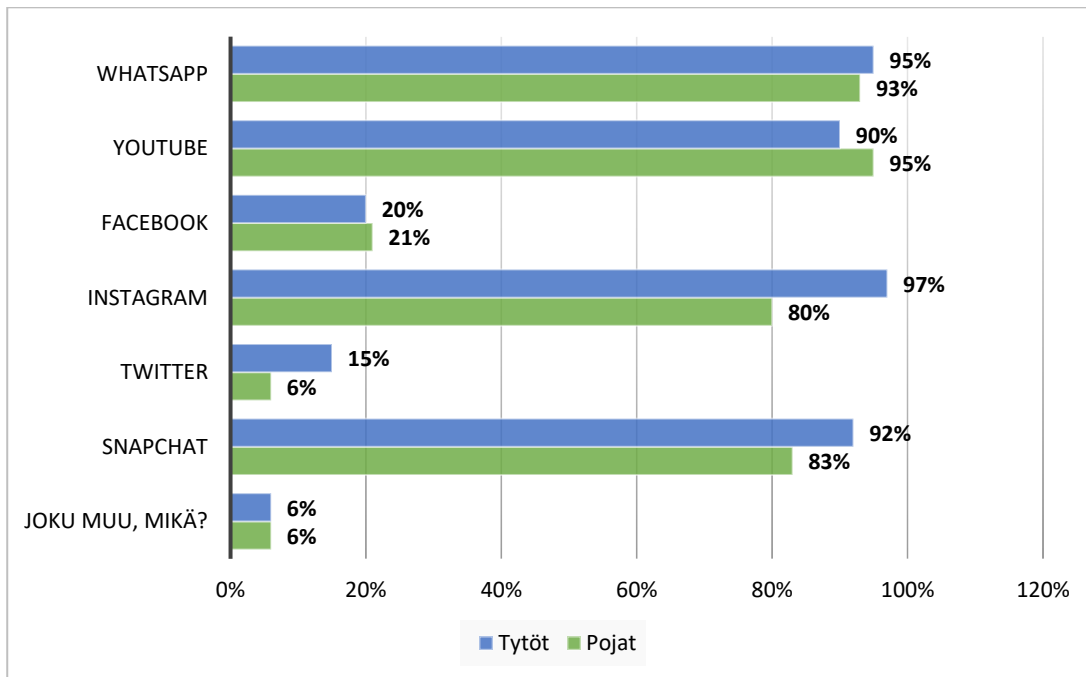
8.3.1 Nuorten sosiaalisen median käyttö ja - vapaa-ajan harrastukset

Tyttöjen sosiaalisen median eli somen käyttöä tarkasteltaessa oli havaittavissa, että neljä ylivoimaisesti suosituinta somekanavaa olivat Instagram (97%), Whatsapp (95%), Snapchat (92%) ja Youtube (90%). Kuudesta esimerkkinä mainitusta sosiaalisen median kanavasta saivat vähiten ääniä Facebook (20%) ja Twitter (15%). Tutkimuksen mukaan jokainen kyselyyn vastanneista tytöistä käytti edes yhtä somekanavaa. (KUVIO 9.)

Poikien sosiaalisen median käyttöä tarkasteltaessa oli havaittavissa myös neljä suosituinta somekanavaa, kuten tytöillä oli. Näitä olivat Youtube (95%), Whatsapp (93%), Snapchat (83%) ja Instagram (80%). Kuitenkin niiden järjestys on eri kuin tytöillä. Pojilla Youtube ja Whatsapp muodostivatkin kärkikaksikon. On havaittavissa se, että pojat eivät ole yhtä kiinnostuneita Snapchatista ja Instagramista, vaikka niiden suosio onkin melko suuri. Tyttöjen tapaan Facebookia käyttää vain noin joka viidennes eli 21 prosenttia vastanneista pojista. Twitteriä pojat käyttävät yli puolet vähemmän kuin tytöt. Sitä käyttääkin 6 prosenttia vastanneista. Tyttöjen tapaan jokainen poika on vastannut käyttävän ainakin yhtä somekanavaa. (KUVIO 9.)

Nuorista sekä tytöistä että pojista 6 prosenttia vastasi myös käyttävänsä jotain muuta somekanavaa. Esille nousivat kahdesti vastauksissa mainittuina wattpad, We heart it, Spotify, Twitch ja Discord. Lisäksi nuorten vastauksissa mainittiin yhden kerran musical.ly, mtv katsomo, Yle

areena, V LIVE, Soundcloud ja webchat. Yksi nuorista kyseenalaisti sosiaalisten median kanavien käytön kysymisen olevan tutkijalle kuulumatonta tietoa. (KUVIO 9.; TAULUKKO 1.)

KUVIO 9. Mitä somekanavia käytät? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. (vastauksia 850 kappaletta)

TAULUKKO 1. Muut nuorten käyttämät somekanavat

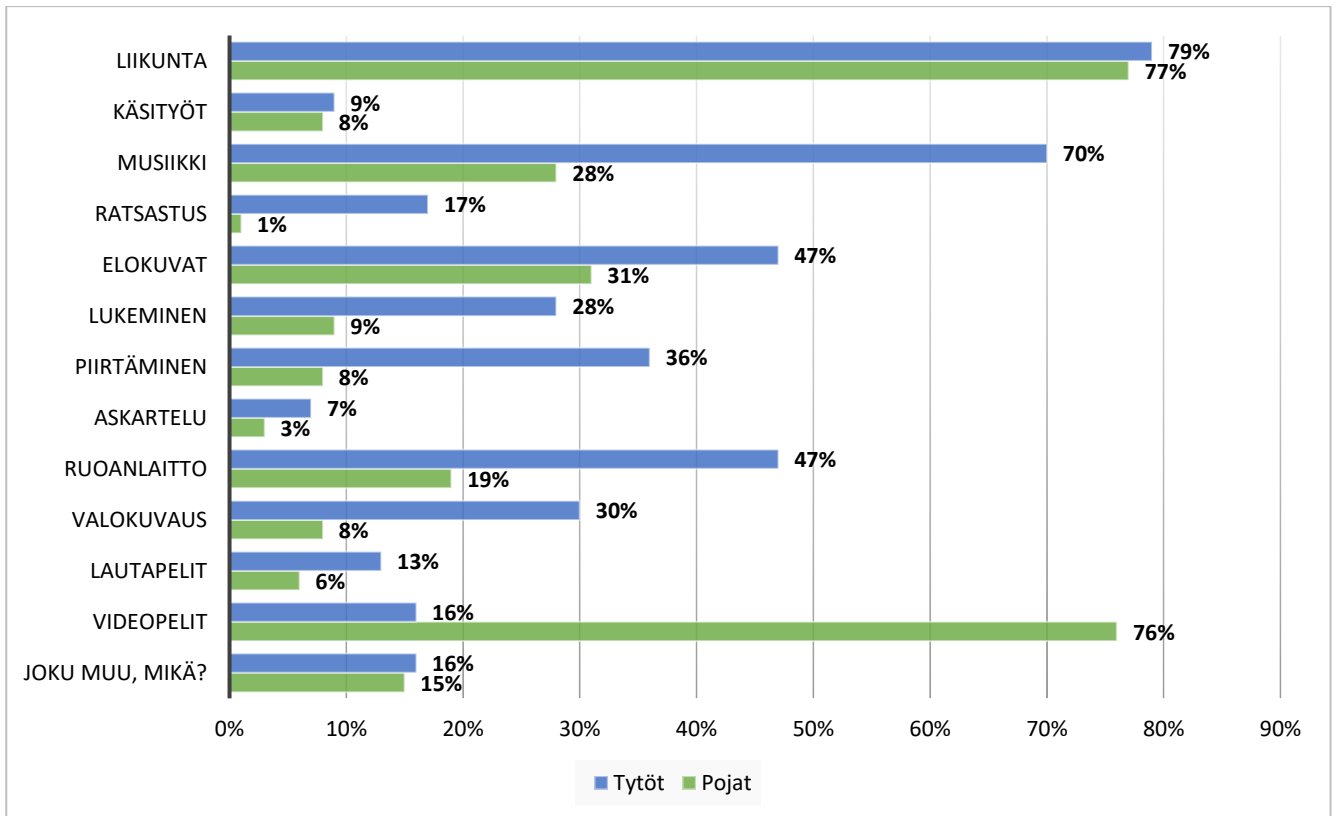
Joku muu, mikä?	Vastaus
	musical.ly
	wattpad
	mtv katsomo, Yle Areena
	We Heart It
	Spotify
	WeHeartIt, V LIVE, Spotify, Soundcloud, Wattpad
	Mitä se sulle kuuluu
	Twitch
	twitch
	Discord
	webchat
	Discord

Tyttöjen vastauksissa oli huomattavissa, että kaksi suosituinta vapaa-ajan aktiviteettia olivat liikunta (79%) ja musiikki (70%). Tämän jälkeen jaetulle kolmannelle sijalle pääsivät 47 prosentilla elokuvat ja ruuanlaitto. Tytöistä 36 prosenttia valitsi harrastukseksi piirtämisen ja 30 prosenttia valokuvauksen. Lukemisesta tytöistä tykkäsi 28 prosenttia. Vähiten ääniä tytöiltä saivat käsityöt (9%) ja askartelu (7%). (KUVIO 10.)

Poikien osalta kahdeksi ylivoimaiseksi suosikiksi nousivat liikunta 77 prosentilla vastanneista ja videopelit, joita harrasti 76 prosenttia. Tämän jälkeen kolmanneksi suosituin vapaa-ajan harrastus oli elokuvat 31 prosentilla ja neljänneksi suosituinta oli musiikin kuuntelu 28 prosentilla. Vain alle viidennes pojista sanoi harrastavansa ruuanlaittoa, lukemista, piirtämistä, käsityötä, valokuvausta, lautapelejä, askartelua ja ratsastamista. (KUVIO 10.)

Toisin sanoen tulosten mukaan musiikki, elokuvat, valokuvaus, ruuanlaitto, piirtäminen, ratsastus, lautapelit ja lukeminen olivat huomattavasti enemmän tyttöjen suosiossa poikiin verrattuna. Taas videopelin suosio oli poikien keskuudessa huomattavasti tyttöjä suositumpaa. Samankaltaisuuksia pojilla ja tytöillä olivat liikunnan iso suosio ja vähäinen kiinnostus käsityötä ja askartelua kohtaan. On siis huomionarvoista, että tytöillä ja pojilla yhteinen innostuksen kohde on liikunta. Taas tuloksien valossa tyttöjen oma juttu näyttää olevan musiikin kuuntelu ja poikien oma juttu näyttää olevan videopelin pelaaminen. Tuloksista voi myös huomata sen, että näiden lisäksi poikia ei kiinnosta muut harrastukset yhtä paljon kuin tyttöjä. Tytöt taas tykkäävät harrastaa monipuolisemmin erilaisia asioita vapaa-ajallaan. (KUVIO 10.)

Muiksi vapaa-ajan harrastuksiksi nuorista yhdeksän vastasi kavereiden kanssa olemisen ja kolme nuorta mainitsi kalastuksen. Kirjoittamista ja partiota kertoi harrastavansa molempia kaksi nuorta. Muiksi vapaa-ajan harrastuksiksi nuoret mainitsivat yhden kerran lenkkeilyä, sarjat, forniten, nukkumisen, animoimisen, vaelluksen, moottorikelkkailun, teatterin, mopolla ajamisen, trampalla hyppimisen, brasilialaisen jiu-jitsun (bjj), golfin, pulikoimisen ja karaten. (TAULUKKO 2.)

KUVIO 10. Mitä harrastat ja/tai tykkäät tehdä vapaa-ajalla? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. (vastauksia 741 kappaletta)

TAULUKKO 2. Nuorten muut vapaa-ajan harrastukset

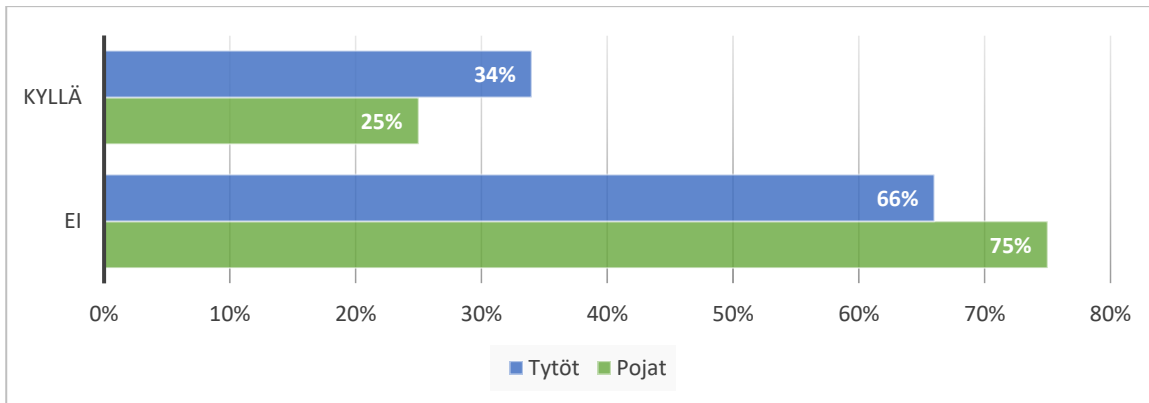
Joku muu, mikä?	Vastaus
	lenkkeily
	sarjat
	fortnite
	Kirjoittaminen
	nukkuminen
	Kirjoittaminen
	animoiminen
	kaverit
	kaverit
	kaverit
	Kavereiden kanssa olo
	Kavereiden kanssa olo
	Kaverit
	Vaellus, moottorikelkkailu
	Teatteri
	ALKAA KAVEREITA
	jaa
	ajaa mopolla

	hypin trampalla
	salibandy
	brasilialainen jiu-jitsu (bjj)
	olla kavereiden seurassa
	golf
	KALASTUS
	en mitään
	KALASTUS
	KALASTUS
	tykään pulikoida
	chill with my homies
	Partio
	Alan kavereita
	Harrastus
	Karate ja partio

Tytöistä 34 prosenttia ja pojista 25 prosenttia vastasi lopettaneensa harrastuksen viimeisen vuoden aikana. Toisin sanoen nuorista harrastuksen lopettaminen oli tytöillä Haukiputaalla poikia yleisempää. (KUVIO 11.)

Nuorista viimeisen vuoden aikana sählyn/salibandyn kertoi lopettaneensa yksitoista nuorta, jalkapallon ja uinnin kuusi nuorta sekä lentopallon ja pianonsoiton viisi nuorta. Nuorista neljä vastasi lopettaneensa parkourin ja kolme kertoi lopettaneensa kuoron. Kaksi nuorta kertoi lopettaneensa hiihdon, tanssin, karaten, jääkiekon ja ratsastuksen. Yhden vastauksen saivat akrobatia, huilunsoitto, taidekoulu, kuntonyrkkeily, teatteri, salilla käynti, partio, näyttely, judo, pesäpallo, YouTube videoiden teko, break dance., Yksi nuorista vastasi lopettaneensa kaiken mahdollisen. (TAULUKKO 3.)

KUVIO 11. Oletko harrastanut jotakin ja lopettanut harrastuksen kokonaan viimeisen vuoden aikana? Jos vastasit kyllä, niin mitä harrastit? (N=214)

TAULUKKO 3. Viimeisen vuoden aikana kokonaan lopetetut harrastukset

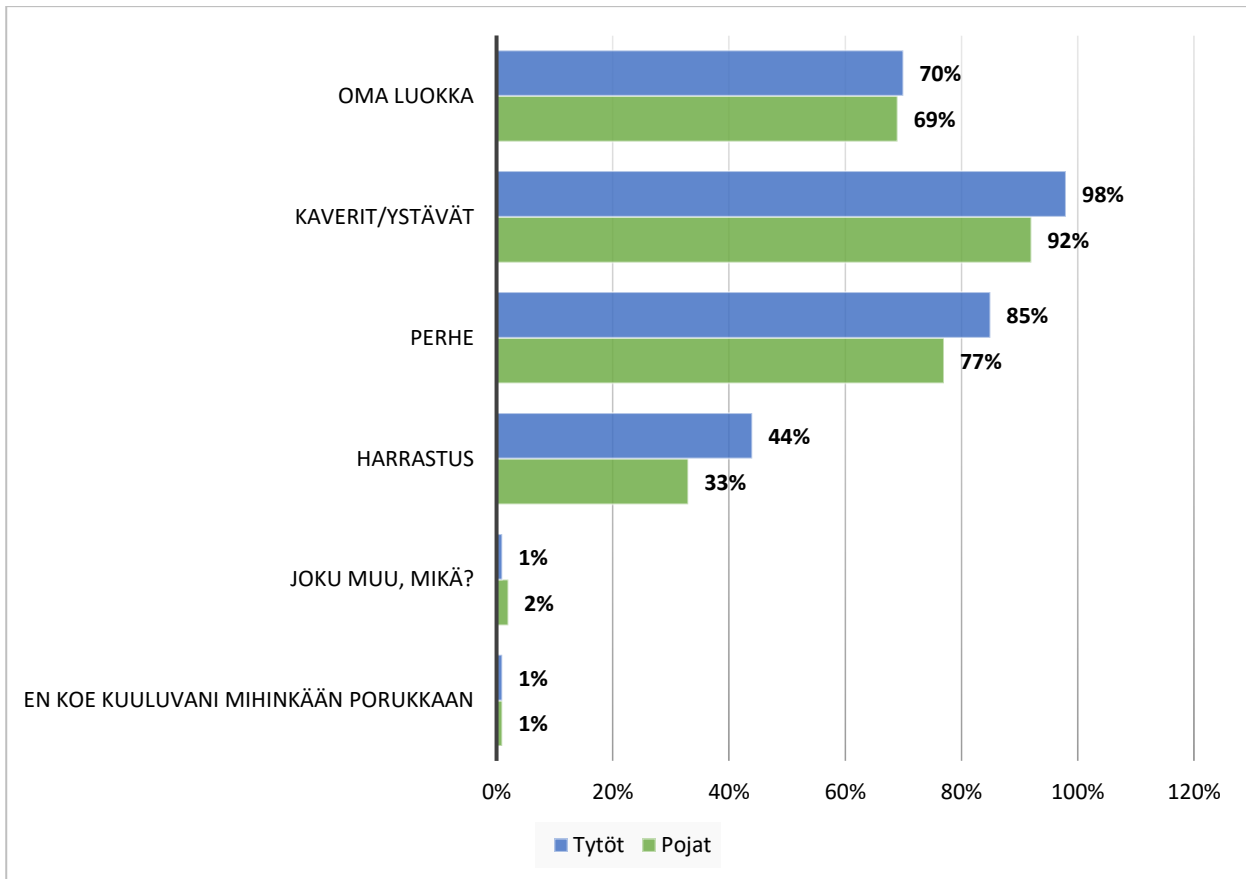
Kyllä	Vastaus
	Uinti
	tanssi
	Lentopalloa
	Akrobatiaa
	Lentopallo
	huilunsoiton
	kilpauinti
	Tanssia
	Jalkapallo
	lentopallo
	kaikkea mahdollista.
	Uinti
	Sählyä
	Taidekoulu
	lentopalloa
	kuntonyrkkeily
	pianonsoitto
	pianonsoitto ja kuoro
	pianon soiton

	pianonsoitto
	Teatteri
	hiihto
	kuoroa
	kuoroa
	tanssia,voimistelua ja tällä hetkellä cheerleadingia
	sähly
	Uinti
	salilla käyntiä
	Lentopalloa
	Ratsastus
	Partio
	Salibandy
	Ratsastus
	parkour
	Jalkapallo
	jääkiekko
	jalkapalloa
	näyttelyä
	salibandy
	salibandy
	sähly
	Jalkapalloa
	Parkour
	parkour
	Salibandy
	salibandya
	pesäpallon
	Judo
	Karate
	Salibandyä
	Hiihto
	Parkouria ja karatea
	YouTube videoiden teko.

	jalkapallo
	Salibandyä
	break dance
	Jalkapallo
	Salibandy
	Uintia
	Harrastan jääkiekkoa

8.3.2 Nuorten ryhmään kuulumisen ja tuen saamisen kokemukset

Tytöt kokivat kuuluvansa poikia enemmän sekä omaan luokkaan, kaveriporukkaan, perheeseen ja harrastusporukkaan. Pojista 67 prosenttia ja tytöistä 56 prosenttia vastaajista ei kokenut kuuluvan harrastusporukkaan. Pojista perheeseen eivät kokeneet kuuluvansa 23 prosenttia ja tytöistä perhettä läheiseksi eivät kokeneet 15 prosenttia vastanneista. Kaveriporukkaan koettiin vahvinta kuulumisen tunnetta. Pojista koki kuuluvansa kaveriporukkaan 92 prosenttia kun taas tytöistä jopa 98 prosenttia koki kuuluvansa kaveriporukkaan. Oma luokka nähtiin kyselyssä etäisemmäksi kuin oma perhe. Omaan luokkaan ei kokenut kuuluvansa tytöistä 30 prosenttia ja pojista 31 prosenttia. Sekä pojista että tytöistä 1 prosentti vastasi, ettei koe kuuluvansa mihinkään porukkaan. Muita porukoita, joihin nuoret kokivat kuuluvansa, olivat mm. sama musiikkigenre ja suku. (KUVIO 12.; TAULUKKO 4.)

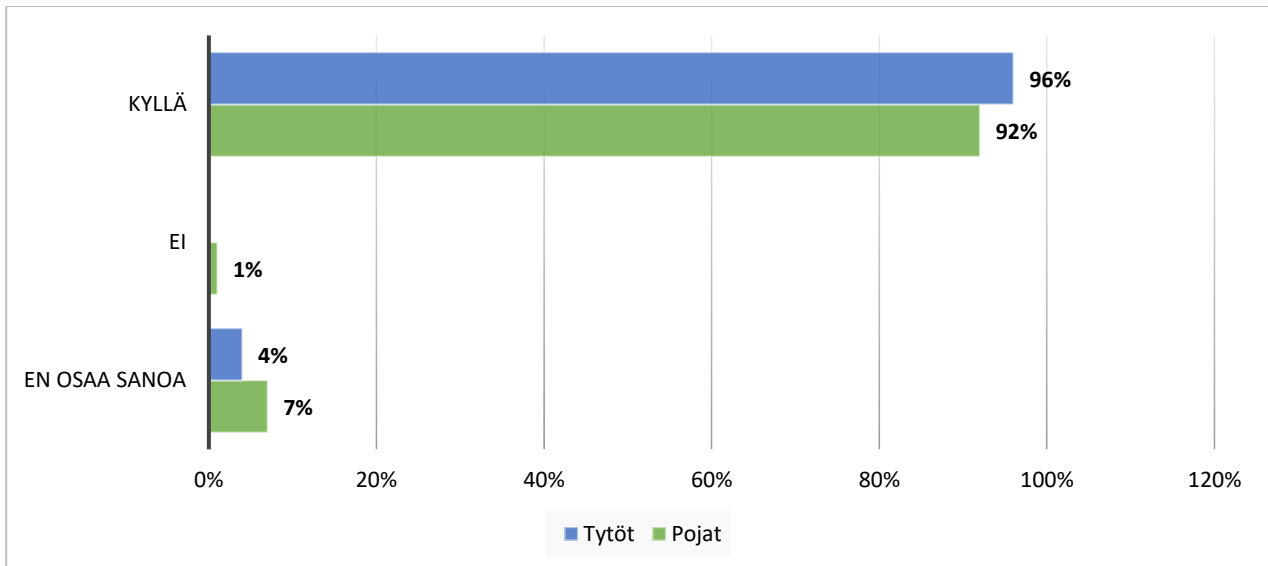

KUVIO 12. Koetko kuuluvasi johonkin porukkaan? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. (vastauksia 610 kappaletta)

TAULUKKO 4. Muut porukat, joihin nuoret kokevat kuuluvansa

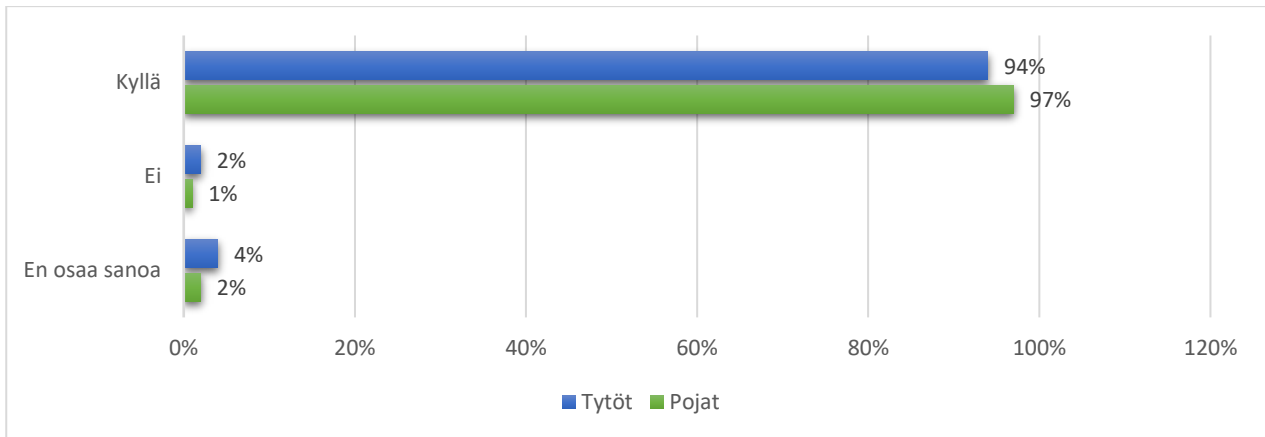
Joku muu, mikä?	Vastaus
	sama musiikigenre
	suku
	gang gang squad squaaad

Kysymykseen vastanneista tytöt (96%) kokivat poikia (92%) enemmän saavansa tukea ystävil-
tään. Pojista 7 prosenttia ja tytöistä 4 prosenttia ei osannut sanoa, saavatko he tukea ystävil-
tään. Pojista 1 prosentti koki, ettei saa tukea ystävil-
tään. Tytöistä taas kukaan ei täysin kieltänyt
tuen saamista ystävil-
tään. (KUVIO 13.)

KUVIO 13. Onko sinulla ystäviä, joilta saat tukea tarvittaessa? (N=214)

Pojista 97 prosenttia ja tytöistä 94 prosenttia vastasi, että heillä on elämässään aikuisia, joilta on mahdollisuus saada tukea. Toisin sanoen pojilla oli elämässään tyttöjä enemmän tukea antavia aikuisia. Tytöistä 4 prosenttia ja pojista 2 prosenttia eivät osanneet sanoa, onko heillä elämässään tukea antavia aikuisia. Tytöistä 2 prosenttia ja pojista 1 prosentti koki tukea antavien aikuisten puuttuvan heidän elämästään kokonaan. (KUVIO 14.)

KUVIO 14. Onko elämässäsi aikuisia, joilta saat tukea tarvittaessa? (N=214)

8.3.3 Nuorten yksinäisyyden kokemukset

Tässä tulosluvussa tulen käsittelemään nuorten yksinäisyyttä. Syy siihen, miksi käsittelen nuorten yksinäisyyden kokemuksia laajemmin, on se, että nuorten kasvavasta yksinäisyydestä ollaan huolissaan yhteiskunnassa. Toisin sanoen on syytä perehtyä aiheeseen tarkasti, että voisi paremmin ymmärtää yksinäisyyden syitä, seurauksia ja kokemuksia. Tätä kautta on myös mahdollisuus ennaltaehkäistä yksinäisyyttä, kohdata nuoria, tukea heitä ja luoda heille mielekästä vapaa-ajan toimintaa seurakunnan toimesta Haukiputaalla. Tämä taas toivon mukaan johtaa siihen, että nuorten seurakuntayhteys kasvaa Haukiputaalla.

Ensimmäisenä tuon esille tutkimukseni kyselyn tuloksia siitä, miten nuoret ovat kokeneet yksinäisyyden Haukiputaalla. Tämän jälkeen vertaan kyselyni vastauksia aiempaan tietopohjaan nuorten yksinäisyyden kokemuksista.

Surullista, ankeaa,... Tuntuu, kuin tippuisi pimeään ja loputtomaan kuoppaan keskellä ihmisjoukkoa ja sieltä pääsee pois vain jos joku jää auttamaan.

Tyttö A Haukiputaalta

Tyttöjen vastauksissa tuli laajasti esille eri näkökulmia siitä, mitä on yksinäisyys. Tiivistettynä tytöt määrittivät yksinäisyyttä mm. eri adjektiiveilla. Yksinäisyys nähtiinkin tyhjyyden tunteena, surullisena, katkeroittavana, harmaana, ärsyttävänä, ahdistavana, tylsänä, hirveänä, kamalana, ei kivana, ihan syvältä olevana. Tytöt kuvailivat yksinäisyyden tuntuvan pahalta, koska ei ole turvaa/tukea, eikä kukaan ei piristä päivääsi. Se, että ei huomata, koettiin myös ikäväksi osaksi yksinäisyyttä. Tyttöjen yksinäisyyden määrittelyssä tuotiin myös esille, että yksinäinen ei halua alkaa juttelemaan kenellekään. Hänelle pitää itse mennä juttelemaan. Tästä voidaankin päätellä, että yksinäisyyden ennaltaehkäisylle on todellakin tarvetta nuorten keskuudessa. (KUVIO 15.)

Yksinäisyys on yksin oloa, jolloin tuntee itsensä ulkopuoliseksi tai olevansa yksin. Jotku voivat pitää yksinäisyydestä, joka on välillä hyvä pysähtyä vain hetkeen ja olla hiljaa. Kaikki eivät välttämättä tiedä, että on yksinäinen, jos ei puhu muiden kanssa ja ole sosiaalinen. Yksinäisellä ei ole kavereita, jolle voi puhua tai jotka tukevat häntä esimerkiksi koulussa tai kotona. Yksinäinen voi tuntea olonsa surulliseksi ja masentuneeksi. Yksinäiset ihmiset eivät uskalla puhua välttämättä muille, heille pitää mennä juttelemaan.

Tyttö B Haukiputaalta

Yksinäisyys on sitä että ei oo ketään kelle puhua huolista ja ei ole ystäviä. Jos on yksinäinen niin todennäköisesti tuntuu siltä kuin kukaan ei välittäisi.

Tyttö C Haukiputaalta

Ei ole luotettavia ihmisiä ympärillä. Yksinäisyys ei ole fyysistä yksin olemista vaan luotettavien ihmisten häviämistä tai puuttumista.

Tyttö D Haukiputaalta

Tytöt kuvailivat yksinäisyyttä myös syrjimisen ja omasta tahdosta riippumattoman yksinäisyyden näkökulmista. Yksinäisyyden kokemus nähtiin tyttöjen keskuudessa myös tilana, jossa ihminen ei ole kenellekään tarpeeksi. Ei ketään kenen kanssa viettää vapaa-aikaa ja on yksin. Yksinäisyyden nähtiinkin johtuvan siitä tyttöjen mielestä, etteivät muut halua olla kanssasi. Yksinäisyyteen liitettiin myös kokemus siitä, ettei ole itse hyvä kaveri, eikä ole kavereita. Ystävien merkitys yhdistettiin tyttöjen vastauksissa hauskanpitoon ja ilman kenenkään seuraa hylätyksi tuleminen nähtiin uhkana. Toisin sanoen hylätyksi tuleminen vaikuttaa siihen, ettei

ole kavereita/ kaveriporukkaa. Myös se, ettei kukaan kysy kaveriporukkaan, koettiin ikävänä osana yksinäisyyttä. Yksin oleminen aiheuttaakin ketjureaktion sen, ettei nuori näin ollen halua kulkea missään. Tästä seuraakin myös kierre, joka aiheuttaa sen, että yksinäinen ei uskalla itse mennä puhumaan. Toisin sanoen yksinäiselle pitää mennä puhumaan. (KUVIO 15.)

Yksinäisyys voi olla surullista, mutta myös sellaista mitä jokainen joskus tarvitsee niinkun yksinoloa. Mutta jos on yksinäinen niin että jätetään ulkopuolelle kaveriporukasta ja kiusataan jne niin se ei ole hyväksyttävää.

Tyttö E Haukiputaalta

Kuitenkin tytöt toivat esille sen tosiasian, että jokainen voi kokea yksinäisyyttä. Osa tytöistä piti yksinäisyyttä ikävien kuvauksien lisäksi rauhallisena ja mukavana asiana. Lisäksi tuotiin esille, että tietynlaiset ihmistyytit tykkäävät yksinäisyydestä. Tytöt yhdistivät koulussa olevan yksinäisyyden liittyvän kodin yksinäisyyteen. (KUVIO 15.)

KUVIO 15. Tyttöjen omin sanoin kuvailema yksinäisyys tiivistettynä (N=214)

Sellaista että ei ole kavereita ja joutuu olla yksin kotona kun ei jaksakaan lähtä mihinkään kun tietää että joutuu olla yksin.

Poika A Haukiputaalta

Kukaan ei välitä mielipiteistäni tai olemassaolostani.

Poika B Haukiputaalta

Ei ole perhettä tai kavereita joille puhua ongelmista eikä ole oikein ikinä mitään tekemistä koska ei ole niitä kavereita ja on aina yksin koulussa ja saattaa joutua koulukiusatuksi sitä kautta.

Poika C Haukiputaalta

Poikien mielestä kenenkään ei pitäisi olla yksinäinen. Yksinäisyys nähtiinkin kaverien ja läheisten puuttumisena. Lisäksi yksinäisyyteen liitettiin ulkopuolisuuden tunne. Poikien mukaan yksinäisenä ei voi puhua kenellekään, ei ole tekemistä eikä ketään kenen kanssa viettää vapaa-aikaa. Toisin sanoen pojat kokivat tukihenkilöiden puuttuvan yksinäiseltä, mistä seuraa se, ettei kukaan auta. Tämä voi johtaa myös tunteeseen siitä, ettei kukaan välitä tai huomioi. Pojat kokivatkin, että tämän vuoksi nuori voikin kokea kiusaamista, hylkäämistä, syrjintää ja ryhmästä pois jättämistä. Pojat kuvailivat tyttöjen tapaan yksinäisyyttä adjektiiveilla. Poikien mielestä yksinäisyys on yksinäistä, rasittavaa, ei kivaa, kamalaa, pitkästyttävää, surullista, rankkaa ja turhauttavaa. Tämän lisäksi nuorten poikien yksinäisyyden kuvauksissa tuotiin esille, ettei yksinäinen välttämättä uskalla pyytää itse apua. (KUVIO 16.)

Yksinäisyys ei suoraan tarkoita yksin olemista. Ihminen, joka on yksinäinen on joku, joka ei halua olla yksin

Poika D Haukiputaalta

Hiljaista ja rauhallista. Minusta on myös hyvä olla yksinki. Tykkään myös olla yksin.

Poika E Haukiputaalta

Pakotettua porukasta ulkopuolella olemista.

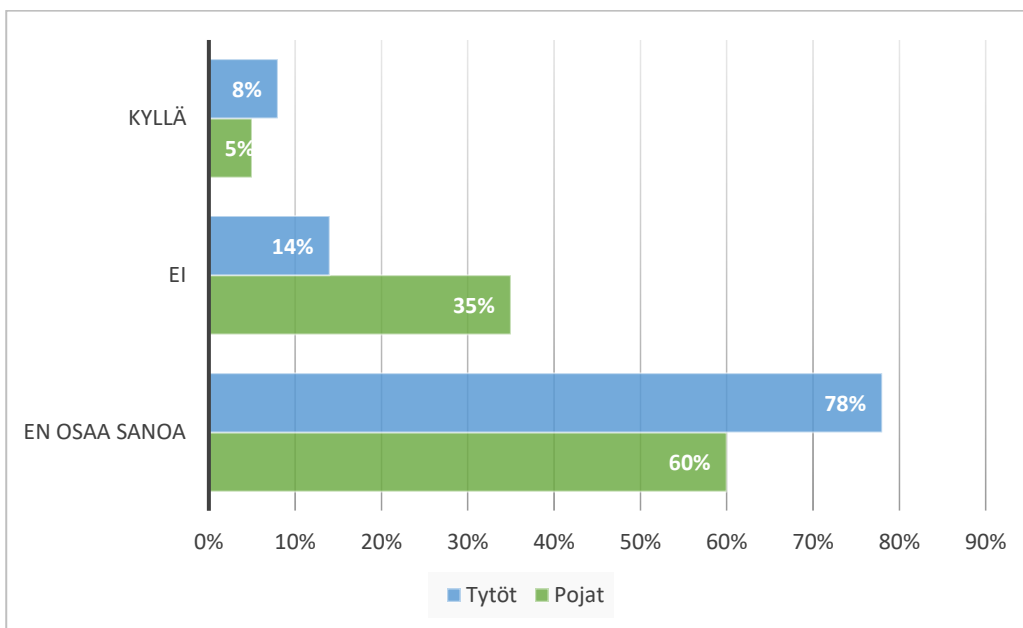
Poika F Haukiputaalta

Pojista vastattiin kuitenkin, ettei yksinäisyys ole sama asia kuin yksin oleminen. Osa pojista kuvailikin yksinäisyyttä myös hiljaiseksi, rauhalliseksi ja korosti, että on kivaa olla yksinkin ja, että se tekee hyvää kaikille. Kuitenkin tämän käänntöpuoleksi pojat mainitsivat sen, että joutuu olemaan pakotetusti erossa muista. Eli toisin sanoen jää ulkopuolelle kaikesta ja näin ollen kokee yksinäisyyden tunnetta. Osa pojista ei osannut kuvailla yksinäisyyttä ja yksi nuorista vastasikin, ettei koe ikinä itseään yksinäiseksi. Kuitenkin tyttöjen yksinäisyyden kuvailemisessa korostettiin, että jokainen voi kokea yksinäisyyttä. (KUVIO 16; KUVIO 15.)

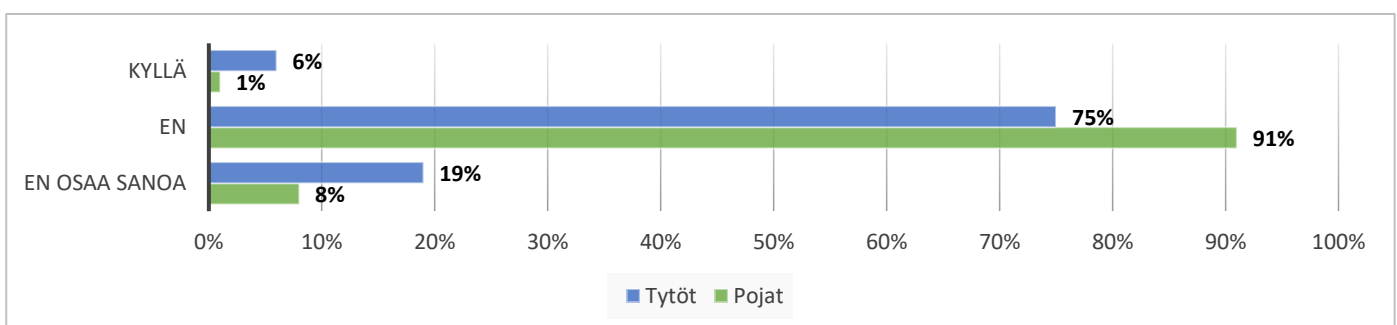
KUVIO 16. Poikien omin sanoin kuvailema yksinäisyys tiivistettynä (N=214)

Kun kysyttiin nuorten kokemusta Haukiputaalla asuvien nuorten yksinäisyyden kokemisesta, niin pojat vastasivat tyttöjä herkemmin kyllä tai ei. Pojista yli puolet enemmän tyttöihin verrattuna, oli sitä mieltä, etteivät nuoret ole yksinäisiä Haukiputaalla. Kuitenkin suuri osa ei osaa sanoa ovatko nuoret yksinäisiä. (KUVIO 17.)

KUVIO 17. Kokevatko nuoret mielestäsi Haukiputaalla itsensä yksinäisiksi? (N=214)

Kyselyyn vastanneista tytöistä 6 prosenttia ja pojista 1 prosentti koki itsensä yksinäiseksi. Pojista 91 prosenttia vastasi ja tytöistä 75 prosenttia, ettei koe yksinäisyyttä. Tytöistä 19 prosenttia ja pojista 8 prosenttia ei osannut sanoa, kokiko itsensä yksinäiseksi. (KUVIO 18.)

KUVIO 18. Koetko itsesi yksinäiseksi? (N=214)

Suomalaiset pojat ovat sekä ala- että yläkoulussa tyttöjä emotionaalisesti yksinäisempiä eli kaipaavat vierelleen jonkun joka kuuntelee. Myös aikuisuudessa miehiä vaivaa naisia enemmän emotionaalinen yksinäisyys. Vaikka tytöt purkavatkin enemmän emootioitaan, niin tästä huolimatta emotionaalinen yksinäisyys on yleisempää poikien keskuudessa. Kyseinen ilmiö on havaittavissa poikien osalta sekä ala- että yläkoulun puolella. Kuuntelijan tarve onkin pojilla iso. Kuitenkin stereotyyppisiä odotuksia pojille ovat joukkuetoiminta, energisyys ja aktiivisuus uusien verkostojen parissa. Toisen kanssa puhuminen nähdäänkin ns. likka-maisena vaikka kyseessä olisivat omat haaveet, toiveet ja murheet. Tämä oli havaittavissa myös kyselyn tuloksissa poikien yksinäisyyden määrittelyssä. Pojista harvempi koki tyttöihin verrattuna, että tarvitsisi toista ihmistä, joka kuuntelisi. Toisaalta tyttöjen yksinäisyyden kuvailussa oli havaittavissa, ettei yksinäinen välttämättä uskalla pyytää apua vaan sitä tulisi tarjota hänelle. (Junttila 2015, 42- 43; KUVIO 16.; KUVIO 15.)

Toisin sanoen voisikin ajatella, että nuorisotyössä pojille tulee taata mahdollisuus puhua luottamuksella jollekin aikuiselle asioistaan. Lisäksi tätä mahdollisuutta tulisi pitää riittävästi esillä. Eli emotionaalisen yksinäisyyden kokeminen ei katso ikää. Sanonta suomalainen mies ei itke viittaa poikien ja miesten tunneilmaisuuksiin. Sen mukaan on pidettävä tunteet kurissa. Mielestäni tämä lisää entistä enemmän taakkaa poikien ja miesten näkökulmasta. Heillä on kuitenkin tutkimusten mukaan enemmän tarvetta ilmaista emootioita eli tunteitaan. Tunteiden tukahduttamisen on kuitenkin tutkittu aiheuttavan terveyden kannalta negatiivisia asioita kuten masennusta. (Terävä 2018.) Tämän perusteella voitaisiin siis ajatella, että poikien ja miesten yksinäisyyden kokemukset johtuvat siitä, ettei emootioita eli tunteita päästä purkamaan tarpeeksi vaikka siihen olisikin tarvetta.

Toisin sanoen voi olla, että pojilla on tarvetta kuuntelijalle mutta pojat, eivät joko kykene tai uskalla pyytää, että joku kuuntelisi heitä. Tytöt kykenevät poikia paremmin nostamaan epämiellyttävän asian esille. Tämä saakin aikaan sen, että tilanteeseen puututaan aikuisen toimesta ja pyritään etsimään keinoja ongelman ratkaisemiseksi. Tämä näkyykin hyvin esim. siinä, jos nuori haluaa saada itselle mieluisia ystäviä. Vaikka pojat eivät osaa ilmaista samalla

tavalla sitä, että tarvitsisivat ystäviä, niin on väärin väittää, etteivätkö pojat tarvitsisi ystäviä. Itse asiassa pojat kuvailivat yksinäisyyttä kyselyssä tyttöjä enemmän kavereiden puuttumisena. Kuitenkin kyselyn perusteella oli havaittavissa, että pojat kokivat saavansa enemmän tukea aikuisilta kuin tytöt. (Junttila 2015, 44- 45; KUVIO 15.; KUVIO 16.; KUVIO 14.)

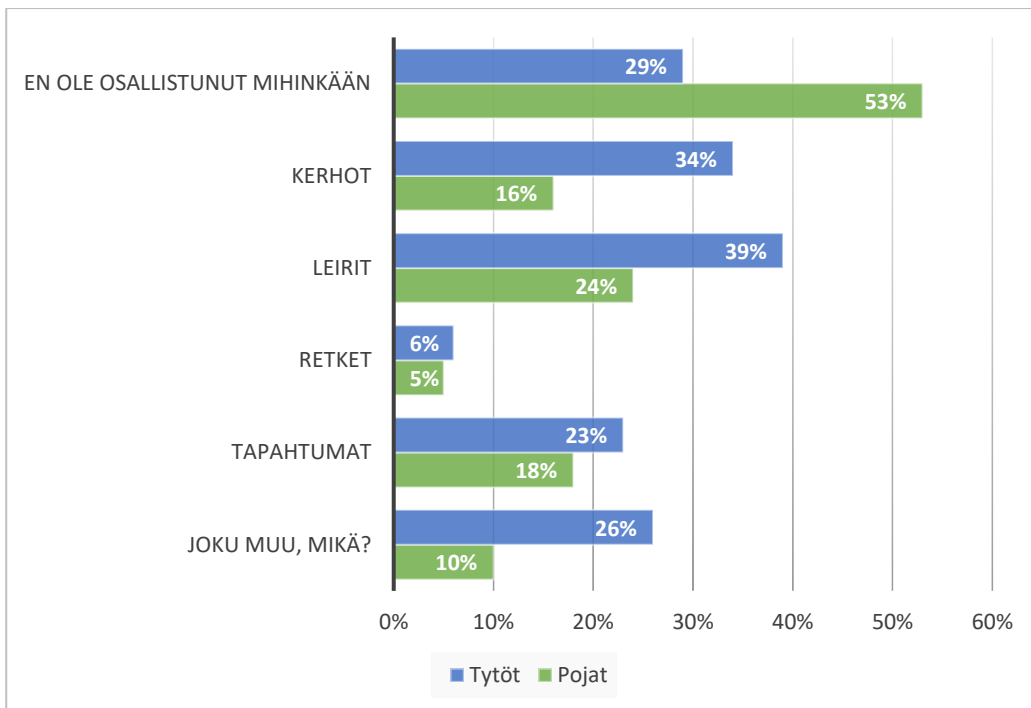
Nykyaikana on yleistynyt nuorten keskuudessa tunne siitä, ettei ole osa jotakin yhteisöä. Eri-laisuuden kokemus onkin tässä kokemuksessa olennaisesti läsnä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ihminen ei koe toisten ajatusmaailmojen ja tunteiden kohtaavan omia vastaavia ajattelutapoja ja tunteita. Tätä kokemusta voisikin verrata eri kielellä puhumiseen. Yhteenkuuluvuuden tunne onkin vastavoima irrallisuuden kokemukselle. (Junttila 2015, 46- 48.)

Kaiken kaikkiaan erään tutkimuksen mukaan vuoden aikana koettu sekä sosiaalinen että emotionaalinen yksinäisyys olivat yleisempiä pojilla kuin tytöillä. Tilastojen perusteella oli havaittavissa, että tytöt kokivat enemmän sosiaalista yksinäisyyttä kuin emotionaalista yksinäisyyttä. Pojat taas kokivat emotionaalista yksinäisyyttä enemmän kuin sosiaalista yksinäisyyttä. Nuoria, jotka kokivat yhtä aikaa sekä sosiaalista että emotionaalista yksinäisyyttä oli poikien joukossa enemmän kuin tyttöjä. Sosiaalisen yksinäisyyden kesto oli pojilla ja tytöillä tasoissa. Kuitenkin pojista joka neljäs koki emotionaalista yksinäisyyttä, joka oli kestoltaan yli vuoden, Tytöistä vuoden mittaista emotionaalista yksinäisyyttä taas koki vain noin joka kymmenes. Oli myös havaittavissa, että niitä, jotka kärsivät sekä sosiaalisesta että emotionaalisesta yksinäisyydestä, oli poikien joukossa tyttöjä enemmän. (Junttila 2015, 63- 65.)

8.3.4 Nuorten kokemukset seurakunnasta ja toiveet uutta toimintaa varten

Pojista 53 prosenttia ja tytöistä 29 prosenttia vastasi, ettei ole osallistunut mihinkään seurakunnan toimintaan. Sekä tytöt että pojat ovat osallistuneet eniten leireille. Tämän lisäksi tapahtumat ja kerhot olivat seuraavaksi suosituimpia nuorten keskuudessa heti leirien jälkeen. Seurakunnan järjestämille retkille kerrottiin osallistuneen vähiten. (KUVIO 19.)

Nuoret mainitsivat muuksi kokemukseksi seurakunnan toiminnasta rippikoulun/rippileirin 14 kertaa, kuoron seitsemän kertaa, nuortenillat/nuorisoillat kuusi kertaa, kirkon neljä kertaa ja urkuvartin kolme kertaa. Yhden kerran nuorista mainitsi kokemuksen olevan kaikenlaista ja partiotapahtumia. Lisäksi yksi kertoi, ettei ollut osallistunut toimintaan. (TAULUKKO 5.)

KUVIO 19. Onko sinulla kokemusta seurakunnan toiminnasta? Jos on niin, mihin seurakunnan toimintaan olet osallistunut elämäsi aikana? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. (vastauksia 299 kappaletta)

TAULUKKO 5. Nuorten osallistuminen muuhun seurakunnan toimintaan

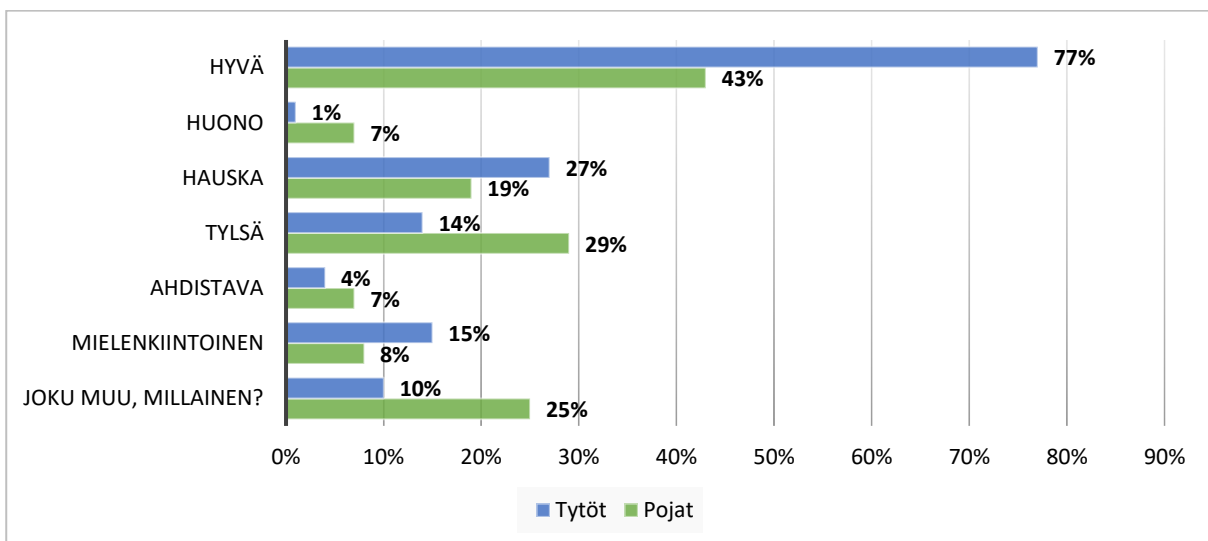
Joku muu, mikä?	Vastaus
	nuortenilta
	nuortenilta
	Nuorisoillat
	Nuortenillat
	rippikoulu jutut
	kaikenlaista
	Kuoro

	rippileiri
	nuortenillat
	rippileiri
	rippileiri
	rippileiri
	rippileiri
	kuoro
	kuoro
	kuoro
	kuoro
	seurakunnan kuoro
	ripari
	ripari
	ripari
	kuoro
	urkuvartti
	urkuvartti ja kirkot
	urkuvartti ja kirkot
	En osallistunut.
	rippikoulu
	rippikoulu
	nuorisoilta
	rippikoulu
	rippikoulu
	Pakollinen kirkossa käynti
	Partio tapahtumat
	Rippileiri
	Kävviin kirkosa kerra

Yleisesti tarkasteltaessa oli havaittavissa, että tyttöjen kokemukset seurakunnan toiminnasta olivat positiivisempia kuin pojilla. Tytöistä 77 prosenttia valitsi mm. adjektiivin hyvä kuvaillessaan kokemusta seurakunnasta. Myös pojista 43 prosenttia valitsi hyvä adjektiivin kuvaamaan kokemusta seurakunnasta. Tytöistä hieman yli joka neljäs koki seurakunnan hauskana

kun taas pojat kokivat seurakunnan enemmän tylsänä. Osalla ei ollut minkäänlaista kokemusta seurakunnasta, joten he valitsivat joku muu, millainen vaihtoehdon. (KUVIO 20.)

Muihin kokemuksiin seurakunnan toiminnan kuvauksesta tuli paljon vastauksia siitä, ettei ollut kokemusta seurakunnan toiminnasta. (TAULUKKO 6.) Toisin sanoen kyselyn kysymys oli unohdettu laittaa vapaaehtoiseksi niille, joilla ei ollut kokemusta seurakunnan toiminnasta.

KUVIO 20. Millainen kokemus sinulle jäi seurakunnan toiminnasta? Kuvaile kokemustasi adjektiivilla. Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. (vastauksia 304 kappaletta)

TAULUKKO 6. Nuorten muut kokemukset seurakunnan toiminnasta

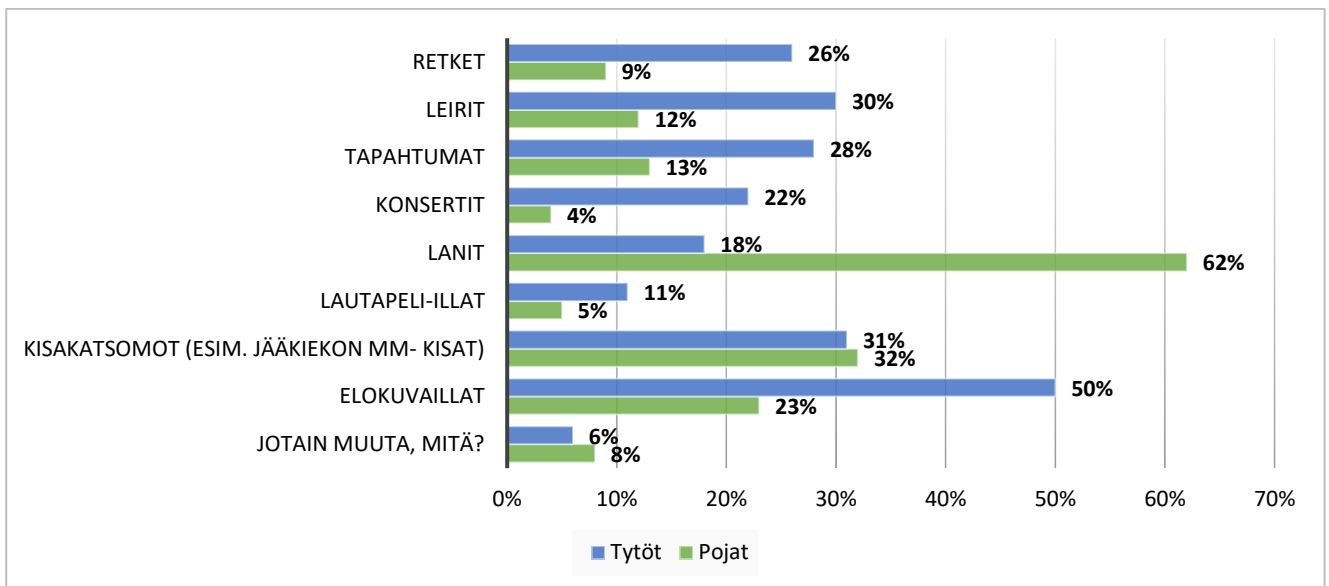
Joku muu, millainen?	Vastaus
	ei kokemusta
	En ole käynyt
	kylmä
	en ole osallistunut niihin
	en ole osallistunut
	tylsähkö
	en ole osallistunut toimintaan
	-

	en ole ollut mukana toiminnassa
	En osallistunut
	en osallistunut :DDDDDDDD
	ärsyttävä
	en ollut
	en oo ollu
	en oo ollu
	en ole ollut
	en oo osallistunut
	ei.
	ihan jees
	IHAN JEPÄ
	Ei ole kokemusta tällaisesta toiminnasta
	Ei ole kokemusta
	en ole käynyt seurakunnan toiminnassa.
	En ole osallistunut
	en ole ollut seurakunnan toiminnassa
	en oo käynyt
	en osallistunut
	Ebin
	Ei ole kokemusta.
	moi
	En oo ollu
	En ole käynyt
	Todella mahtava
	En ole juurikaan osallistunut seurakunnan toimintaan.

Tytöt toivovat monipuolisemmin erilaista toimintaa, kuin pojat. Pojista yli puolet eli 62 prosenttia toivoisi lajeja järjestettäväksi. Tytöistä taas puolet eli 50 prosenttia toivovat elokuvailtojen järjestämistä. Kisakatsomoita toivoo tytöistä järjestettävän 31 prosenttia ja pojista 32 prosenttia. Eli toisin sanoen kisakatsomot olisivat prosentuaalisesti sekä poikien että tyttöjen suosiossa. (KUVIO 21.)

Nuorten muita toiveita toiminnan osalta olivat ratsastus, urheilutapahtumat, nuotioillat, herkkuillat ja veneily/ jollailu. Osa nuorista oli valinnut jotain muuta, mitä vaihtoehdon joko toiveiden puuttumisen tai tietämättömyyden vuoksi. Vastauksissa ilmeni myös kielteistä asennetta seurakunnan toimintaa kohtaan. Osa vastaajista, ei halunnut vastata mitään toiveita, koska ei ollut aiempaa kokemusta seurakunnan toiminnasta tai koki, ettei käy seurakunnan toiminnassa. (TAULUKKO 7.)

KUVIO 21. Mitä toimintaa toivoisit seurakunnan järjestävän? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. (vastauksia 412 kappaletta)

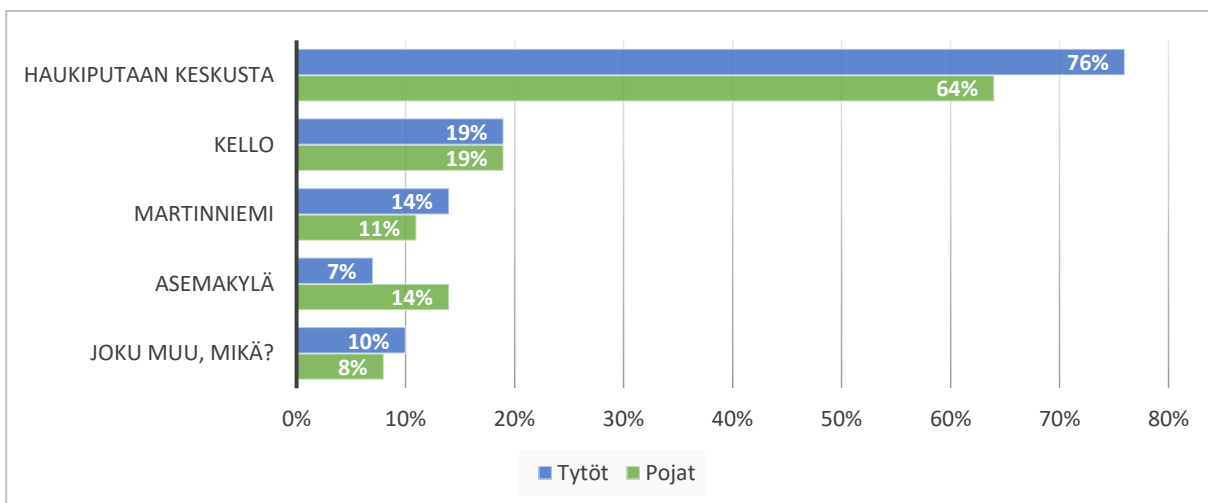
TAULUKKO 7. Nuorten muut toiveet seurakunnan toimintaa koskien

Jotain muuta, mitä?	Vastaus
	Ratsastusta
	urheilutapahtumia
	Nuotio illat
	herkku illat
	en tiä
	ei mitään
	en käy siellä niin en tiedä
	en tiedä

	lanit
	Veneilöyä/jollailua kiiminkijoelle tai meren suulla tai esim kiviniemen sataman ulkopuoluylla
	seurakunnat on perseestä.
	Ei ole toiveita
	ajolle
	En tiedä.

Haukiputaan keskustaa toivoo tytöistä 76 prosenttia ja pojista 64 prosenttia toiminnan sijainniksi. Kello tulee toisella sijalla. Tytöistä ja pojista molemmista 19 prosenttia toivoo toimintaa Kelloon. (KUVIO 22.)

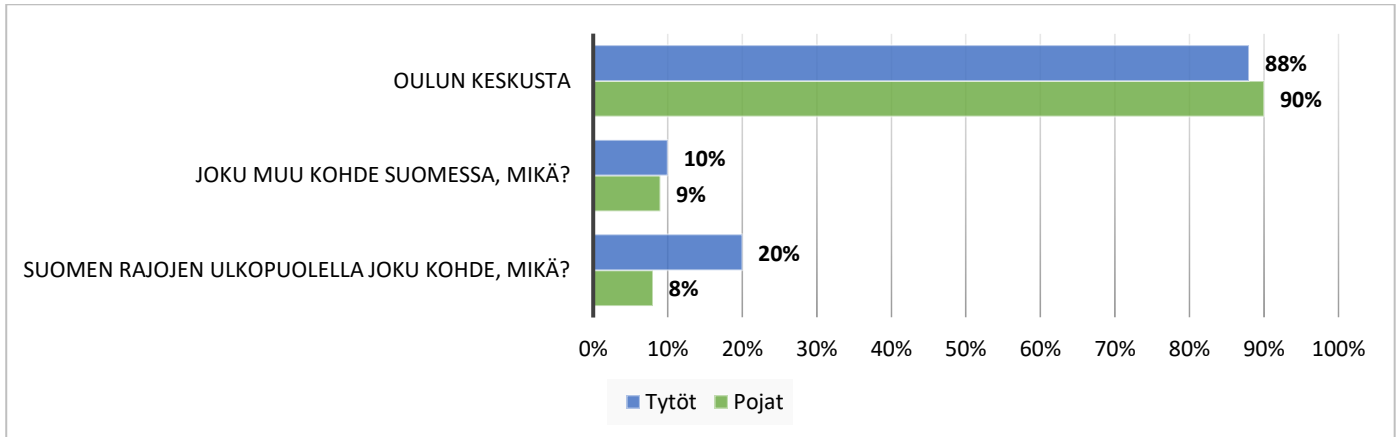
Muita toiveita nuorten toiminnan järjestämispaikeiksi Haukiputaalla olivat Jokikylä, Länsituulen koulun kenttä, Virpiniemi, Kiviniemi, Haapakangas, Taipaleenkylä ja Asemakylä. (TAULUKKO 8.)

KUVIO 22. Jos toimintaa järjestettäisiin Haukiputaalla, niin missä toivoisit sitä järjestettävän? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. (vastauksia 258 kappaletta)

pungit saivat myös kannatusta. Näitä olivat Tampere, Helsinki, Kuopio ja Turku. Myös maaseudulle järjestettävää toimintaa toivottiin. Myös huvipuistoreissua Powerparkiin tai toimintaa merellä toivottiin. (TAULUKKO 9.)

KUVIO 23. Jos toimintaa järjestettäisiin muualla, niin missä toivoisit sitä järjestettävän? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto. (vastauksia 240 kappaletta)

TAULUKKO 9. Nuorten muut toiminnan järjestämispaikkatoiveet muualla ja Suomen rajojen ulkopuolella

Joku muu kohde tai paikka Suomessa, mikä?	Vastaus
	joku muu kaupunki
	powerpark
	helsinki
	Tampere
	etelä suomi
	Tampere
	Helsinki
	Jollain maaseudulla siellä on rauhallista
	ulkomaat
	espanja fuengirola

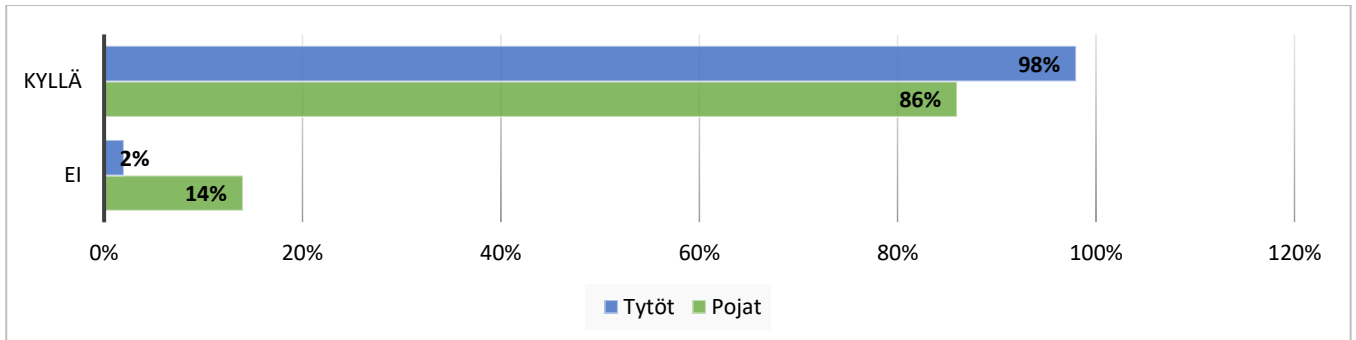
	Malta
	Bora Bora
	ruotsi
	joku lämmin maa
	Lämmin paikka
	ruotsi, viro
	Lontoo, Englanti
	Sydney, Australia
	tallinna
	Espanja
	Oslo
	Powerpark
	haukiputaan
	helsinki
	Merellä
	Kuopio
	PUDIS
	Helsinki
	Helsinki
	Åbo
	Takkurannalla
	syyria
	ulkomaat
	pariisi
	ruotsi
	USA
	Hawaji
	ihan sama
	Murmansk, Venäjä (Neuvostoliitto)

Toimintaa toivottiin järjestettävän eniten kesällä ja joko kerran viikossa tai kerran kuukaudessa tapahtuvana. (KUVIO 24.)

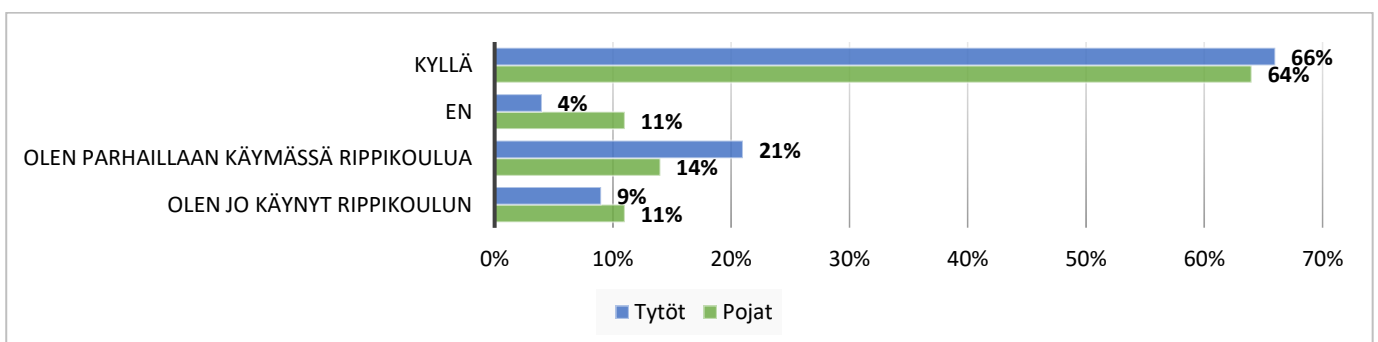
8.3.5 Nuorten kirkkoon kuuluminen ja rippikouluun osallistuminen

Tutkimukseen vastanneista tytöistä 98 prosenttia kertoi kuuluvansa kirkkoon. Pojista kirkkoon vastasi kuuluvansa 86 prosenttia. Toisin sanoen poikien osuus kirkkoon kuulumattomista oli 12 prosenttiyksikköä suurempi kuin tytöillä. (KUVIO 25.)

KUVIO 25. Oletko seurakunnan jäsen eli kuulutko kirkkoon? (N=214)

Tytöistä rippikouluun tulevia, parhaillaan rippikoulua käyviä ja rippikoulun käyneitä oli yhteensä 96 prosenttia. Poikien osalta vastaava luku oli 89 prosenttia. Toisin sanoen tytöistä rippikouluun tulevia olisi 2 prosenttiyksikköä vähemmän kuin kirkkoon kuuluvia. Pojista rippikouluun taas olisi tulossa 3 prosenttiyksikköä enemmän, kuin kirkkoon kuuluvia. Tästä huolimatta poikien osallistuminen rippikouluun oli vähäisempää tyttöihin verrattuna. (KUVIO 25. & KUVIO 26.)

KUVIO 26. Oletko tulossa rippikouluun? (N=214)

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Sosiaalisen median palveluista Facebook on menettänyt nuorten suosion. Sitä käyttää sekä ty- töistä että pojista vain joka viides. Toiminnan mainostamista ei siis kannata tehdä Facebookin kautta nuorille, koska se tavoittaa vain noin viidenneksen nuorista. Poikien parissa kannattaa keskittyä mainostamisessa erityisesti Whatsappin, Youtuben, Instagramin ja Snapchatin käyt- töön. Tyttöjen parissa niin ikään kannattaa panostaa kyseisten somekanavien käyttöön.(KU- VIO 9.) Herääkin kysymys siitä, voisivatko nuoret toimia seurakunnan sosiaalisen median päi- vystäjinä. Voisiko kyseisen toiminnan liittää esim. osaksi isoskoulutusta.

Pojilla oli kyselyn mukaan selvästi vähemmän erilaisia harrastuksia kuin tytöillä. Tämän poh- jalta voikin pohtia, kiinnostaako poikia monipuolinen harrastustoiminta ja voisiko se olla myös syy sille, miksi pojat eivät saavu tai sitoudu seurakunnan toimintaan. Kyselyn mukaan noin 50 prosenttia pojista sanoi, ettei ole kokemusta seurakunnan toiminnasta. Myös koke- mukset seurakunnan toiminnasta ovat poikien keskuudessa negatiivisempia adjektiivien mu- kaan kuin tytöillä. Tytöt kokeilevat selvästi poikia monipuolisemmin eri harrastuksia mutta ovat tulosten mukaan myös lopettaneet ne poikia yleisemmin kesken. Tyttöjen ja poikien in- tressit kohtaavat harrastuksia kysyttäessä liikunnan parissa. Voisi sanoa, että pojille ns. oma harrastusjuttu on videopelit ja tytöille musiikki. (KUVIO 10.)

Kun nuorilta kysyttiin, ovatko he lopettaneet jonkin harrastuksen viimeisen vuoden aikana, oli havaittavissa, että tytöt olivat lopettaneet poikia yleisemmin harrastuksen. (KUVIO 11.) Tämä kertookin sen, että harrastus ei ole ollut nuorelle mahdollisesti mieluinen tai sille ei ole riittänyt yksinkertaisesti aikaa. Hyvän itsetunnon tunnusmerkkinä pidetään ihmisen tietoi- suutta siitä, mikä on itselle mielekäästä. (Vernerinet 2014.) On siis mahdollista, että harrastuk- sen lopettamiseen liittyy myös epätietoisuus siitä, mitä haluaisi harrastaa. Epätietoisuus siitä,

mitä haluaa, olisikin siis hyvän itsetunnon määritelmän mukaan merkki huonosta itsetun-
nosta. Jos tämä pitää paikkansa, niin se olisi merkki siitä, että tytöillä olisi keskimäärin huo-
nompi itsetunto kuin pojilla Haukiputaalla.

Ystävät ja perhe ovat läheisimpiä porukoita nuorille. Jopa yli neljäs nuorista koki, ettei kuulu-
nut omaan luokkaansa. Taustalla voi olla syynä se, ettei koululuokkaa koettu tarpeeksi turval-
liseksi ympäristöksi, jossa nuorella olisi mahdollisuus sanoittaa tunteet, pelot ja toiveet. Mo-
nella nuorella onkin kokemus, ettei heitä oteta vakavasti tai kuunnella. Koululla onkin suuri
merkitys siihen, miten nuori kokee hallitsevansa omaa elämäänsä. Elämän hallitsemisen tun-
teet taas ovat yhteydessä nuoren minäkäsityksen muodostumisen kanssa, koska kehityshaas-
teiden onnistuminen linkittyy elämänhallinnan tunteeseen. (KUVIO 12.; Nuoret seurakunta-
laisena vuosi 21; Toivonen 2015; Mäki & Grundell 2014, 44; KUVIO 4.)

Tutkimuksen tulosten perusteella oli havaittavissa, että tytöistä 44 prosenttia ja pojista 33 pro-
senttia kokivat kuuluvansa harrastusryhmään. Myös kouluterveyskyselyn perusteella oli ha-
vaittavissa, että vain joka kolmas nuorista kokee, että Oulun alueella järjestetään nuorille kiin-
nostavaa toimintaa (KUVIO 12.; KUVIO 3.) Toisin sanoen tästä voidaan päätellä, että nuorten
toiminnalle on kysyntää. Tuomas Keskimäen mukaan monet aikuisista eivät kuitenkaan
muista, millaista nuoren elämä on. Osa aikuisista saattaa unohtaa asian kokonaan vaikka on
vasta alle 30- vuotias. (Kuvaja 2018.) Nuorisotyön toiminnan lähtökohtana pitäisi olla nuoren
maailma. On vaikea suunnitella nuorille toimintaa, jos unohtaa, mitä on olla nuori. Myös oman
vaikeuden oikeanlaisen toiminnan suunnitteluun tuo nuorisokulttuurien jatkuva muokkautu-
minen. Niiden perässä onkin siis haastavaa pysyä. (Nurmi ym. 2015, 142.)

Nuorten toimintaan sitoutuminen voi olla vaikeaa myös muiden vaikuttavien tekijöiden-
vuoksi. Esimerkiksi kyselyn perusteella poikien harrastuksista kysyttäessä, oli huomattavissa,
että videopelit olivat nuorten poikien keskuudessa suosittu vapaa-ajan harrastus. Myös uuden
toiminnan osalta pojat toivoivat eniten lanien järjestämistä. Toisin sanoen poikien vapaa-ajan
harrastuksella oli yhteyttä toivottuun toimintaan. Tytöt toivoivat uuden toiminnan muodoksi

mm. elokuvailtojen järjestämistä. Myös kisastudioiden järjestämistä toivottiin sekä poikien että tyttöjen osalta. Nuorten toivottu toiminta rakentui siis pääasiassa erilaisten digitaalisten laitteiden ympärille. On myös havaittavissa, että nuorten yhteinen kiinnostuksen kohde on urheilu. Toiminta voisikin olla myös liikuntapohjaista, vaikkei sitä erikseen toivottu. Olisi tärkeää, että nuoret saisivat itse olla suunnittelemassa heille mieluista toimintaa. Näin toteutuisi nuorilähtöisyys. Seurakunta, jossa nuorten näkökulmat otetaan huomioon, parantaa nuorisotyön laatua. On tärkeää, että nuorelle annetaan kokemus siitä, että hän on tarpeellinen seurakunnan toiminnassa oman mielekkään tehtävänsä kautta. Lisäksi (KUVIO 21.; KUVIO 10.; Nuoret seurakuntalaisina 2012, 58.)

Kun kysyttiin, kokevatko nuoret saavansa tukea ystäviltaan, kysymyksen vastaukseksi pojat vastasivat tyttöjä herkemmin, etteivät osaa sanoa. Herääkin kysymys, voisivatko kyseiset vastaukset olla merkkejä siitä, ettei osalle nuorista ole tullut eteen, sellaisia tilanteita, joissa ystävän tuen merkitys korostuisi. Tämä voikin olla mahdollista, koska tyttöjen tapa luoda ystävyysuhteita pohjautuu enemmän emootioiden eli tunteiden kautta puhumiseen. Kun taas pojat voivat kokea kyseisen tavan solmia ystävyysuhteita tyttömäisenä. (Junttila 2015, 42; KUVIO 13.) Toisin sanoen tämä johtaakin siihen, että poikien ystäväsuhteet jäävät tyttöjä pinnallisemmiksi. Emotionaalisella yksinäisyydellä on yhteyttä siihen, ettei koe itsellä olevan läheisiä ystäviä. Tämän pohjalta voisikin päätellä, että pojilla olisi enemmän emotionaalista yksinäisyyttä. Kuitenkin pojat viihtyvät tyttöjä yleisemmin isommissa kaveriporukoissa. Tämä saattaa aiheuttaa sen, etteivät pojat tunnista omaa ulkopuolisuuttaan, niin hyvin kuin tytöt. Nuoruudessa ystävien määrä menee monesti ystävien laadun edelle, joten tämän perusteella asia olisi näin.

Myös kouluterveyskyselyssä pojat vastasivat, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää. Kuitenkin yksinäisyyden kokemusta kysyttäessä sekä kouluterveyskyselyssä että tutkimuksessani tytöt kokivat yksinäisyyttä enemmän kuin pojat. (KUVIO 2.; KUVIO 18.) Yksinäisyys rinnastetaan kyselyn vastauksissa siihen, ettei ole kavereita. Monesti myös kavereiden määrää pidetään nuorten maailmassa arvokkaampana kuin itse toverisuhteiden laatua. Tyttöillä on monesti

yksi läheinen ystävä, jolta he saavat tukea. Pojat taas viihtyvät enemmän isoissa ystäväporukoissa. Voisiko siis olla, että tytöt joilla ei ole isompaa kaveriporukkaa, mieltävät tämän vuoksi itsensä yksinäisiksi. Moni yksinäinen poika taas on ystäväporukassa, muttei välttämättä huomaa olevansa siitä irrallinen ja tämä vaikuttaa myös poikien vastauksiin siitä, onko yksinäinen. Myös muut tekijät, kuten häpeä ja ryhmäpaine vaikuttavat kyselyn vastauksiin. Pojilla onkin vaikeampaa vastata rehellisesti. (Junttila) Tämän näkyminen myös kyselyssäni on otettava huomioon. Kuitenkin suoraan taulukoita katsomalla näyttäisi siltä, että tytöt ovat poikia yksinäisempiä.

Kun nuorilta kysyttiin, että kokevatko he saavansa tukea aikuisilta elämässään, niin oli havaittavissa, että pojat kokivat saavansa tyttöjä enemmän aikuisilta tukea. (KUVIO 14.) Voikin siis olla, että esim. vanhempien rooli pojille on tärkeämmässä asemassa kuin tytöillä. Tytöt uskaltautuvat kertoa asioita läheiselle ystäväille, kun taas pojat kertovat näitä asioita esim. vanhemmilleen. Vaikka suurin osa nuorista kertoo saavansa tukea sekä ystävilta että vanhemmilta, niin voisi tulkita, että pojat eivät muodosta ystävyys-suhteista yhtä läheisiä kuin tytöt. Voisi myös ajatella, että kiusaamistilanteissa tyttöjen paras ystävä saattaa antaa tukea, kun taas pojat hakevat tukea vanhemmilta, koska läheistä ystävää ei ole. Kun kysyttiin, kokeeko nuori kuuluvansa perheeseen, niin oli huomattavissa, että vaikka nuori koki saavansa aikuiselta tukea, niin nuori ei kokenut kuuluvansa perheeseen. (KUVIO 12.) Toisin sanoen nuorilla voi olla elämässään perheen ulkopuolisia aikuisia, joilta saa tukea tarvittaessa, kuten esim. opettajia ja seurakunnan työntekijöitä.

Tytöistä moni kuvailee poikia runsassanasemmin yksinäisyyttä. On huomattavaa myös, että pojista pienempi osa koki kuuluvansa kaveriporukkaan. Itse yksinäisyyden sanoittaminen voi olla pojille siis hankalampaa. Voikin siis olla, että tytöt olisivat kielellisesti lahjakkaampia. On myös tutkittua, että poikien koulumenestys on alhaisempaa kuin tytöillä. Pojat eivät pidä koulumenestystä yleisesti katsottuna tärkeänä arvona, kun taas tytöt pitävät. On huomattavaa, että suurin osa kokee yksinäisyyden negatiiviseksi asiaksi. Toverisuhteet ovatkin tärkeitä nuo-

ruudessa, koska ne ovat tärkeitä identiteetin rakennuspalasia. Vain murto-osa pitää yksin olemista hyvänä asiana. Tästäkin murto-osasta suurin osa vastanneista on tyttöjä. Toisin sanoen, voisi todeta, että osa pojista viettää aikaa ryhmässä ihan vain sen vuoksi, ettei olisi yksin. Tämä on yhteydessä selvästi emotionaaliseen yksinäisyyteen, jota on ulkopuolisena vaikeampi huomata. Sosiaalinen yksinäisyys, jossa on konkreettisesti yksin, erottautuu helpommin, koska nuorella ei ole kaveriporukkaa ympärillä ns. kulissina. Yksinäisyyden tutkimus ei anna suoria vastauksia kysymyksiin mutta niiden avulla voidaan yrittää päätellä syitä erilaisille vastauksille. Itse pohdin syiksi poikien lyhyille vastauksille kiinnostuksen puutetta kyselyä kohtaan ja yksinäisyyden ilmiön tunnistamattomuutta poikien keskuudessa. Lisäksi mietin ryhmäpaineen merkitystä vastauksien laatuun sillä pojat mittaavat omaa arvoaan ryhmäsuosionsa kautta. Tyttöillä taas on useammin yksi läheinen ystävä ja tytöt kertovat avoimemmin tunteistaan ystäville. Yleisesti ottaen myös poikien kirjallisen ilmaisun taso verrattuna tyttöihin voi olla syynä lyhyille vastauksille.

Monialaisen yhteistyön ja etsivän nuorisotyön rooli on tärkeässä asemassa yksinäisyyden ennaltaehkäisyssä. Tämä tuli esille nuorten yksinäisyyden määrittelyssä, jossa viitattiin siihen, ettei yksinäinen nuori itse lähesty muita vaan muiden pitää tulla yksinäisen nuoren luokse. Lisäksi nuori koki yksinäisyyden siten, että jos tuntee yksinäisyyttä, niin se aiheuttaa sen, ettei jaksakaan osallistua mihinkään toimintaan. Kohtaamisen merkityksen tärkeys olikin havaittavissa siis tutkimukseni vastauksissa, missä nuoret määrittelivät omin sanoin, mitä yksinäisyys on. (KUVIO 15.)

Yksinäiset nuoret eivät siis tule toimintaan, koska yksinäisyyden kierre, kynnys sitoutua toimintaan. Olisikin tärkeää löytää yhteinen toimintastrategia seurakunnan nuorisotyön ja muiden toimijoiden välille. Vaikka kirkkolaki määrittelee seurakunnan nuorisotyön toimintaa mission kautta, niin tulisi muistaa, että seurakunta on yksi osa yhteiskuntaa. Tämän vuoksi olisi tärkeää miettiä, mitkä olisivat niitä yhteisiä arvoja, joiden avulla työtä tehtäisiin nuorten hyväksi. (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 58.) Olisi tärkeää myös, että nuori itse ja hänen perhe

kohdattaisiin. Tämä lisäisi positiivisia kokemuksia seurakunnasta ja lisäisi mahdollisesti seurakunnan toimintaan sitoutumista.

Lisäksi nuorten toverisuhteisiin olisi mahdollisuus vaikuttaa mm. järjestämällä koulun kanssa yhteistyössä erilaisia harjoitteita, joissa nuoret oppisivat vuorovaikutustaitoja. Tämä olisi keino ennaltaehkäistä yksinäisyyttä nuorten keskuudessa, koska sosiaalisilla suhteilla on todettu olevan vaikutusta nuorten yksinäisyyden kokemuksen kanssa. Lisäksi seurakunnan tulisi tukea yhdessä muiden toimijoiden kanssa nuoria identiteetin, minäkäsityksen ja itsetunnon muodostamisessa. Näihin teemoihin liittyvät toiminnalliset harjoitukset voisivatkin olla hyödyllisiä. Kuitenkin kaiken keskiössä tulisi olla kohtaaminen, koska nuorella on tärkeää saada kokemus siitä, että hän on tärkeä, hänestä ollaan aidosti kiinnostuneita ja häntä kuunnellaan.

Pojat vastaavat tyttöjä mieluummin kyllä tai ei, kun kysyttiin ovatko nuoret yksinäisiä Haukiputaalla. Pojat ovat tyttöjä huomattavasti enemmän sitä mieltä, etteivät nuoret ole yksinäisiä Haukiputaalla. Kuitenkin suuri osa ei osaa sanoa ovatko nuoret yksinäisiä. (KUVIO 17.) Toisin sanoen tästä voidaan päätellä, etteivät nuoret välttämättä tunnista yksinäisyyttä ympärillään. Yleisesti ottaen on myös vaikea määrittellä, mitä on yksinäisyys. Nuorten yksinäisyyden määrittelyssä ilman kavereita oleminen koettiin yksinäisyydeksi. Toisin sanoen nuorten yksinäisyyden tunnistaminen vaikeutuu, koska nuoret ovat vähintään teennäisesti osa kaveriporukkaa, etteivät joutuisi kiusatuiksi, syrjityiksi ja ulkopuolisiksi.

Pojista 53 prosenttia ja tytöistä 29 prosenttia vastaa, ettei ole osallistunut mihinkään seurakunnan toimintaan. Sekä tytöt että pojat ovat osallistuneet eniten leireille. Tämän lisäksi tapahtumat ja kerhot ovat olleet suosituimpia. Retkille kerrotaan osallistuneen vähiten. Tytöistä 6 prosenttia ja pojista 5 prosenttia on osallistunut seurakunnan retkille. (KUVIO 19.) Tytöistä 77 prosenttia valitsi adjektiivin hyvä kuvaillessaan kokemusta seurakunnasta. Myös pojista 43 prosenttia valitsi hyvä adjektiivin kuvaamaan kokemusta seurakunnasta. Tytöistä hieman yli joka neljäs koki seurakunnan hauskana kun taas pojat kokivat seurakunnan tylsänä. Osalla ei

ollut minkäänlaista kokemusta seurakunnasta, joten he valitsivat joku muu, millainen vaihtoehdon. Kokemukset seurakunnasta ovat myös koko Suomen laajuudella vähäisiä. Tämä tuleekin ottaa huomioon toimintaa suunniteltaessa. (KUVIO 19; Suuri ihme 2017, 41.) Toisin sanoen toiminnan tulisi olla sellaista, mihin olisi matala kynnyksellä tulla. Myös nuorten ennakkoluuloja tulisi muokata positiivisten kokemusten avulla. Tällainen kokemus sisältäisi aidon kohtaamisen, läsnäolon ja tunteen siitä, että on arvokas. Ihmisten elämän arvojen on todettu nykyisin perustuvan nautinnon pohjalle. Tätä voidaan myös pitää syynä sille, miksei seurakunnan toimintaan tuleminen kiinnosta poikia. Pojat olivat kuitenkin vastanneet tyttöjä enemmän negatiivisia kokemuksia seurakunnan toiminnasta. Nuoret hakeutuvat toimintaan, joka nostaa heidän sosiaalista statusta. Nykyisessä yhteiskunnassa seurakunnan asema onkin huonontunut. Näin ollen nuorilla saattaa olla pelko siitä, että he leimautuvat seurakunnan toiminnassa käymisen takia. Tämän lisäksi on muistettava, että ryhmäpaine vaikuttaa siihen, mikseivät pojat hae kokemusta seurakunnan toiminnasta. Jos muita poikia ei ole mukana toiminnassa, niin tämä nostaa toisten poikien kynnystä osallistua toimintaan säännöllisesti. Taustalla vaikuttaa yksinäisyyden kokemus, joka vie nuorta yhä kauemmas toimintaan osallistumisesta. Pojat saattavatkin pelätä jäävänsä yksin toiminnassa, jonka vuoksi kohtaamisen rooli ja toimintaan sitouttaminen korostuvat entisestään. On tärkeää, että tätä kautta rakennetaan luottamus työntekijän ja nuoren välille. Lisäksi muita nuoria, kuten isosia tulisi kannustaa kohtaamaan uusia nuoria esim. nuortenilloissa. Näin kynnys osallistua aktiivisesti seurakunnan toimintaan mataltuisi. Lisäksi nuoria tulisi kutsua aktiivisesti mukaan seurakunnan toimintaan, jotta seurakuntayhteys nuorten keskuudessa vahvistuisi.

10 POHDINTA

Työn tavoitteena oli selvittää nuorten omia yksinäisyyden kokemuksia ja myös sitä, miten nuoret ja etenkin pojat saataisiin sitoutumaan seurakunnan toimintaan. Käytin työni tutkimusmenetelmänäni kyselyä. Opinnäytetyössäni sain paneutua tarkasti nykyajan yleiseen ilmiöön, yksinäisyyteen. Huomasin, että ilmiöstä puhutaan paljon ja monet julkisuuden henkilöt ovat huolissaan nuorten yksinäisyydestä. Mielestäni on hyvä, että esim. lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila, entinen maavoimien komentaja Raimo Jyväsjärvi ja entinen poliisiylijohtaja Mikko Paatero ottavat kantaa kyseiseen aiheeseen. Myös tasavallan presidentti Sauli Niinistön osoittama tuki on osoitus siitä, että nuorten yksinäisyys on kasvava ongelma, jota tulisi ennaltaehkäistä. (Oulun ev. lut. seurakunnat 2018.; MTVuutiset 2012.; STT & Kuukkanen 2018.)

Tutkimukseni Haukiputaan kolmelle yläkoululle antoi mielenkiintoisia tuloksia. Niitä tulkitessa huomasin, että kuinka vaikea ilmiö yksinäisyys kokonaisuudessaan on määritellä ja tunnistaa ympärillämme. Ei ole olemassa yhtä ja ainoa tapaa olla yksinäinen. Yksinäisyys on subjektiivinen eli yksilöllinen kokemus. Yksinäisyys johtaa yleensä syrjäytymiseen, mistä ollaan hyvin huolissaan nykyaikana. Sen lisäksi oman haasteensa yksinäisyyden tutkimiseen tuo nuoruuden kehitysvaihe, jolloin erilaiset tekijät vaikuttavat tutkimustuloksiin. Oli mielenkiintoista huomata mm. tyttöjen ja poikien ero siinä, kun he saivat kuvailla yksinäisyyden tunnetta omin sanoin. Poikien vastaukset kyseiseen kysymykseen olivat lähes poikkeuksetta tyttöjä lyhyempiä. Aloin miettimään syitä sille, mistä kyseinen asia voisi kenties johtua.

Sain myös ratkaisuja tutkimusongelmiini kyselyn kautta. Jotta poikia saataisiin mukaan seurakunnan toimintaan, olisi toiminnan hyvä olla matalankynnyksen toimintaa, jossa kohtaaminen on avainasemassa. Lisäksi toiminnan tulisi keskittyä poikien toiveiden pohjalle. Näyttäisikin siltä, että esim. lanit olisi todella kiinnostava asia poikien mielestä. Toimintaa toivottiin eniten kesän ajalle, joten olettaisin, että lanien järjestäminen olisi hyvä ajoittaa kesän ajalle. Lanien toteutuksessa voisi ottaa huomioon moniammatillisen yhteistyön näkökulman. Lisäksi

toiminnan tulisi olla poikia kiinnostavaa yleisesti ottaen ja toimintaan sitouttamiseen tulisi panostaa. Poikien kiinnostuksen kohteet keskittyivätkin kyselyn mukaan liikunnan ja videopelien ympärille pääasiassa. Kyseisen toiminnan järjestäminen olisikin ratkaisu siihen, miten poikien syrjäytymistä ennaltaehkäistäisiin Haukiputaalla. Lisäksi moniammatillinen yhteistyö yhteisen strategian kautta ja etsivän työ ovat avainasemassa nuorten yksinäisyyden ennaltaehkäisemisessä. Nuorista tytöt kokivat itsensä poikia yksinäisemmiksi. Yksinäisyys nähtiin pääasiassa ikävänä kokemuksena, jossa tuen merkitys ja kuunteleminen ovat keskeisessä asemassa, jotta nuorta voidaan auttaa. Yksinäisyyttä koettiin sekä ryhmässä että konkreettisesti yksin ollessa. Porukassa yksinäisyys ilmeni toisten nuorten välipitämättömyytenä, syrjimisenä, kiusaamisena ja ulkopuoliseksi jättämisellä. Ulkopuolisuus nähtiinkin yhtenä yksinäisyyttä määrittävänä tekijänä. Osa nuorista kuitenkin koki myös, että yksin oleminen on tärkeää välillä ja on mukavaa olla omassa rauhassa. Lisäksi nuoret korostivat, että yksinäisyyttä voi kokea kuka tahansa. Yksinäisyys ei ole siis vain tietynlaisten ihmisten ongelma yhteiskunnassa.

Koen oppineeni opinnäytetyöprosessin aikana paljon yksinäisyydestä. Tämä onkin minulle hyvä työkalu tulevaa työelämääni varten. Olenkin mielestäni perehtynyt hyvin ja laajasti valitsemaani aiheeseen. Olen käyttänyt monipuolisesti ja loogisesti erilaisia luotettavia lähteitä. Teoreettisen viitekehyksen lisäksi olen valinnut tutkimusmenetelmäni ja analysointimenetelmät hyvin ja perustellusti. Uskonkin, että tekemästäni opinnäytetyöstäni on paljon hyötyä Haukiputaan seurakunnalle, koska opinnäytetyöni koostuu sekä laajasta teoriapohjasta että laajasta kyselytutkimuksesta.

Tutkimustani on mahdollisuus hyödyntää suurpiirteisesti ympäri Suomea eri seurakunnissa. Kuitenkin täytyy ottaa huomioon seurakunnan alueelliset erot, jotka vaikuttavat tuloksiin. Tämän vuoksi validin tuloksen saamiseksi olisi hyvä teettää vastaavanlainen kysely kyseisen seurakunnan alueen nuorille. Tutkimukseni pohjalta on mahdollisuus toteuttaa jatkossa toimintaa Haukiputaan seurakunnassa. Lisäksi tutkimuksen avulla on mahdollisuus tunnistaa

yksinäisyyden ilmiötä entistä paremmin. Jatkotutkimusideana ajattelin, että olisi mielenkiintoista tietää, miten nuoret kokevat onnellisuuden. Eli toisin sanoen, mitkä tekijät liittyvät siihen nuorten mielestä. Syynä kyseiselle jatkotutkimusidealle on se, että onnellisuus on pahoinvoinnin vastakohta ja olisikin tärkeää tietää, mitkä asiat tekevät juuri nuoret onnellisiksi. Onnellisuuden tutkimisen lisäksi voitaisiin perehtyä myös tutkimaan nuorten arvomaailmaa, jotta päästäisiin paremmin perille siitä, mitä asioita nuoret nykyisin arvostavat Haukiputaalla.

Kirkko on yhteisö, joka kantaa tässä maailmassa toivoa ja rakkautta, toisesta välittämistä.

Kirkkohallituksen entisen kasvatus- ja perheasioiden johtajan Päivi Kähkösen viittaus Kari Mäkisen kommenttiin Turun sanomien lukijoiden palstalla

Kari Mäkisen kommenttiin tiivistyy mielestäni hyvin ajatus muuttuneesta maailmasta. Yhä enemmän kohtaamme vihapuhetta ympärillämme. Kirkon tehtävä on vastata vihapuheeseen rakkaudella. Yhä enemmän kohtaamme yksinäisyyttä, joka saa monet ihmiset kokemaan toivottomuutta. Kirkon toinen kallisarvoinen tehtävä onkin luoda uskoa paremmasta huomisesta esimerkiksi yksinäisyydestä kärsiville ihmisille. Kirkko on ns. toivon lähettäjä, siinä missä rakkaudenkin lähettäjä.

LÄHTEET

- Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2007. Nuoren aika. 2.-3.painos. WSOY.
- Airikka, K. 2017. Tampereen ev. lut. seurakunnat. Tamperelainen seurakuntalehti Silta. Pääkirjoitus. Yksinäisyyttä voi torjua yhdessä. Saatavissa: <https://www.siltalehti.fi/sivustot/silta/paakirjoitus/yksinaisyytta-voi-torjua-yhdessa.38622.blog>. Viitattu 11.12.2018.
- Cacciatore, R., Korteniemi-Poikela, E. & Huovinen, M. 2009. Miten tuen lapsen ja nuoren itsetuntoa. Toinen painos. WSOY: Helsinki.
- Donner, R. 2018. Ihminen on herkkä eläin. Omaelämäkerrallinen essee. Teos & Förlaget: Helsinki.
- Eväkoski, A. & Leinonen, H-P. 2015. Opinnäytetyö. Diakonia- ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Rippikoulun työntekijöiden kokemuksia nuorilähtöisestä rippikouluopetuksesta. Saatavissa: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/101553/Evakoski_Aki_Leinonen_Hannu-Petteri.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 21.9.2018.
- Hinkula, L. 2018. Yle uutiset. Lapset ja nuoret. Loma voi olla lapselle yksinäistä ja ahdistavaa- ”Joskus lapsi tai nuori haluaa vain, että joku on hetken aikaa seurana ja juttelee”. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10211998>. Viitattu 22.11.2018.
- Hiukko, N. & Tutunen, V. 2018. Opinnäytetyö. Diakonia- ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Sosionomi (AMK), Kirkon Nuorisotyönohjaaja. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/155751>. Viitattu 11.12.2018.
- Hynninen, M. 2014. HSmetro. Lukijan kolumni. Kolumni: Suoritusyhteiskunta murskaa herkän ihmisen. Saatavissa: <https://www.hs.fi/metro/art-2000004989626.html>. Viitattu 13.9.2018.
- Hämäläinen, K. 2012. MTVuutiset. Poliisipomo: Nuorten pahoinvointi uhka turvallisuudelle. Saatavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/poliisipomo-nuorten-pahoinvointi-uhka-turvallisuudelle/1875592#gs.Hpz8tTY>. Viitattu 5.12.2018.
- Inkinen, K. 2018. Haastattelu. Henkilökohtainen kokemus kohtaamisen merkityksestä yksinäisyyden ennaltaehkäisemissä. 20.11.2018.
- Junttila, N. 2015. Kavereita nolla. Lasten ja nuorten yksinäisyys. Tammi: Helsinki.
- Juusela, P. 2018. Kirkko ja kaupunki. Kirkon diakoniarahasto auttaa nuoria presidentinvaalikampanjan lahjoitusvaroilla- rahasto kohtaa ihmisten hätää työttömyydestä homeongelmiin. Saatavissa: <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/kirkon-diakoniarahasto-auttaa-nuoria-presidentin-vaalikampanjan-lahjoitusvaroilla-rahasto-auttaa-myos-aikuisia-ja-kohtaa-hataa-tyottomyydesta-homeonge>. Viitattu 5.12.2018.
- Kainulainen, T. 2018. Henkilökohtainen tiedonanto. Sähköpostiviesti. 20.11.2018.
- Kalliosaari, K. 2018. Aamulehti. Uutiset Tampere. Nuorten pahoinvointi kertoo yhteiskunnan kovista arvoista- Vaatimukset ovat kasvaneet niin suuriksi, että kaikki eivät enää pärjää. Saatavissa: <https://www.aamulehti.fi/uutiset/nuorten-pahoinvointi-kertoo-yhteiskunnan-kovista-arvoista-vaatimukset-ovat-kasvaneet-niin-suuriksi-etta-kaikki-eivat-ena-parjaa-201133093>. Viitattu 5.12.2018.

- Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Tekijät & Jyväskylän ammattikorkeakoulu: Jyväskylä.
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Tekijät & Jyväskylän ammattikorkeakoulu: Jyväskylä.
- Keltikangas-Järvinen. 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. WSOY: Helsinki.
- Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisuja 47. 2016. Erilaistuva kirkko. Suomen evankelisluterilainen kirkko vuosina 2012- 2015: Katsaus kirkon työhön. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/\\$FILE/Kirkon%20nelivuotiskertomus_1%20osa_Erilaistuva%20kirkko_net.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/$FILE/Kirkon%20nelivuotiskertomus_1%20osa_Erilaistuva%20kirkko_net.pdf). Viitattu 13.9.2018.
- Kuvaja, S. 2018. Satakunnan kansa. Kulttuuri. ”Useimmat nuoret aikuiset unohtavat jo alle kolmekymppisinä, millaista on olla nuori”- Porilainen Tuomas Keskimäki kirjoitti nuortenromaanin rakkaudesta, uskosta ja mielen särkymisestä. Saatavissa: <https://www.satakunnankansa.fi/kulttuuri/useimmat-aikuiset-unohtavat-jo-alle-kolmekymppisina-millaista-on-olla-nuori-porilainen-tuomas-keskimaki-kirjoitti-nuortenromaanin-rakkaudesta-uskosta-ja-mielen-sarkymisesta-201190861>. Viitattu 6.12.2018.
- Kähkönen, P.2014. Turun sanomat. Lukijoilta. Kirkko torjuu lasten ja nuorten yksinäisyyttä. Saatavilla: <https://www.ts.fi/mielipiteet/lukijoilta/684419/Kirkko+torjuu+lasten+ja+nuorten+yksinaisyytta>. Viitattu 11.12.2018.
- Kämäräinen, V. 2018. Armo on sitä, että kukaan ei jää yksin- muuttuva nuoriso ja kirkon työ heidän kanssaan. Teoksessa J. Kokkonen (toim.) Kirkon kasvatus vuonna 2030. Kristillisen uskon välittymisen haasteita ja mahdollisuuksia. Kirkon tulevaisuudenselonteko 2018. Helsinki: Kirkkohallitus, 90- 99.
- Köyökkä, A. 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Helsinki: Lasten keskus ja kirjapaja.
- Lahtimaa, M. 2013. Yle. Nuorille. Nyt! ”Kohtalon kirves isketään nuoriin jo peruskoulun myötä”. Saatavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/09/10/kohtalon-kirves-isketaan-nuoriin-jo-peruskoulun-myota>. Viitattu 10.12.2018.
- Macmillan, B. 2006. Miksi pojat ovat poikia ja miten kehittää heidän parhaita puoliaan. WSOY: Helsinki.
- Myllyniemi, S. 2015. Kyselyn toteutus ja sen taustamuuttajat. S. Myllyniemi (toim.) Ihmisarvoinen nuoruus. Nuorisobarometri 2014.
- Marttunen, M. 2013. Nuoren itsetuhoisuus. Teoksessa P. Nurmi (toim.) Lapsen ja nuoren viha. Juva: PS-kustannus, 109- 120.
- Mattila, K-P. 2007. Arvostava kohtaaminen. Arjessa, auttamistyössä ja työyhteisössä. Jyväskylä: PS- kustannus.
- MLL. 2018. Vanhempainnetti. Lapsen kasvu ja kehitys. 12-15- vuotiaan persoonallisuuden kehitys. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/12-15-vuotiaan-persoonallisuuden-kehitys/>. Viitattu 11.12.2018.

- Mäki, N. & Grundell, T. Opinnäytetyö. Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten taustatekijät- hoitonetti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/92097/Maki_Noora%20Grundell_Tiina.pdf?sequence=1. Viitattu 5.12.2018.
- Mielenterveystalo. 2018. Stigma eli häpeäleima. Saatavissa: <https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itse-hoito-ja-oppaat/oppaat/psykoosi/Pages/Stigma.aspx>. Viitattu 11.12.2018.
- Nevalainen, V. 2009. Yksinäisyys. Edita: Porvoo.
- Nuoret seurakuntalaisina. 2012. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/\\$FILE/KH_nuoret_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/$FILE/KH_nuoret_www.pdf). Viitattu 12.11.2018.
- Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2016. Kuudes painos. PS-kustannus: Juva.
- Oulun ev.- lut. seurakunnat. 2018. Tulevia tapahtumia Haukiputaan seurakunnassa. Saatavissa: <http://www.oulunseurakunnat.fi/haukiputaan-seurakunta/tapahtumia-ja-toimintaa>. Viitattu 21.11.2018.
- Oulun ev.- lut. seurakunnat. 2018. Yksinäisyys ja huumeet riski lasten hyvinvoinnille. Saatavissa: <http://www.oulunseurakunnat.fi/uutiset/-/news/44091237/>. Viitattu 21.11.2018.
- Oulun kaupunki. 2018. Kuntaliitos yhdisti verkkosivut. Saatavissa: <https://www.ouka.fi/kuntaliitos>. Viitattu 6.12.2018.
- Paananen, T. 2005. Nuorteniltojen puolesta. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 109- 118.
- Pantsu, P. 2015. Yle uutiset. Joka kymmenes lapsi kärsii yksinäisyydestä- ”kukaan ei edes huomaa, jos mä yhtäkkiä kuolen pois”. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-7815239>. Viitattu 20.11.2018.
- Pelo, M. 2015. Yle. Kohtaaminen- läsnäolon aakkoset. Saatavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/03/16/kohtaaminen-lasnaolon-aakkoset>. Viitattu 6.12.2018
- Porkka, J. 2008. Suomen ev.lut. kirkon kasvatustyö. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus.
- Pulkkinen, L. & Metsäpelto, R-L. 2014. Kerhotoiminta tukee oppilaiden sosioemotionaalista kehitystä ja koulusuoriutumista. NMI-Bulletin.
- Puuronen, A. 2014. Etsivän katse. Etsivä nuorisotyö ammattina ja ammattialan kehittäminen- näkökulmia käytännön työstä. Saatavissa: http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/etsivan_katse.pdf. Viitattu 11.12.2018.
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavissa: <https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/viittausohje.html>. Viitattu 11.12.2018.
- Saari, J. 2016. Suomalaisten yksinäisyys. Teoksessa J. Saari (toim.) Yksinäisten Suomi. Tallinna: Gaudeamus, 33- 51.

Saari, J. 2010 Yksinäisten yhteiskunta. WSOYpro: Helsinki.

Sakasti. 2018. Diakonia on kirkon perustehtävä. Saatavissa: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=ContentCB179>. Viitattu 21.9.2018.

Sakasti. 2014. Kohtaamisen kirkko. Suomen evankelis- luterilaisen kirkon toiminnan suunta vuoteen 2020. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/\\$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko_sius_KORJ.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko_sius_KORJ.pdf). Viitattu 11.12.2018.

Sinkkonen, J. 2012. Mitä lapsi tarvitsee hyvään kasvuun. WSOY: Helsinki.

STT & Kuukkanen, T. 2018. Yle uutiset. Presidentti Niinistön vaalikampanjasta 280 000 euroa nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10280307>. Viitattu 5.12.2018.

Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja. Läsnaolon nuorisotyö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon erityisnuorisotyön linjaus. 2016. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BF864B5C76F30DC7C22576FE002B16D4/\\$FILE/Lasnaolon_nuorisotyo-linjaus.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BF864B5C76F30DC7C22576FE002B16D4/$FILE/Lasnaolon_nuorisotyo-linjaus.pdf). Viitattu 11.12.2018.

Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja. Suuri ihme- Rippikoulusuunnitelma. Elämää Jumalan kasvojen edessä. 2017. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/julkaisu.nsf/08D884F4F0E4B979C22581A3002FEDA0/\\$FILE/SUURI_IHME_julkaisu_suomi_verkko_bookmarks.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisu.nsf/08D884F4F0E4B979C22581A3002FEDA0/$FILE/SUURI_IHME_julkaisu_suomi_verkko_bookmarks.pdf) Viitattu: 12.11.2018.

Svendsen, L. 2017. Yksinäisyyden filosofia. Docendo: Juva.

Terävä, H. 2018. Yle uutiset. Äiti räyhää ja isä piilottaa pelkonsa- monien vanhempien tunnetaidot ovat hukassa ja malli periytyy lapsille. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10180153>. Viitattu 20.11.2018.

THL. 2017. Kouluterveyskysely. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>. Viitattu 20.11.2018.

THL. 2017. Kouluterveyskysely 2017. Oppilaat voivat paremmin peruskoulun alaluokilla kuin yläluokilla. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/-/kouluterveyskysely-2017-oppilaat-voivat-paremmiin-peruskoulun-alaluokilla-kuin-ylaluokilla> Viitattu 20.11.2018

Toivonen, T. 2015. Yle uutiset. Nuorten pahoinvointia ei nähdä- MLL:n palveluissa tuplasti itsetuhoisia ajatuksia ja käytöstä. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-7886025>. Viitattu 5.12.2018.

Valtari, S. 2017. Opinnäytetyö. Kutsu-kurssi seurakuntayhteyttä rakentamassa. Kolmen kristillisen järjestön osallistava toimintatutkimus. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/135277/Valtari_Saara1.pdf?sequence=1. Viitattu 26.11.2018.

Vernerinet. 2014. Ammatilaisille. Emotionaalinen tuki. Identiteetti, minäkuva ja itsetunto. Saatavissa: <https://verneri.net/yleis/identiteetti-minakuva-ja-itsetunto>. Viitattu 4.12.2018.

Virkkala, S. 2015. Centria-ammattikorkeakoulu. Nuoren kasvun tukeminen. Luentomuistiinpanot. Centria-ammattikorkeakoulu. Humanistinen ja kasvatusala.

Welling, A. 2018. Yle uutiset. ”Kukaan ei puhu niin rumasti yksinäiselle ihmiselle kuin hän itse”- Viisi vinkkiä, miten tunnistamme yksinäisyyden. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10250676>. Viitattu 9.12.2018.

KYSYMYKSET 7.- 8. LUOKKALAISILLE

1. Sukupuoli?
2. Valitse vaihtoehdoista koulu, mitä käyt ja luokkasi.
3. Mitä somekanavia käytät? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.
4. Mitä harrastat ja/tai tykkäät tehdä vapaa-ajalla? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.
5. Oletko harrastanut jotain ja lopettanut harrastuksen kokonaan viimeisen vuoden aikana? Jos vastasit kyllä, niin mitä harrastit?
6. Koetko kuuluvasi johonkin porukkaan? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.
7. Onko sinulla ystäviä, joilta saat tukea tarvittaessa?
8. Onko elämässäsi aikuisia, joilta saat tukea tarvittaessa?
9. Millaista on mielestäsi yksinäisyys? Kuvaile sitä omin sanoin.
10. Kokevatko nuoret mielestäsi Haukiputaalla itsensä yksinäisiksi?
11. Koetko itsesi yksinäiseksi?
12. Onko sinulla kokemusta seurakunnan toiminnasta? Jos on niin, mihin seurakunnan toimintaan olet osallistunut elämäsi aikana? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.
13. Millainen kokemus sinulle jäi seurakunnan toiminnasta? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.
14. Mitä toimintaa toivoisit seurakunnan järjestävän? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.
15. Jos toimintaa järjestettäisiin Haukiputaalla, niin missä toivoisit sitä järjestettävän? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.
16. Jos toimintaa järjestettäisiin muualla, niin missä toivoisit sitä järjestettävän? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.
17. Kuinka usein ja mihin vuoden aikaan mieluiten toivoisit toimintaa järjestettävän? Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.
18. Oletko seurakunnan jäsen eli kuulutko kirkkoon?
19. Oletko tulossa rippikouluun?
20. Jotain muuta mitä haluaisit sanoa? Voit jättää lopuksi tähän vapaata palautetta ☺

Mitä on mielestäsi yksinäisyys? Kuvaile sitä omin sanoin.

Tytöt	Pojat
ikävä tunne, jota kenenkään ei pitäisi tuntea. Myös kotona alkaa tuntua yksinäiseltä jos tuntee koulussa yksinäisyyttä.	yksinäistä
Jos ei ole kavereita, ja on aina yksin vapaa-ajalla sekä koulussa	ei ole kavereita
joutuu olemaan yksin/ei oteta mukaan juttuihin	Ettei ole kavereita
Tuntuu ettei ole ketään jolle voi puhua eikä ole ystäviä jonka kanssa pitää hauskaa	ei voi puhua kellekään
Kokee ettei kuulu esim.johonkin porukkaan tai jos itsestä tuntuu että on yksin että ei ole ystäviä tai kavereita, joille voisi puhua huolistaan tai muuten vaan jutella kaverin kanssa.	Ei oo kavereita koulussa tai vapaa-ajalla
Jos ei ole omaa kaveriporukkaa tai ystävää, jolta saisi tukea. Kun ei ole ystävää, jonka kanssa jutella ja jakaa hetkiä, voi olla huono olla.	Ettei ole kavereita tai muita läheisiä ihmisiä joiden kanssa viettää aikaa
Tyhjyyttä	olla yksin
tyhjyyttä ja ikävää	:D lul
Tuntee että on yksin eikä ole ketään kuka välittää.	että ei ole kavereita
ei ooo kavereita eikä perhettä tai muuta sosiaalista toimintaa	h
Ei ole kavereita, jätetään ulkopuolelle	Yksinäisyys on sitä kun tunnet olevasi ulkopuolinen eikä sinulla ole ystäviä.
Kun ei ole ketään kenen kanssa puhua huolista ja murheista tai iloisista ja onnellisista asioista.	Kun ei ole kamuja ja oot ulkopuolinen.
Ei oteta mihinkään porukkaan, joka saa tuntemaan olosi hylätyksi ja yksinäiseksi. Myös yksinäisyys voi olla sitä että on porukassa mutta silti on yksin, koska kukaan ei ole kanssasi, kuuntele tai huomioi sinua.	Kun ei ole kamuja ja oot ulkopuolinen.
Silloin, kun ei ole ketään jonka kanssa viettää aikaa. tai, jos ei ole ketään jolle voi puhua omista asioista.	en osaa selittää
Kun ei ole ketään kenelle puhua tai kukaan ei huomioi jotain henkilöä	hetki jolloin sinä olet yksin vapaa ajalla ja koulussa
Ei ole kavereita ja on paljon aikaa yksin	masentavaa, en osaa sanoa kun en ole koskaan yksin ☺

Tytöt	Pojat
Yksinäisyys voi olla surullista, mutta myös sellaista mitä jokainen joskus tarvitsee niinkun yksinoloa. Mutta jos on yksinäinen niin että jätetään ulkopuolelle kaveriporukasta ja kiusataan jne niin se ei ole hyväksyttävää.	ei ole kavereita eikä oteta mukaan
Ei ole kavereita.	tylsää ja masentavaa ja hermostuttavaa
Että ei ole kavereita ja joutuu olla yksin esim koulussa.	semmosta että on yksi joka tilanteessa ja ei halua mennä alkamaan kavereita
on yksin	Ei ole kavereita eikä perhe välttämättä hyväksy
että ei ole ketään kenen kanssa olla	-Ei ole kavereita, eikä ketään kenen kanssa olla.
sellaista, että tuntee olevansa yksin, eikä kukaan esim. kysy kaveriporukkaan mukaan tai jättää aina yksin, eikä huomio toista.	että ei oo ketää kelle puhua.
yksin olemista tai yksinolon tunteista	että istutaan yksin jossakin nurkassa eikä oo kavereita.
Ei ole kavereita	ei oo kavereita
ei ole kavereita ja on aina yksin. joutuu ns. syrjityksi.	tylsää
emt	Tylsää
Sitä että tuntee olevansa yksinäinen ja ei koe olevansa hyvä kaveri	Ettei ole ketään kenen kanssa olla ☹
Surullista	ei oo kavereita
surullista, mutta siihen voi itse vaikuttaa esim sillä että onko aktiivinen tutustumaan uusiin ihmisiin.	että ei ole kavereita
Yksinäisyys on sitä, jos ei ole ketään läheisiä tai kavereita esim. koulussa	että ei ole kavereita
Yksinäistä voi olla myös vaikka olisikin kavereita, mutta on ulkopuolinen.	viettää aikaa paljon yksin
Jos ei ole ketään kenelle voisi kertoa asioita tai kenen kanssa voisi viettää vapaa-aikaa.	ei ole kavereita ja on yksinäinen
Kun ei ole ketään kelle purkaa tunteitaan ja keskustella asioista	ei ole kavereita ja olet yksin eikä kukaa auta sinua
Ei ole luotettavia ihmisiä ympärillä. Yksinäisyys ei ole fyysistä yksin olemista vaan luotettavien ihmisten häviämistä tai puuttumista.	no että ei oo kavereita kenenkään olla.
Ei ole kavereita eikä ole missään porukassa. Olo on surkea eikä halua kulkea missään	Sitä että ei ole ystäviä tai henkilöitä joilta saa tukea eikä uskalla kysyä tukea
Se on surullista ja ikävää. Ei ole ketään kenelle puhua tai tukeutua	kun sinusta tuntuu että haluat olla muiden ihmisten kanssa mutta et voi
Et ole yksinäinen omasta tahdostasi vaan siksi, kun kukaan muu ei halua olla kanssasi.	Ei oo mukavaa koska joutuu ole yksin

Tytöt	Pojat
Surullista, ankeaa,... Tuntuu, kuin tippuisi pimeään ja loputtomaan kuoppaan keskellä ihmisjoukkoa ja sieltä pääsee pois vain jos joku jää auttamaan.	ei oo kavereita
Jos ei ole ketään kenen kanssa olla tai jutella vaikka haluaisi.	Hiljaista ja rauhallista. Minusta on myös hyvä olla yksinki. Tykkään myös olla yksin.
surullista	semmoista että on aina yksin syö yksin eikä ole kavereita
On semmonen olo että ei oo ketään jonka kans vois olla	Eikiva
Turhauttavaa, katkeroittavaa	yksinäisyys on masentavaa, tylsää,rankkaa,kenenkään ei pitäisi olla yksinäinen
Tyhjä olo surullista harmaata	Ei ole välttämättä kavereita
ei kavereita, ei oikein ketään kuka kuntelee	Masentavaa
Ei ole kavereita joille voisi kertoa omia asioita.	Yksinäisyys on semmosta että on yksin ja ei oo kavereita
Sellaista ettei ole kenelle kertoa huolia ja iloja ja jutella asioista.	deep shit
Voi omistaa kavereita, mutta ei tunne kuulevansa oikein mihinkään porukkaan.	en tiää
Kun ei ole ihmisiä joille voisi puhua huolistaan, tuntee yksinäisyyttä.	deep shit
Kavereita ei ole tai ei koe kuuluvansa mihinkään porukkaan.	Semmosta ku sulla ei oo ketään kehen luottaa tai puhua
Tuntuu että ei ole ketään	tylsää
Ei tunne kuuluvansa mihinkään porukkaan ja on yksin.	Ei ole kavereita
on yksin ja ei ole kavereita	Ei ole perhettä tai kavereita joille puhua ongelmista eikä ole oikeen ikinä mtään tekemistä koska ei ole niitä kavereita ja on aina yksin koulussa ja saattaa joutua koulukiusatuksi sitäkautta.
Ei oo ketään kaveria	Sellaista että ei ole kavereita ja joutuu olla yksin kotona kun ei jaksaa lähtä mihinkään kun tietää että joutuu olla yksin.
ei oo kavereita ja on iha yksin:(	Ei oo ihmisiä tukena. Sinulla ei ole henkilöä kenelle puhua.
on yksin ja ei oo kavereita	ei ole kavereita
On tylsää eikä voi puhua välttämättä kenellekkää.	Ei ole kavereita eikä ketään tukena jos menee huonosti
Tytöt	Pojat

Kun ei ole kenelle puhua tai kenen kanssa olla tylsää, ärsyttävää,	Että ei ole kavereita ja on vain yksin kotona ja pelaa semmonen nörtti joka pelaa kotona eikä tee mitään muuta
Ihan syvältä.	Sellaista ettei oteta mukaan johonkin leikkiin
Yksinäisyys on sitä että ei oo ketään kelle puhua huolisti ja ei ole ystäviä. Jos on yksinäinen niin todennäköisesti tuntuu siltä kuin kukaan ei välittäisi.	se on että on yksin
ei oteta porukkaan. jätetään ulkopuolelle. ei huomioida	Se on että on yksin
Yksinäisyys on kamalaa. Kukaan ei ole auttamassa, kukaan ei ole piristämässä päiväsi, eikä sinulla ole ketään, ei yksinkertaisesti ketään. Tunnet, ettet ole kenellekään tarpeeksi, etkä kuulu joukkoon.	Se on että on yksin
Yksinäisyys on sitä että ei ole ketään jolle puhua tai joka tukee vaikeina aikoina.	että on yksin
Yksinäisyys on surullista, syvältä ja hirveää. Koska kun on yksinäinen tai yksin kenelle voi puhua? Ei oikein kenellekkään.	ei ole kavereita ja on ihan perseestä.
Ei oteta porukkaan mukaan ja syrjitään muutenkin	ite oot :D
Yksinäisyys on mielestäni tunnetila jonka jokainen ihminen voi kokea elämänsä aikana. Yksinäisyyteen kuuluu surullisuus ja tunne siitä ettei lähellä ole ihmisiä jolle puhua tai joiden kanssa olla. Yksinäisellä ihmisellä ei ole (välttämättä) kavereita eikä turvaa lähiympäristössä.	EI OLE KAVEREITA JA SE ON TYLSÄÄ
Ei ole kavereita, eikä ketään jolle puhua. Yksinäisyyttä voi myös tuntea vaikka kavereita olisi, mutta he eivät ole tarpeeksi läsnä.	EN TIEDÄ EI OLE KAVEREITA JA SE ON TYLSÄÄ
Ei ole kavereita tai perhettä joihin voisi luottaa tai pyytää apua.	että o yksi
Yksinäisyys on tunne, jolloin tuntee itsensä ulkopuoliseksi. Ei ole kavereita, jotka juttelevat ja auttavat. Olet yksin ilman seuraa ja olet surullinen.	Ei oo kavereita ja kaikki vaa syrjii ja kiusaa
Yksinäisyys on yksin oloa, jolloin tuntee itsensä ulkopuoliseksi tai olevansa yksin. Jotku voivat pitää yksinäisyydestä, joka on välillä hyvä pysähtyä vain hetkeen ja olla hiljaa. Kaikki eivät välttämättä tiedä, että on yksinäinen, jos ei puhu muiden kanssa ja ole sosiaalinen. Yksinäisellä ei ole kavereita, jolle voi puhua tai jotka tukevat häntä esimerkiksi koulussa tai kotona.	Tylsää, surullista

Yksinäinen voi tuntea olonsa surulliseksi ja masentuneeksi. Yksinäiset ihmiset eivät uskalla puhua välttämättä muille, heille pitää mennä juttelemaan.	
Tytöt	Pojat
Yksin olemista, ei ole ystäviä tai tukea.	TYLSAA! SURULLISTA!
ei ole kavereita tai juttuseuraa	Tylsää ja rasittavvaa varmaan
Yksin oloa, ei ketään joka välittää.	TYLSÄÄÄ!!!!
Yksinäisyys on kun ei ole kenenkään seuraa vaikka haluaisi. Tuntuu kokoajan olevansa ulkopuolinen, se tunne on surullinen. Välillä sitä voi kuitenkin kaivata että saisi omaa rauhaa.	Kun ei ole läheisiä ihmisiä joiden kanssa viettää aikaa.
Yksinäisyys on sitä kun sinulla ei ole ketään kenelle puhua eikä ketään jonka kanssa viettää aikaa. Yksinäisyyden myös voi tuntea erilaisia fyysisinä ja henkisinä oireina. Tietyt ihmistyypit voivat myös nauttia omissa oloissa olemisesta mutta kenenkään ei mielestäni pitäisi olla yksin.	kun joutuu oleen yksin ilman mitään tekemistä tai kavereita
Yksinäisyys on surullista, koska ei vietä muiden kanssa aikaa eikä voi puhua kenellekkään, mutta joidenkin mielestä myös rauhallista ja mukavaa.	Että ei ole kavereita
Yksinäisyys on mielestäni tunne, jossa koetaan, että ei kuulu muiden joukkoon. Sellainen tunne, että ei välttämättä hyväksytä johonkin porukkaan. Mielestäni voi myös olla yksinäinen, vaikka olisi paljon ihmisiä ympärillä. Voi olla, että se on tavallaan sellainen tyhjyyden tunne.	Ei ole kavereita, hylätään, kiusataan, heitetään pois jostakin ryhmästä.
Yksinäisyys tuntuu yleensä pahalta. Kun on joku asia mitä muut ei ymmärrä eikä sitä voi kertoa kenellekkään tuntuu pahalta.	sitä että ei ole kavereita joiden kanssa voisi tehdä jotain
Sellaista jolla ei ole kaveria jolle kertoa surujaan ja joillakin saattaa tuntua yksinäiseltä jos ei ole kumppania jota halata	Yksinäisyys on jotain
Tuntuu pahalta jos on yksin Jos siis on yksin	ei ole ketään jlle puhua
sellasta että ei oo ketään ystävää, jolle ei voi esim paha oloa purkaa.	Yksinäisyys on sitä jos esim: ei ole kavereita. Olet vain yksin koko ajan.
Ahdistavaa ja surullista, kun ei ole ketään tukena vaikeissa asioissa tai edes iloisissa asioissa.	että ei oo kavereita ketä alkaa tai kelle puhua
Tytöt	Pojat

Varmaan aika hirveää, kun ei oo ketään kehen voi turvautua vaikeissa, taikka iloisissa tilanteissa. Toivottavasti kaikilla olisi kavereita, sillä yksinäisyys on tosi iso ongelma nyky-yhteiskunnassa. Joskus yksinäisyyttä kokeneena voin kertoa että se on tosi rankkaa.	Yksinäisyys on mielestäni asia joka ei ole hyväksi kenellekkään eikä kenenkään pitäisi kärsiä yksinäisyydestä.
Varmaan sellainen joka on yksinäinen sillä ei varmaan oo hirveästi kavereita tai jotain	Rauhallista, surullista ja pitkästyttävää
Ei kavereita, ja jätetään porukoiden ulkopuolelle.	Että ei kuulu mihinkään joukkoon eikä ole ystäviä
Se kun sut jätetään yksin muitten toimesta	yksinäisyys on mielestäni sitä ettei ole hirveesti kavereita eikä kukaan välitä
Ei ole kavereita. Aina yksin	ettei ole kätään kehen luottaa ja olla kuulumatta mihinkään porukkaan.
Kun olet yksin ja sinua ei hyväksytä porukoihin ja sinulla ei ole ystäviä	Kukaan ei välitä eikä huomioi minua.
On yksin ja ei ole kavereita eikä ketään kelle kertoa murheet.	Kukaan ei välitä mielipiteistäni tai olemassaolostani.
Kun kukaan ei "huomaa". Se on ikävää.	yksinäisyys on sitä että ei ole kavereita
ei kivaa	Nobody even wants me here.
en osaa sanoa	Ei oo kavereita
yksinäisyys tuntuu pahalta. vaikka olisi kavereiden ympäröimä, silti tuntuu siltä että on yksin omien ajatustensa keskellä ja ulkopuolella kaikesta. kuin yrittäisi tavoitella jotain, mitä ei edes näe. yksinäisyyttä voi tuntea vaikka olisi paljon kavereita. tunnen oloni välillä yksinäiseksi.	sitä että ei ole yhtään kaveria tai jotain joka tukisi häntä
Että ei viihdy yksin ja on usein yksin	tyslää
Yksinäisyys on yksin olemista ilman kavereita . Esim. Voit kokea olevasi yksinäinen jos sinut on jätetty ulos porukasta.	on yksin
	Yksinäistä
	Ei mittää
	Kamalaa. Tylsää ja turhauttavaa.
	Se että sinulla ei ole läheisiä ystäviä joita voit nähdä vapaa-ajalla tai koulussa
	En tiedä
	Surullista
	Ihan mukavaa joskus
	En tiedä
	Ei ole kavereita??
Tytöt	Pojat
	En tiedä

	Outou
	Kaikki kaverit on porukassa ja jäät yksin
	Ei kavereita
	Ei kavereita
	Ei ole kavereita
	Pakotettua porukasta ulkopuolella olemista.
	Että ei ole yhtään kaveria/ystävää. Ei tuki henkilöitä.
	No seo semmosta, että ei oo kavereita tai muute vaa o yksinäine tai halluu olla yksin
	Ei ole kavereita ja sinua syrjitään
	Yksinäisyys ei suoraan tarkoita yksin olemista. Ihminen, joka on yksinäinen on joku, joka ei halua olla yksin
	Hänellä ei ole kavereita eikä kukaan halua olla kaveri. Hän jää ulkopuolelle kaikesta.
	Tylsää ja surullista
	Sitä ettei ole ketään johon voi luottaa, ketään läheisiä. Tai ei riittävästi.